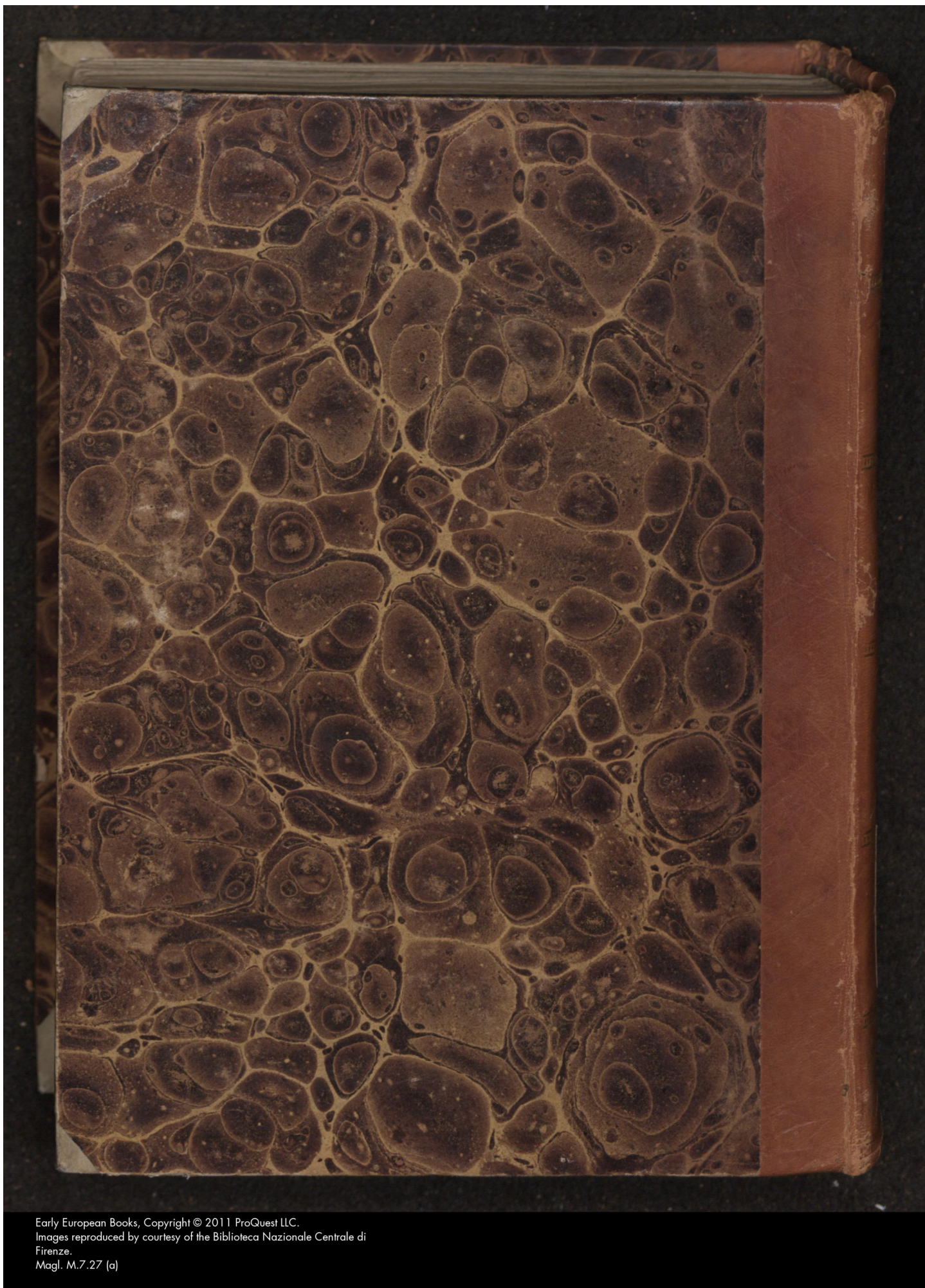


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)





Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (a)



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 [a]

Compendium peritum ad hunc

Compendium peritum ad hunc

Compendium peritum ad hunc

Compendium peritum ad hunc



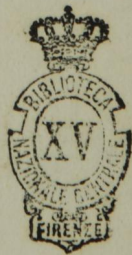
Compendium perclarum ad intro

ductionem iuuenum in facultate Logice per clarum Artium doctorem ac Theologie professorem Magistrum Paulum pergulense; nuperrime compilatum quamfautissime incipit.

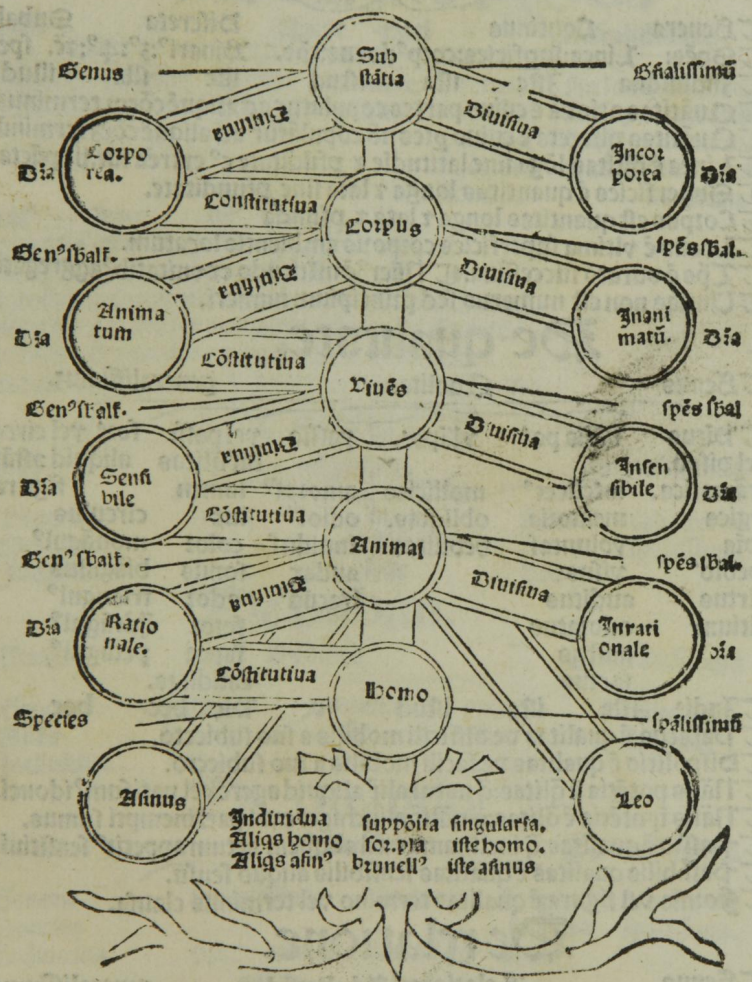
¶ Omnes qui aliquid memoria dignū suis posteris reliquerunt: aut magnitudine aut dispositione pclarum aliquid ediderunt. Cumq; p tot florētissima ingenia in vnaquaq; artium res ipse digesse ad summum sue magnitudinis fere peruenerint. nihil mihi aut q̄paucissimū noue inuentio nis in rebus ipsis supereē perspeti: nisi iocunda quadam dispositione omnia logice precepta: adeo faciliter ante oculos omnium studentum configurando prescribere: vt sensus pariter et intellectus firmam quadam imagine facilitatem et memoriam omnibus preferrent. Qua in re illud ausus experimēto permittere: vt longe amplius p mēse studentes erudiri hoc ordine valeant: q̄ si per triplum aliter insudauerit et ne lōgius a pposito: nostra p̄grediatur oratio ad seriem nostram accedo dum modo emulos si qui fuerint premonuerim ne ante me mordeāt q̄ huius rei yberrimū fructum intelligant: et posteris nostris viam facilitatis non precludant: sed potius bonis artibus iter latissimū p̄beant: nihil enim perscripsi vq; ad minimum tota q̄ non certa aliqua ratione confecerim vt vtilitati studentum moderatissima breuitate p̄ficerē. ¶ Uniuersum autē opus. vii. tractatibus necessarijs conficitur. Primus summulis. Secundus suppositionibus. Tertius terminorum probationibus. Quartus consequentijs Quintus obligationibus. Sextus insolubilibus. Septimus summularū suppositionum et consequentiarū oblectionibus designabitur. deo mihi semper et vobis fauente: qui oib; prebet gratiam affluenter: modo ad dei laudem omnia vota nostra pcedant: et ad gloriā et honorem.

¶ Transcendentia sunt sex. videlz: Ens. Aliquid: Unum: Bonū: Verū et Res. Et dicuntur transcendentia quia in se omnia includunt: et de omnibus verificantur.

¶ Predicamenta sunt decem. s. substantia: q̄titas: qualitas: relatio: actio: passio: situs siue positio: habitus. vbi et quando.



De predicamento substantie



De quantitate

Genus

Quantitas.

Generalissimum.

Genera Continua Discreta Subal.
Spēs: Linea: superficies: corp⁹: locus: tps. Binari⁹: 3⁹: 4⁹: 7⁹. spe.
Individua Iste ista istud ille illa illud
Quantitas continua ē cuius partes copulātur ad aliquē cōem terminū.
Quantitas discreta ē cuius ptes nō copulātur ad aliquē cōem terminū.
Linea ē q̄titas lōga sine latitudine ⁊ pfūditate c⁹ extrēa sūt. s. pūcta.
Superficies ē quantitas longa ⁊ lata sine pfunditate.
Corpus est quantitas longa ⁊ lata ⁊ pfunda
Locus ē vltima superficies corporis ambientis locatum.
Tps ē duratō successiua. **Nūer⁹** ē mltitudo exynitatib⁹ aggregata
Unitas non est numerus sed principium numeri.

De qualitate.

Genus

Qualitas

generalissimum.

Habitus vel dispō. grammatica. logica phica theolo ⁹ virtus vitium	nālis po ⁹ intellect ⁹ memoria voluntas visus auditus odoratus gustus tactus	vltipo ⁹ . mollicies obligtas. debilitas audax iracūdi ⁹	passio amoros ⁹ odios ⁹ inuidus color sonus feto ⁹ sapor caliditas.	vel passi bit ⁹ q̄litas lumen lux monāgul ⁹ biāgul ⁹ triangul ⁹ q̄drāgul ⁹ pētāgul ⁹	for ⁹ vel circa aliquid cōstāt figura
---	--	---	--	--	--

Indi⁹ Iste ista istud vel hic hec hoc
Habitus ē qualitas de difficili mobilis a suo subiecto.
Dispositio ē qualitas de facili mobilis a suo subiecto.
Nālis potētia ē q̄litas: q̄ naturalit⁹ aliquid agere vel pati sum⁹ idonei.
Nālis ipotētia ē q̄litas: q̄ nālīt aliqd agere vel pati inempti sumus.
Passio ē qualitas: q̄ inclinamur ad aliquem actum appetit⁹ sensitui.
Passibilis qualitas ē qualitas sensibilis aliquo sensu.
Forma vel figura ē qualitas termino vel terminus clausa.

De relatione.

Genus

Relatio vel Ad aliquid

generalissimum

Genera	equiparātia	suppositio	suppositio	subal.
Spēs	similitudo.	paternitas	filatio	spālīs.

	fratrentas	dominā	servit
	amicitia	maioritas	minoritas
Individua	Iste ista istud	vel hic	hec hoc.

De Algere z Dati.

Genus Agere Pari generalissimum.

Generare corrupere augere minuire alterare fin locus mutare.
hominem leonem in longum in profundum frigidum calefactum
causam dextroribus sinistroribus finem
siccare. trosum.

Indi^a hunc sic sic sic
Generatio est mutatio de non esse ad esse.
Corruptio est mutatio de esse ad non esse
Augmētatio ē mutatio de minori ad maiore[m] q[ua]ntitatē.
Diminutio ē mutatio de maiori ad minore[m] q[ua]ntitatē.
Alteratio est mutatio de qualitate in qualitatem.
Secūdu[m] locū mutatio est p[ro]gressus de loco ad locum.

De Situ vel po
sitione

Genus Sirus vel positio. generalissimus.

Genera	stare	iacere	sedere	subalterna
Species	sic	sic	sic	spatiissime.
Individua	hoc	hoc	hoc	

De habitu.

T Genus **H**abitus **G**eneralissimum

Genera	vestitus	Coronatus	ornat ⁹	subalterna
Spēs	sic	sic	sic	spāliſſimū.
Individua	hic	hec	hoc.	

De quando

Tenne **Quando** **Generalissimuz.**

Genera	in eternitate	in euo	in tpe	subalterna
Species			in anno	spatissima.
Individua	tunc vel ille	illo illud	in die	

De vbi.

T Sensus Ubi generalissimū
a lii

Genera	In loco	In spacio	subalterna.
Species	In oratio	in campo	spalissima.
Indiuidua	bic bec	boc blic vel lbi.	

De diffinitione

Diffinitum Diffinitio
¶ Homo est animal rationale differentia ad differentiam brutorum.
 genus: quia omnis homo est animal et non econuerso
¶ Diffinitio et diffinitum conuertuntur.
¶ Omnis bona diffinitio constat ex genere et differentia vel differentijs

De terminis.

Diffinitum Diffinitio differentia ad differentiam digitorum.
¶ Terminatio est per orationis propinqua differentia ad orationem litterarum
 genus quia omnis terminus est per et non econuerso.
 Diffinitio Diffinitio
 Terminatio est signum orationis constitutum ut per propinqua eiusdem
 genus quia omnis terminus orationis ad orationem
 est signum et non econuerso periculis rerum vel syllabarum.

De diuisione terminorum.

Terminus.

Incomplexus est so- la dictio: ut li homo	Complexus est oratio ut ho- albns: homo currit.
--	--

In complexus.

¶ Per se significatiuus est que- tam per se quam cum alio positus habet significatum. ut homo.	¶ Non per se significatiuus est qui per se positus nihil si- gnificat: ut omnis nullus.
---	--

Per se significatiuus.

¶ Cathegorematicus vel di- stinctus est qui tam per se quam cum alio positus habet significatum proprium et determinatum: ut homo.	¶ Indistinctus est qui tam per se quam cum alio positus habet significatum sed in- determinatum ut album
--	--

Non per se significatiuus.

¶ Syncategorematicus est qui nec per se nec cum alio positus aliquid
significat sed habet tantum officium: ut omnis nullus.

51
Depēdēs est q p se posus nihil significat s; cum alio vt relatiua z pro
 nōla demonstratiua que ex demonstratiōe z relatione habēt significatum.

Terminus.

Uniuoc^o ē termin^o simplex
 plura significans vno noīe z ea
 dem ratione: hō aīal rōnale
 nomen ratio;

Eguoc^o ē termin^o simplex
 plura significans vno nomine
 sed diuersis rationibus: vt
 canis. stel. pis. latrabilis
 nomen rationes a vel b.

Iniuocus

Genus. **Spēs.** **Differētia.** **Proprium.** **Accidens.**

Est terminus uniuocus predicabilis de pluribus.

In quid

In quale

Accidentaliter

Differētib ^o spē vt al pēdicat de boīe z asino	ōntib ^o numero solū vt hō pē de sor. z pla.	Essentialiter vt rōle pētur eēnaliter de homine	Conuertibiliter vt risibile pētur de homine	Nō cōuer tibiliter vt albū pē de homine
---	--	--	---	--

Genus

Generalissimū est terminus
 qui sic est genus quod non
 potest esse species.

Subalternū est termi
 nus qui sic est genus qd
 potest esse species.

Species.

Specialissima est termi
 nus qui sic est species quod
 non potest esse genus.

Subalterna est termi
 nus qui sic est species qd
 potest esse genus.

Predicatio

Essentialis

Accidentalis.

S

D

S

P

A

a illi

Predicatio

Directa qñ supius
p̄dicat de suo inferiori
vt homo est animal.

Indirecta est qñ inferius
p̄dicatur de superiori. vt
animal est homo.

Terminus

Naturalis significatiu⁹ ē q̄ ap̄d
oēs ē eiusdem rei representatiuus
vt similitudo leonis: et hominis in
mente.

Ad placitū significatiu⁹ est
que ap̄d oēs n̄ ē eiusdē rei
p̄ntatiuus. vt homo vocat⁹
vel script⁹: et aīal

Terminus

Prime ē termin⁹ significātiō rē q̄ nō
ē termin⁹ vt li hō. et dato q̄ cēt signifi
cans rē que ē termin⁹. vt li ens. dūmō
significet rē que nō ē terminus adhuc ē p̄me sicut sūt oīa transcēdentia

Secunde ē q̄ significat
solum terminum.

Terminus

Prime

Intentionis
si sunt in anima
vt de⁹: angl⁹: ce
luz: homo: rosa.

Impositionis si
sunt i voce vt
in scriptura
idē termin⁹

Secunde

Intentionis
si sūt in aīa
vt nomē dictio termin⁹ gēs dēs.
Impositionis si sūt i
voce vt i scripta

Terminus.

Finitus vt homo: animal.

Infinitus vt non hō.

Terminus.

Positiuus vt visus: audit⁹.

Privatiuus vt cec⁹:
surdus.

Terminus.

Compositus ē que p̄ta significat vt hō.

Discret⁹ ē q̄ vnū vt sor.

De nomine

Diffinitū. Diffinitio dīa qī oīs ⁊ nullus non sunt noīa sed nōmina.

¶ Nōmē ē tēmin⁹ significatiu⁹ sine tpe c⁹ nulla ps aliqd significat sepata
genus dīa pp dīa pp orōne: c⁹ pres signi-
verbum ficat sepate

Diffinitū dīa ppter hec verba incipit desit.

¶ Uerbū ē termin⁹: tpaliē significatiu⁹: c⁹ nulla ps significat sepata: et
extremoz vnitiū genus dīa pp nōmē dīa pp orōne dīa pp pīcipiū

De oratōe

¶ Oratio ē termin⁹: significatiu⁹: c⁹ aliq ps significat separata
genus differentia dīa pp nōmē ⁊ xbum

Orationum

¶ Perfecta est illa que generat
pfectū sensum in aīo auditoris.

¶ Imperfecta ē que ipsectuz
sensus generat i aīo auditoris

¶ Perfecta q̄dru plex.

¶ Indicatiua

¶ Imperatiua

¶ Optatiua

¶ Subiunctiua.

Imperfecta du- plex

¶ Coniunctiua

¶ Infinitiua

De propositōe

differentia quia sola orō indicatiua est ppō.

¶ Propositio est oratio indicatiua verum vel falsum significans.

genus qī oīs ppō est orō dīa pp alias for. icipit desi-
nit ⁊c.

¶ Propositionū

¶ Cathegorica est q̄bz subiectū copu-
lā ⁊ p̄dicatū p̄ncipales partes sui ad dis-
ferentiā ypothetice subiectū copla p̄tū

¶ Ypothetica est que habet
ples ppōes inuicē coniun-
ctas per notā cōiunctionis

¶ Copula est sum es est. vt deus est sapiens.

¶ Subiectum est illud de quo alterum dicitur.

¶ Predicatum est illud quod de altero dicitur.

Cathegoricarū

¶ Affirmatiua est illa in qua
principale verbum affirmatur.

¶ Negatiua ē illa in qua
principale verbum negatur

Exemplū affirmatiuū Hō est de⁹. hō ē nullus asin⁹. hō q ē al ē substantia.
 Exemplū negatiuū Homo nō est capra. hō que est asinus non est animal.
 Hō est asinus significat p^{ri}marie ⁊ ad e^qte hoīez eē asinū. secūdarie signifi-
 cat multa vera: vt hominem esse substantiam ⁊ hominem esse corpus.
 C^o Propositio vera est illa cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adequatum est
 verum. vt homo est animal: hominem esse animal. est verum sig. ⁊c.
 C^o Propositio falsa est illa cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adequatum est
 falsum. vt homo est asinus hominem esse asinum. ⁊c.
 C^o Propositio possibilis est illa cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adeq^u-
 tum est possibile: vt homo est papa hominem esse papam.
 C^o Propositio impossibilis est cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adequatū
 est impossibile: vt homo est capra: hominem esse capram. ⁊c.
 C^o Propositio contingens est cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adequatū
 est contingens: vt homo est albus: hominem esse album. ⁊c.
 C^o Propositio necessaria est cuius p^{ri}marium significatū ⁊ adequatū
 est necessarium: vt deus est deum esse. ⁊c.

Catbgoricarum.

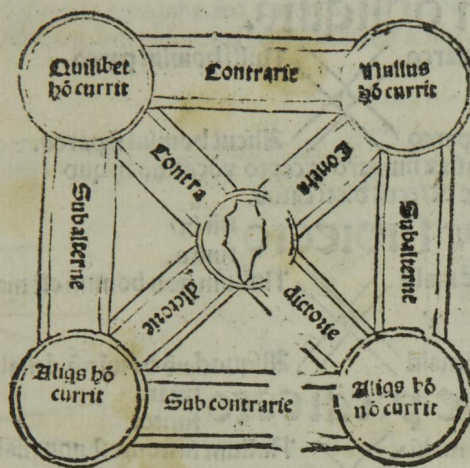
Quanta	Non quanta	Exempla.
Uniuersitas.	Exclusa	In homo currit.
Particularis	Exceptiua	ois hō pter sor. cur.
Indefinita	modal de sensu cōposito	necessario ois hō cur.
Singularis	Abstrahens in oītia.	sole oriente fit dies.
C ^o Propō uniuersalis est in q subijcit termin ⁹ cōis signo vli definiat ⁹ .		
C ^o Particularis est i q subijcit termin ⁹ cōis signo particulari definiat ⁹ .		
C ^o Indefinita est in qua subijcit terminus cōis sine aliquo signo.		
C ^o Singularis est in q subijcit terminus discret ⁹ vel termin ⁹ cōis cū p noīe demonstratiōe singularis numeri determinatus. Exēpla Ois hō currit. Aliquis hō currit. hō currit. Sor. currit. vel Iste homo currit.		
Que ca. vel yp. qualis ne. vel af. vbi quanta par. in. fin.		
Modi sunt sex.		

possibile	impossibile	necessarius	contingēs	ver	falsum.
potest	non potest	oportet	contingit	ita est	nō ita ē
possibilit ⁹	ipossibilit ⁹	necessario	cōtingēter	vere	falsē

Propositionum.

C^o Modalis est in qua ponit⁹ De in esse est in qua nō ponitur
 modus vt necessario deus est. modus vt homo est animal.
 C^o Propositio modalis de sensu diuiso est in qua modus mediat inter
 partes dicti: vt homo necessario est animal.
 C^o Propō modalis de sensu cōposito est in qua modus pcedit vel subse-
 quit⁹ totaliter dictū: vt necessario hō est aīal: vel hō est aīal necessario.

ad interrogatiōe facta p.
 que. et que pp. q. isto
 respondetur vel et q. catig.
 vel hypothetica.
 ⁊ qualis. vel negatiua
 vel affir.
 ⁊ quanta. vel pōdū
 vel. uniuersalis
 vel. particularis
 vel. indefinita
 vel. singularis.



In neutro genere.

☞ Omne lumen est clarum.

☞ Nullum lumen est clarum.

☞ Aliquod lumen est clarum.

☞ Aliq̃d lumen non est clarū.

In obliquis.

☞ Cuiuslibet hoīs inter ē loq̃

☞ Nullus hominis interest loqui.

☞ Alicuius hoīs interest loqui

☞ Alicuius hoīs non interest loqui.

In feminino genere.

☞ Quelibet stella lucet

☞ Nulla stella lucet.

☞ Aliqua stella lucet

☞ Aliqua stella non lucet.

In cōmuni.

☞ Omnis vīrgo ridet

☞ Nulla res que est vīrgo ridet

☞ Aliquod q̃d ē hōgo ridet

☞ Aliquod, quod est vīrgo nō ridet.

In obliquis.

Cullibet hoī parco.

Nulli homini parco.

Alicui homini parco.

Alicui homini nō parco.

Et sic in omni casu ⁊ numero excepto vocatiuo in quo fieri nō potest ex defectu dicti casus.

De subiecto ^{tm in/} ^{finito.}

Cō nō bonū ē malū

Nullum non bonum est malū.

Aliqđ nō bonū ē malū

Aliquod nō bonū nō ē malū

De predicato ^{tm in/} ^{finito.}

Cō iustū ē nō malū

Nullum iustum est non malū.

Aliqđ iustū ē nō malū

Aliquod iustū nō ē nō malū.

De subiecto ⁊ predica/ to infinito

Cō nō bonū ē nō iustū

Nullū non bonū est nō iustū.

Aliqđ nō bonū ē nō iustū

Aliqđ nō bonū nō ē nō iustū.

De sensu diuiso.

Cui libz hō pōt mori

Nullus homo potest mori.

Aliqs homo pōt mori

Aliquis hō nō potest mori

De sensu composito.

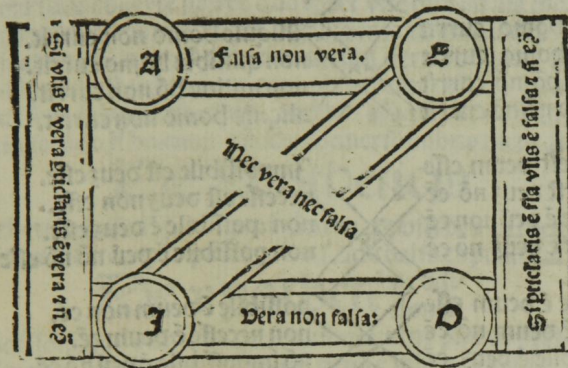
Cneceffe est deū esse

Impossibile ē deū esse.

Possibile est deū esse.

Possibile ē deū nō esse.

Affirmat. a. negat. c. sed vniuersaliter ambe.
Affirmat. i. negat. o. sed particulariter ambe.



Uniuersalis affirmatiua z vniuersalis negatiua de consimilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē vel p eisdē: sūt ōrie.
Ullis affirmatiua z p^{ar}ticularis affirmatiua de cōsilibus subiectis p^{re}is z copulis supponētibus p^{re}cise p eodē vel p eisdē: sunt subalterne.
Ullis negatiua z p^{ar}ticularis negatiua de cōsimilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise p eodē v^{el} p eisdē: sunt subalterne.
Ullis negatiua z p^{ar}ticularis affirmatiua sūt v^{el} affirmatiua z p^{ar}ticularis negatiua de cōsilibus subiectis predicatis z copulis supponētib⁹ p^{re}cise pro eodem vel p eisdem sunt cōtradictorie.
Particularis affirmatiua z particularis negatiua de cōsilib⁹ subiectis predicatis z copulis supponētibus p^{re}cise p eodē vel eisdē sūt subōrie.
Sortes currit. Sortes nō currit.
Tm homo currit. nō tñ homo currit.
Ois hō p^{re}f sor. currit. nō ois hō p^{re}f sor. currit.
Oi hoie currēte tu es asin⁹. nō oī hoie currēte tu es asin⁹.
 Et hec de figuris cathegoricarum dicta sufficiant.

De equipollentiis

p^{re}c. cōtradic. post. cōtra. p^{re}c. post q^{ue} subalter.

Negatio p^{ro}posita facit equipollere suo cōtradictorio

Negatio postposita facit equipollere suo cōtrario

Negatio p^{re}posita et postposita facit equipollē suo subalterno

Quilibet homo currit
nullus homo non currit
non aliquis hō non currit
non aliquis hō non currit

Nullus homo currit.
quilibet homo non currit.
non aliquis homo currit
nō aliquis homo non nō currit

Aliquis homo currit
non nullus homo currit
non quilibet hō nō currit
aliquis homo nō nō currit

Aliquis homo non currit.
non quilibet hō non currit.
non nullus hō non currit.
aliquis homo non currit.

Necesse est deum esse
impossibile est deus nō eē
non possibile ē deū non eē
non possibile ē deus nō eē

Impossibile est deus esse.
necesse est deus non esse.
non possibile ē deus esse.
non possibile ē deū nō nō esse.

Possibile ē deum esse
non necesse ē deum nō eē
non impossibile ē deus eē
possibile ē deū nō nō esse

possibile ē deum non eē.
non necesse ē deum eē.
nō impossibile ē deū nō eē.
possibile ē deum non eē.

De equipollentijs dicta sufficiant.

De conuersionibus.

Conuersio ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso vt homo ē animal: animal ē homo. ⁊ p̄ma conuersa: secūda ouertens dicitur.

Conuersio.

Simplex per accidēs. per p̄positionē.
Conuersio simplex ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem quantitate ⁊ qualitate.

Conuersio per accidēs ē transpositio subiecti in predicatum ⁊ econuerso manente eadem qualitate sed mutata quantitate.

Conuersio p̄p̄ositioem ē trāsp̄ositio subiecti in p̄dicatū ⁊ ecōuerso manēte eadē quātitate ⁊ qualitate: s̄ mutatis terminis finitis i terminos infinitos ⁊ econuerso.

conuertitur eua per acci. A sto per contra sic fit conuersio tota.

Feci simplicit̄ Nullus hō ē angelus Nullus angelus ē hō
Aliquis hō ē āgelus Aliquis angelus ē hō

Eua per acci. Nullus hō est asinus Quidā asinus nō ē hō
Ois homo ē animal Aliq̄d aial est homo

Asto p̄ cōtra Ois homo est animal Dē nō aial ē non hō.
Aliquis hō nō est aial aliq̄d nō aial n̄ ē n̄ hō

De cōuersione in obliquis

En obliquis casibus primo reducas ad rectum deinde uertas: vt an-
mam meam tedet vite mee reducas hoc mō aīa mea ē illa res quāz tedet
vite mee: tunc cōuerte sic: res quā tedet vite mee est aīa mea. Et nota q
qñ rectus precedit cum obliquo dependente ab eo: tunc totum aggrega-
tum ex recto et obliquo est subiectum: cum vero obliquis precedit tunc
solum obliquis est subiectum. exemplum primi: asinus hominis currit:
exemplus secūdi: hominis asinus currit: si asinus hominis in primo ē sub-
iectum: in secūdo si hominis tñ. De conuersionibus dicta sufficiant.

De ypotheticis

Eypothesica ē oīo i q̄ coniungunt plures ppositiōes cathgorice p notā
diunctiōis: et sūt tres spēs principales. s. aditiōalis copulatiua disiunctiua.

De ypotheti^{ca cōdi-} ^{tionali}

Conditionalis ē oratio in qua coniunguntur plures propositiones ca-
thgorice per notā conditionis: vt si deus ē prima causa ē.

Conditionalis.

Affirmatiua ē in quā nota cōditōis
affirmat: vt si hō currit: homo mouet

Negatiua ē in quā nota cōdi-
tionis negat: vt non si homo
currit homo mouetur.

Conditionalis.

Vera ē quando contradictorium cō-
sequētis repugnet antecedēti: vt si tu
curris tu moueris quia ista non stant
simul tu curris et non moueris

Falsa ē qñ contradictorium cōtis
non repugnat aīti vt si tu
curris tu es albus. qñ stat te
currere et non esse album.

Nō q oīs cōditionalis vera ē necessaria: et omnis falsa ē impossibilis: et
nulla ē que sit contingens.

De ypothetica^{copu-} ^{latiua}

Copulatiua ē oratio in qua coniunguntur plures propositiones cath-
gorice per notam copulationis: vt tu es homo et tu es animal

Copulatiua.

Affirmatiua est in q̄ nota copu-
lationis affirmatur: vt homo cur-
rit et homo mouetur.

Negatiua est in q̄ nota
copulationis negat: vt non
tu es homo et tu es animal.

Copulatiua

¶ Vera ē qñ quelibet ps ē hā
vt de⁹ est ⁊ homo est animal.

¶ Falsa ē qñ qñ ps vt vna est
falsa vt tu es hō ⁊ tu es asinus.

Copulatiua

¶ Possibilis ē qñ quelz ps ē
possibil⁹ ⁊ vna alēi n̄ repugnat
seu nō ē incōpossibil⁹: vt tu es
homo ⁊ tu es papa.

¶ Impossibilis ē illa ad quam
sufficit vnā ptem eē impossibilē:
vt de⁹ est ⁊ homo est asinus. vel
vnā alēi incōpossibilem: vt ho-
mo currit ⁊ non mouetur.

Copulatiua

¶ Necessaria ē cui⁹ qñbz ps ē
necessaria: vt de⁹ ē ⁊ hō ē aīal.

¶ Contingens est illa ad quam
sufficit vnā ptem eē contingētē
⁊ alteram alteri non repugnātē
vt tu sedes ⁊ loqueris.

De disiunctiua

¶ Disiunctiua ē oratio in qua coniunguntur plures categorice p notā
disiunctionis: vt tu es hō vel tu es asinus.

Disiunctiua

¶ Affirmatiua est in qua nota
disiunctionis affirmatur: vt ho-
mo est vel animal est

¶ Negatio i qua nota disiecti-
onis negat⁹: vt nō tu es homo
vel tu es animal.

Disiunctiua

¶ Vera est ad quā sufficit vnā
ptē esse veram: vt de⁹ ē vel hō ē
asinus.

¶ Falsa est quādo vtrāq; ps
est falsa: vt deus non est vt ho-
mo est capra.

Disiunctiua

¶ Possibilis ē qñ qñlibet ps vel
vna ad min⁹ ē possibilis: vt ho-
mo currit vel homo ē asinus.

¶ Impossibilis ē qñ quelz ps
est impossibilis: vt deus nō ē
vel homo est asinus.

Disiunctiua.

C Necessaria ē qñ quelibet ps vel vna ē nec essarla vel vna dicit alteri vt de? est vel tu curris et tu es vel tu non es

C Contingens ē qñ qñ ps ē pñges z nulla alia ipugnat nec dīctoria pñu repugnat vt tu es albus vel tu es papa.

C Nota q copulatiua z disiunctiua de pñb? dīctorijs dīcūt. vt tu curris z nō moueris. tu nō curris vel moueris.

C Duoz dīctorioz si vnū ē necessariū reliquū ē impossibile z econuerso. Tu curris z non moueris. Impossibilis.

C Duorum dīctorioz si vnum est contingens z reliquum. Tu non curris z moueris. Necessaria.

C Tu curris vel nō moueris. Contingens. Contingens.

De Syllogismo

C Syllogismus ē oratio in qua quibusdam positis z concessis per ea que posita sunt z concessa necesse est aliud euenire: vt

lionem. edentes alu pennite ate	maior extremitas	
	Omnis homo	est animal
	maior ex- tremitas	medium.
Con clusio.	Sortes ē homo	Minor ppositio
	Ergo Sortes est animal.	

C Omnis syllogismus constat ex tribus terminis tm.

Cōclusio

C Recta ē qñ maior extremitas pñr dī miori i octoe

C Indirecta est qñ mior extremitas pñcat dī maiori i octoe

De figura

C Figura est debita dispositio terminorum que principaliter sic pñceps medii z sunt tres figure. **C** Unde

Sub. pre. prima Bis pre. scda. Tertia bis. sub.

b

De modis prime figure directe ^{conclu- dētibus}

Bar
Ba
Ka: Omne eternum est immortale
 Omne infinitum est eternum
 § Omne infinitum est immortale.

Le
La,
Kent. Nullum finitum est infinitum.
 Omne creatum est finitum.
 § Nullum creatum est infinitum.

Da
ri
i Omne creatum est dependens.
 Celum est creatum
 § Celum est dependens.

Se
ri
o Nullum dependens ē ppter se
 homo est dependens.
 § Homo non est ppter se.

De modis prime figure indi^{recte cōclu- dētibus.}

Ba
rala
lipton. Omne sterile est infructuosum.
 Omnis mula est sterilis.
 § Infructuosum est mula

Le
lan
tes Nullum lucidum est obscurum.
 Omnis stella est lucida.
 § Nullum obscurum est stella

Da
bi
tis. Omnis pulchritudo est delectabilis.
 Formositas est pulchritudo:
 § Delectabilis est formositas.

Pa
pes
mo Omne dulce est suave
 Nullum amarum est dulce.
 § Suave non est amarum.

Gri
le
fomoz Aliquis studens est acutus
 Nullus idiota ē studens.
 § Acutus non ē idiota:

De modis secunde figure.

Le
sa
re Nulla femina est stabillis.
 Omnis constans est stabillis
 § Nullum constans est femina.

La
me
stres

Omnis beatus est contentus.
Nullus vltor est contentus.
§ Nullus vltor est beatus.

Se
sti
no

Nulla virtus est sine labore.
Letitia est sine labore.
§ Letitia non est virtus.

Ba
roc
cho

Omne sapiens est intellectuum.
Aliquod brutum non est intellectuum.
§ Aliquod brutum non est sapiens.

¶ In secunda figura ex puris affirmatiuis nihil sequitur.

De modis tertie figure.

Da
ra
pri

Omnis fidelis est constans.
Omnis fidelis est fortis.
§ Fortis est constans.

Se.
Lap.
Ton.

Nulla bonitas est maligna.
Omnis bonitas est desideranda.
§ Desiderandum non est malignum.

Dis.
A
Mis.

Filius est gentis.
Omnis filius est imago
§ Imago est genita.

Da
Ti.
fi

Omne viuens est delectabile
Viuens est exsistens.
§ Existens est delectabile.

Broc
Lar.
do

Alqua pena non est iusta.
Omnis pena est dolor.
§ dolor non est iustus.

Se
Ri
son

Nullum dubium est scitum.
dubium est contradictorium.
§ Contradictorium non est scitum.

¶ Ex puris particularibus nihil sequitur.

¶ Ex puris negatiuis nihil sequitur.

¶ Versus declarantes viam reducendi syllogismos ad quattuor pmos
modos prime figure. ¶ Simpliciter verti vult S. ¶ P vero per acci.
¶ M. vult transponi. ¶ L. per impossibile dnc. Et hec de similibus ol-
tra. sufficiant.

b ij

Tractatus de suppositōibus scōs

Suppositio ē acceptio termini in ppōe pro aliquo vel pro aliquibus
Suppositionum

Personalis ē acceptio termini in
ppositōe pro suo psonali significato

Mālis ē acceptio termini
in propōe p suo māli signifi^o

Suppositionum

Personale ē qđ aliqs termin^{us} signi
ficat pro quo vel de pnoie demonstran
te illud pōt affirmatiue verificari sine
signo materiali: vt sortes est homo

Māle ē qđ aliqs termin^{us} in
gnificat pro quo vel de pnoie
dmonstrāte illd nō pōt affir
matiue verificari sine signo.
māli: vt iste termin^{us} hō ē ly hō

Significata personalia.

Significata materialia.

Sortes plato hoc

Ista dictio hō. Iste terminus hō: hoc

Est homo

Est ly homo.

Terminorū ^{aligs habet}

Unum significatum
Termin^{us} hñs vnū signi
ficatū ē d seipō verificabit
tam cum ly qđ sine ly

Duo significata.
Terminus habens duo signifi
cata nō est verificabilis nisi cū
ly ly ex vtrāq pte extremi.

Prime

Secunde.

Unum

Duo

Unum

Duo

Ens

Deus

Termin^{us}

Oratio:

Aliquid

angelus

signum

syllaba

Verum

homo

dictio

ppositio

Sonum

celus

nomen

arbum

Intelligibile

sol

ntūs ca

gtūs.

Qualitas

luna

sus

pnomen

stellu

Prima regula.

Omne terminus habens vnum solum significatum est solum perso
naliter supponibilis: vt ens est ly ens: vtrumqz ens supponit persona
liter.

Secunda regula.

E Omnis terminus habens duo signific^a. si sibi additur signū materiale supponit materialiter si personale personaliter: vt li deus ē aliquis deus. primum supponit materialiter. secundū personaliter.

Tertia regula.

E Quuscunq; propositionis extrema si sint termini p^{me} tam subiectū q̄ predicatū supponit personaliter: et hoc nisi addatur signū materiale. vt dictum est in secunda regula.

Quarta regula.

E Quuscunq; propositionis si subiectum sit prime predicatum secūde. subiectum supponit materialiter predicatū personaliter: vt homo est dictio duabus conditionibus obseruatis. primū q̄ subiectū habeat duo significata: q̄ si haberet solum vnum staret personaliter per primā regulā vt ens ē terminus. secunda q̄ subiecto nō addatur signū personale: quia tunc staret personaliter: vt nullus homo ē dictio. Ista regula p̄ per regulam antiquā. Talia sunt subiecta qualia permittunt eorū predica.

Quinta regula.

E Quuscunq; propositionis si subiectū est secunde predicatū prime. tā subiectū q̄ predicatū supponit personaliter: nisi predicato addat signū materiale: vt dictio est homo supponit ly homo personaliter: sed dicendo dictio ē ly homo supponit ly homo materialiter.

E Quando ambo extrema sunt secunde non potest dari regula generalis: q̄ interdum terminus supponit personaliter et interdū materialit^r patet dicendo filogisimus ē oratio ambo extrema supponit personaliter. s; dicendo filogisimus ē nomen supponit ly filogisimus materialiter. similiter dicendo filogisimus ē terminus complexus ambo extrema supponit personaliter.

E Hec igitur regula est sine regula: et oportet eam reducere ad cōmunē modum loquendi acceptantes aliquas propositiones esse veras et aliq̄s esse falsas.

De diuisione suppositionū in parti
culis

Suppositio.



fulatiuus disunctiuus et disunctus.

Copulatiuus.

¶ Omnis homo currit et isti sunt omnes homines: ergo iste homo currit et ille homo currit et c.

Disunctiuus.

¶ Homo currit et isti sunt omnes homines. ergo ille homo currit. vel ille homo currit et c.

Disunctus.

¶ Volo ducatum et isti sunt omnes ducati: ergo volo hunc vel hunc vel hunc ducatum.

De suppositione discreta.

¶ Suppositio discreta est acceptio termini singularis vel communis cum pronome demonstratiuo singularis numeri: ut sor. currit. iste homo currit. similiter in suppositione materiali: ut hoc homo est nomen hoc petrus est nomen proprium.

¶ Et nota quod petrus personaliter sumptus est terminus singularis sed materialiter communis ideo conceditur quod petrus est nomen proprium et petrus non est nomen proprium: quia ista sunt duo subcontraria sed non preceedit quod petrus sit nomen proprium: et nullum petrus sit nomen proprium: quia ista sunt duo contradictoria: ita dicas quod tu est pronomen et tu non est pronomen.

¶ Et nota quod dictio materialis est semper neutri generis et indeclinabile nomen. et ideo sibi semper debet addi signum neutri generis vel materiale.

Prima regula.

¶ Dis terminus singularis vel communis cum pronome demonstratiuo existens pars propositionis supponit discrete. et hoc tam in suppositione personali quam materiali: ut petrus currit et hoc homo est terminus communis.

De suppositione comuni.

¶ Suppositio communis est acceptio termini communis sine pronome demonstratiuo singularis numeri: ut homo currit: homo est dictio.

Determinata.

¶ Suppositio determinata est acceptio termini communis sub quo descendere ad omnia sua supposita disiectiue cum debito medio exemplum in materiali: ut petrus est dictio: et hec sunt omnia petrus. ergo hoc petrus est dictio vel hoc petrus est dictio et sic de singulis. exemplum in personali: aliquis homo currit et isti sunt omnes homines masculi. ergo iste homo currit vel iste homo currit. et sic de singulis ad infinitum.

Regula.

¶ Omnis terminus communis quem non precedit aliquod signum nisi forte particulare supponit determinate exemplum: homo currit vel homo est dictio similiter homo est animal vel homo est terminus communis talis

subiecta q̄ predicata stāt determinate. s̄itr si additur signū priculare: vt aliquis hō ē aliquod animal: aliquod homo ē terminus adhuc oēs dicti termini supponunt determinate.

De confusa

Suppositio confusa ē acceptio termini cōis sub quo nō lz descēdere dīfīctiue immediate. et notāte dico immediate pp suppositiōez confusam et dīstributiuā sub qua pōt descēdi dīfīctiue s̄z hoc ē mediate: q̄ p̄mo pōt dīscēdi copulatiue: deinde dīfīctiue s̄z hoc mediate vt statim patebit.

De confusa distributiva

Suppositio confusa et distributiva ē acceptio termini cōis sub quo merito signi distributui dēret descēdi copulatiue: vt oīs hō currit et isti sūt oēs hoīes. s̄z iste hō currit et iste hō currit etc. S̄itr oē petr⁹ est nomen: et ista sūt oīa petr⁹. s̄z hoc petr⁹ ē nomē et hoc petr⁹ ē nomē. et sic de singul suppōit ly hō et ly petr⁹ distributue. Et notāter dico merito signi dīstributiui: q̄ si nō pōt descēdi merito alterius signi impediētis descensū nō minus stat terminus distributue: vt patebit dicēdo: necessario oīs hō est aīal. supponit ly hō distributue s̄z imobilliter. et hoc rōe signi impediētis descensum.

De confusa distributiva mobili

Suppositio confusa distributiva mobilis ē acceptio termini cōis sub quo merito signi deberet et pōt descēdi cum debito medio copulatiue vt oīs hō currit: et isti sunt oēs hoīes. ergo iste hō currit et iste hō currit etc. si militer oē petrus ē nomen et ista sunt oīa petrus. ergo hoc petrus est nomen. et hoc petrus est nomen: et sic de singulis.

Prima regula.

Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue subiectum supponit cōfuse dīstributiue mobiliter. vt omnis homo currit. et omne homo ē nomē vtrunqz li homo stat confuse distributue.

Secunda regula.

Cuiuslibet exclusiue affirmatiue predicatū si fuerit termin⁹ cōis nō impeditus stat confuse distributue mobiliter. vt tantū aīal ē homo supponit li homo confuse distributue mobiliter.

Tertia regula

Cuiuslibet particularis indefiniēte et singularis negatiue de consueto modo loquendi predicatū si fuerit terminus communis sine aliquo impedimento supponit distributue mobiliter: vt homo non est de⁹ oīa p̄dicata stāt distributue mobilr. s̄z si fuerit de incōsuetudo mō loquendi tūc x̄t⁹ signi nō cadet supra ip̄s p̄dicatū: vt homo animal non ē supponit

b iij

ly animal determinate quia est terminus communis sine signo.

Quarta regula.

Eiuslibet vniuersalis negatiue & consueto modo loquendi tam subiectum quam predicatum si fuerit terminus communis deducto impedimento alterius signi stat confuse distributiue mobilitate: ut nullus homo est angelus: tam ly homo quam ly angelus supponit confuse distributiue mobilitate. similiter omnis homo nullus angelus est vel omnis homo non angelus est sed dicendo omnis homo animal non est supponit ly homo distributiue & ly animal confuse terminum: ut patebit ex hoc quia est de inconsueto modo loquendi.

De confusa distributiua immobili.

E Suppositio confusa distributiua immobilis est acceptio termini communis sub quo licet merito signi deberet descendere tamen non potest: ut impossibile est omnem hominem non esse: ly hominem stat distributiue immobiliter: quia non sequitur impossibile est omnem hominem non esse. et isti sunt omnes homines: ergo impossibile est istum hominem non esse. et impossibile est istum hominem non esse quia antecedens est verum & consequens falsum.

Prima regula.

Eiuslibet exceptiue proprie subiectum stat distributiue immobiliter ut omnis homo preter solem currit. supponit ly homo confuse distributiue immobiliter: quia si descenderetur fieret exceptiua impropria.

Secunda regula.

Eiuslibet modalis de sensu composito de terminis communibus distributis subiectum stat distributiue immobiliter: ut necessatio omnis homo est animal. supponit ly homo distributiue immobiliter.

Tertia regula.

Eiuslibet condicionalis de terminis communibus distributis supponit quilibet illorum distributiue immobiliter: ut si omnis homo currit omnis homo currit. supponit ly homo confuse distributiue immobiliter: quia non licet descendere. & hoc in ordine ad totam ypotheticam.

De confusa terminum.

E Suppositio confusa terminum est acceptio termini communis sub quo non licet descendere disiunctiue nec copulatiue: ut omnis homo est animal stat ly animal confuse terminum.

De confusa terminum mobili.

E Suppositio confusa terminum mobilis est acceptio termini communis sub quo licet immediate descendere disiunctim cum debito medio: ut omnis homo currit: supponit ly currit confuse terminum mobilitate. quia bene sequitur omnis homo currit. & hec sunt omnia currentia. ergo omnis homo est hoc currentes vel hoc &c.

Prima regula.

Cuiuslibet vniuersalis affirmatiue predicatum si fuerit terminus cōmunis non impeditus stat confuse tñ mobiliter: vt omnis homo est aīal stat ly animal confuse tñ mobiliter.

Secunda regula.

Cuiuslibet exclusiue affirmatiue subiectum si fuerit terminus cōmunis non impeditus stat cōfuse tñ mobiliter: vt tñ homo est animal. supponit ly homo confuse tñ mobiliter.

De confusa tñ immobili.

CSuppositio confusa tñ immobilis est acceptio termini cōmunis sub quo licet merito signi siue sui deberet descendi disiunctim tamen nō potest: vt necessario homo est animal. supponit ly homo confuse tantum ī mobiliter. Nam si descenderetur antecedens esset verum z consequens falsum.

Prima regula.

Cuiuslibet modalis de sensu composito de terminis cōmunibus non distributis supponit quilibet illorum confuse tñ immobiliter vt necessario homo est animal: tam ly homo q̃ ly animal supponit confuse tantū immobiliter.

Secunda regula.

Cuiuslibet conuictionalis de terminis cōmunibus nō distributis supponit quilibet illorum confuse tñ immobiliter: z hoc in ordine ad totam conditionalem: vt si homo non est: homo non est: supponit ly homo confuse tantum immobiliter. quia non sequitur si homo non est homo non est z isti sunt omnes homines. ergo si iste homo non est homo non est: quia antecedens est possibile z consequens impossibile. quia consequens est vna conditionalis cuius antecedens est possibile z consequens impossibile.

Tertia regula.

Cuiuslibet reduplicatiue predicatum si fuerit terminus cōmunis nō impeditus stat confuse tñ immobiliter: vt homo inq̃rum homo ē animal. supponit ly animal confuse tñ immobiliter: quia non sequitur homo inq̃rum homo est animal: z hec sunt omnia animalia. ergo homo inq̃ratum homo ē hoc animal: vel hoc aīal. q̃ antecedens ē verū z consequens falsus.

De signis cōfundentibus.

Prima regula.

COmne signum vniuersale affirmatiuum non impeditum z precedens totam propositionem confandit confuse distributiue mobiliter terminum immediate sequentem: z mediate sequentem. capacem confusionis cō

fundit confuse tantum mobiliter deducta distributione alterius signi. ut omnis homo est animal. vel omnis homo animal non est. utrobique supponit li homo confuse distributive mobiliter. et li animal confuse tantum mobiliter.

CDico autem non impeditum. quia dicendo non ois homo currit: supponit li homo determinate propter duo signa se impeditia: ut patebit inferius. Dico et precedens totam propositionem. quia si inter partes propositionis est. tunc non distribuit nec confundit nisi terminum quem determinat: ut videns omnem hominem est deus. li omnes non distribuit nisi hominem: et li videns et li deus stant determinate: quia sunt termini communes sine signo. Dico etiam deducta distributione alterius signi quia dicendo omnis homo est omne animal. stat li animal distributive et non confuse tantum.

Secunda regula.

COmne signum negativum non impeditum et precedens totam propositionem confundit confuse distributive mobiliter omnes terminus communem tam immediate quam mediate sequentem capacem confusionis et omni alia distributione deducta: ut nullus homo est animal. nullus homo animal etiam li homo et li animal stat confuse distributive mobiliter. et hoc quia negatio est tam malignantis nature quod quicquid inuenit destruit id est distribuit et suum oppositum inducit secundum diuum Augustinum.

Tertia regula.

CComparatiuus gradus et superlatiuus et isti termini. ita sicut differunt aliud non idem egeo careo indigeo sine absque confundunt confuse distributive mobiliter terminum communem sequentem non impeditum et rectum a parte post: ut sum fortior greco: fortissimus grecorum ita fortis sicut leo. et sic de singulis supponunt dicti termini confuse distributive mobiliter. Sed dicendo: homine est fortior equus. stat li homine determinate: et similiter ly equus: quia virtus signi non transit in aliquem illorum. Ratio huius regule est propter negationem implicitam in dictis signis.

CNota tamen quod comparatiuus gradus regit duos ablatiuos. primus ex natura comparisonis: alterum ex natura excessus. primum distribuit. secundum confundit: confuse tamen mobiliter: ut sum grauior plumbo una uncia. ly plumbo stat distributive mobiliter. et ly uncia confuse tamen mobiliter.

Quarta regula.

CDictio exclusiua confundit confuse tamen mobiliter terminus eodem immediate sequentem: et confuse distributive mediate sequentem et hoc si fuerit primi ordinis et terminus capax confusionis alio impedimento de

ducto: vt tñ animal est homo supponit ly animal confuse tñ: r ly ho /
mo confuse distributiue mobiliter.

Quinta regula.

Edictio exceptiua suum casuale confundit confuse tñ mobiliter si fu
erit terminus cōmunis non impeditus: vt omne animal preter homines
currit supponit ly hominem confuse tñ mobiliter.

Sexta regula.

Edictio reduplicatiua sui casuale confundit confuse tñ mobiliter r suum
predicatum confuse tñ immobiliter. r hoc si fuerit terminus cōmunis nō
impeditus: vt homo ingtum homo est animal: supponit ly homo confu
se tñ mobiliter r ly animal confuse tñ immobiliter.

Septima regula.

Termini concernentes actum mentis confundunt confuse tñ mobi
liter vt volo pacem: ly pacem stat confuse tñ mobiliter.

Octaua regula.

Aduerbia uumeralia vt bis ter confundūt confuse tñ mobiliter vt
bis: bibi vinum. supponit ly vinum confuse tñ mobiliter. Idem facit co
pulum r disunctum diuisiue tantum: vt hic r rome venditur piper.
ly piper stat confuse tñ mobiliter. Idem facit hoc aduerbium imediate:
vt imediate post hoc erit homo: ly homo stat confuse tñ mobiliter.

Nona regula.

Termini modales nominaliter verbaliter r aduerbialiter sumpti in
sensu composito confundunt confuse tñ immobiliter omnes terminos cō
munes nō distributos: vt necessario homo est animal: r homo est aīal ne
cessario.

Decima regula.

Ista verba incipit definit confundunt confuse tñ immobiliter termi
num cōmunem non distributiuum: vt incipit esse aliquod tempus futu
rum.

Undecima regula.

Verba obligatoria confundunt confuse tñ immobiliter terminum cō
munem non distributum: vt promitto tibi panem. teneor tibi dare pecu
niam.

Duodecima regula.

Nota conditionis r rationis confundit confuse tñ immobiliter termi
num cōmunem non distributum: vt si homo non est: homo non est.

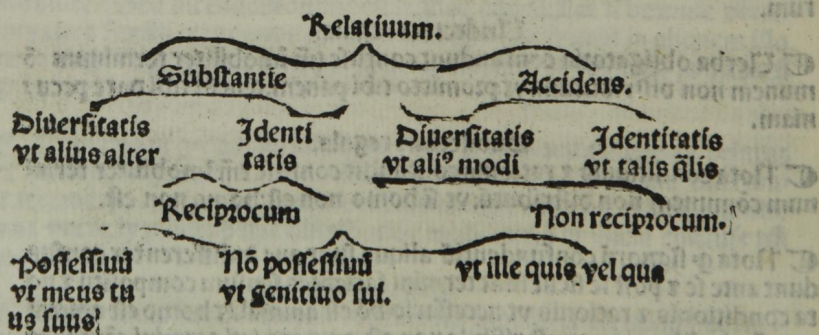
Nota q signorū confundentiū aliqua sunt que indifferenter confun
dunt ante se r post se sicut sunt termini facientes sensum compositū r no
ta conditionis r rationis vt necessario hō est animal. r homo est animal
necessario: si homo non est risibile non est. omnes dicti termini cōmunes.

supponit cōfufe tm̄ immobiliter. sed oia alia signa nullo modo cōfundūt terminū precedentē: vt homo nō est ab homine: differens denariū tibi p̄ m̄ito supponunt dicti termini cōmunes determinate.

¶ Nota q̄ si duo signa distributua cadūt super aliquē terminū cōmūnem illa se ipediūt ita q̄ terminus cōis nō stat distributue: vt nō ois hō ē aīal supponit ly homo determinate. vnde aduerte q̄ vel ambo signa distributua sunt affirmatiua vel negatiua: aut vnū ē affirmatiuum z aliud negatiuum. si affirmatiua tūc terminus cōis stat determinate: vt tu differo ab omni homine supponit ly hoīe determinate si negatiua imediate cadētia. Iterū supponit determinate: vt nō nullus hō currit ly hō supponit determinate: si vero cadāt mediate terminus cōis stat cōfufe tm̄: vt nullus homo nō currit: supponit ly currēs cōfufe tātū. vel vnū est affirmatiuum z aliud negatiuum iterum stat determinate: vt nō omnis homo currit stat ly homo determinate vt patet per equi pollentes. Attende tamen q̄ si illa signa non caderent taliter supra terminū communem q̄ quolibet per se distribueret illū tunc se non impedirēt: vt dicēdo A forte differt omis homo. supponit ly homo distributue: q̄ li differt nō h̄z vim vt cōfundat li homo: q̄ nō distribuit nisi casum rectū z positū a parte post: sed dicēdo fortes differt ab omni hoīe stat li homine determinate: q̄ signa cadūt taliter q̄ se impediunt.

¶ Ultimo nota q̄ si duo signa cadūt super terminū cōem ita q̄ vnū illorū sit distributiuū z alterū cōfundēs cōfufe tm̄ tūc semp terminus cōmunis stat distributue: sed aliqui immobiliter. ideo vide si signū confundens cōfufe tm̄ habeat vim mobilitandi vel immobilitandi. Si p̄mo modo tunc stabit distributue mobiliter: vt scio oēm propositionem supponit ly propositionē distributue mobiliter. Si secūdo modo tūc stabit distributue immobiliter: vt necessario omnis homo est animal. supponit ly homo distributue immobiliter.

De relatiuis.



Pro quo ^{relatiua} ^{supponit}
¶ Relatiuum diuersitatis substantie & possessiuum. Similiter relatiuum accidentis tam identitatis quam diuersitatis non supponit pro illo pro quo suum antecedens supponit sed pro alio. exemplum de relatiuo diuersitatis substantie: aliquis homo currit & alius dormit pro alio supponit ly alius & pro alio ly homo. exemplum de possessiuo aliquis homo diligit suum seruum. pro alio supponit ly homo: pro alio ly seruum. quia aliquis homo pro domino & relatiuum pro suo seruo. Exemplum de relatiuo identitatis accidentis: vt aliquis homo est albus: & talis est cygnus non supponit ly talis pro albedine hominis: sed pro alia sibi simili. Exemplum de relatiuo diuersitatis accidentis: vt cygnus est albus & aliusmodi est coruus. supponit ly aliusmodi pro dissimili illi pro quo suum antecedens supponit.

De relatiuo ^{identitatis} ^{substantie.}
¶ Relatiuum identitatis substantie semper supponit pro illo pro quo suum antecedens supponit: nisi fuerit possessiuum: & hoc simpliciter si fuerit categorice relatum. vel in comparatione ad alterum extremorum si fuerit hypothetice relatum. exemplum primi: sortes currit qui mouetur. supponit ly qui pro sortes. exemplum secundi: aliquis homo est latro & tu es ille. supponit ly ille pro aliquo homine non simpliciter sed pro eo qui est latro. Et hoc est semper verum quod relatiuum hypothetice relatum refert suum antecedens non simpliciter sed in comparatione ad alterum extremorum: nisi antecedens sit distributiue: quia tunc non refert nisi solum antecedens: vt quilibet homo currit & ille mouetur: supponit ly ille pro quolibet homine. & non refert antecedens replicando: sed solum simpliciter. scilicet ille idest quilibet homo mouetur.

Quomodo ^{relatiua} ^{supponunt.}

Prima regula.

¶ Omne relatiuum supponens pro alio quam suum antecedens excepto possessiuo non sequitur regulam sui antecedentis sed sui signi vel situs. unde aliquando supponit eodem modo: vt aliquis homo currit & alius dormit: ambo supponunt determinate. aliquando relatiuum confusius: vt homo est albus & nullus talis vigilat: antecedens supponit determinate & relatiuum distributiue. aliquando econuerso: vt quilibet homo est albus & talis currit. antecedens stat confuse distributiue & relatiuum de determinate.

Secunda regula.

¶ Omne relatiuum identitatis substantie in eadem categorica sui antecedentis supponit eodem modo sicut suum antecedens: nisi antecedens sit confuse terminatum: quia tunc relatiuum stat determinate: vt homo currit &

mouetur. supponit ly qui determinate sicut suum antecedēs. vt oīs homo qui currit mouetur. supponit ly qui distributine: sed dicendo omnis homo est animal quod est rōnale: supponit ly qđ determinate. Et nota qđ cū dicitur oīs homo videt se: supponit relatiuū distributue sicut aīe: nō simpliciter sed referendo singula singulis: et ideo nō significat qđ oīs hō videt oēm hominē: sed qđ iste videt se et iste se et sic de singulis.

Tertia regula.

T Omne relatiuū idētitatis substantie hypothetice relatiū stat sicut suū antecedēs: sed magis limitate: nisi antecedēs supponat cōfuse tñ: qđ tunc non solum stat magis limitate sed etiā determinate: exemplū regule est si dixerō: aliquis homo ē aīal et tu es ille: ita supponit determinate ly ille si cut ly homo sed tamen ly ille magis limitate: qđ refert replicando totam compositionē sui antecedētis: et ideo significat qđ tu es aliquis homo qui ē animal: et nō solū qđ tu es aliquis homo. In hoc differt a relatiuo categorice relato: qđ id refert nō replicādo: et hoc qđ ē in eadē categorica. Et ex his patet qđ hec ē falsa. aliquis hō ē: et quilibet homo est ille: qđ secūda pars significat qđ aliquis hō qui ē quilibet hō est quod ē falsum: et nō significat qđ quilibet hō ē aliquis hō: qđ relatiuū stat determinate: et nūc aīe possum loco relatiui stat cōfuse tñ. Ideo nō semp l3 loco relatiui ponere suum aīe: nisi seruet suppositio. et si nō pōt fieri in eodē situ o3 facere ppositiones aliquas de incōsuetō mō loquēdi: vt sint cōuertibiles cū priori. Vbi gratia ista ē falsa. aliquis homo ē et nullus homo ē ille: nec significat secūda pars qđ nullus homo ē aliquis hō qui ē: sed significat qđ aliquis hō qui est nullus hō est: vt saluet suppositio. Et hoc si cōcluditur qđ signum vniuersale negatiuū non impeditum nō cōfundit predicatū et tamē precedit totā ppositionē et predicatū est terminus cōis: vt patuit de ista: nullus homo ē ille. vbi ly ille stat determinate: huic dicitur cōcedēdo totum quia predicatum non ē capax confusionis: et hoc semper superius fuerat expressum: et ideo nll est contra predicta.

De ampliatione.

Ampliatio ē acceptio termini vltra significationem verbi principalis vel participij eiusdem: vt homo fuit: supponit ly homo non solū pro homine qui est: nec solum pro homine qui fuit: sed disiunctim pro homine qui est vel fuit.

Prima regula.

Oīs terminus supponēs a parte aī respectu verbi de pterito vel sui participij ampliatur ad supponendum pro eo qđ ē vel fuit vel fuerat vt homo fuit. supponit ly homo pro eo hoīe qui ē vel fuit: et intelligitur ista regula nisi fiat restrictio: vt homo qui est fuit: nō supponit ly homo ampliatue. Et iuxta hanc regulā cōceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio. Aliquis homo fuit ab eterno.

Secūda cōclusio. Puer fuit senex.

Tertia conclusio Patet fuit sine filio et filia. Eadem exempla pos-
sunt formari de participijs.

Secunda regula.

Omnis terminus supponens a parte ante respectu verbi de futuro vel
sui participij: ampliatur ad supponendum pro eo quod est vel erit.
Et iuxta hanc regulam conceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio Aliquis homo erit quando erit mortuus: et hec
vera de Iesu Christo domino nostro ante passionem suam.

Secunda conclusio Mortuus cantabit.

Tertia conclusio Album erit sine albedine.

Tertia regula.

Omnis terminus supponens a parte ante et a parte post respectu isto-
rum verborum incipit: desinit: potest contingit et suorum participiorum
et terminorum verbalium significantium aptitudinem: ut verba termina-
ta in bilis vel in bile: ut amabilis vel amabile, similiter cursor et scri-
ptor: que non significant aptum sed aptitudinem: nam aliquis non scribens
nec currens est scriptor et cursor: ampliatur ad supponendum pro eo quod
est vel potest esse vel incipit vel desinit vel contingit esse. et iuxta hoc co-
ceduntur tres conclusiones.

Prima conclusio Album potest esse nigrum.

Secunda conclusio Papa potest esse laicus.

Tertia conclusio Creans potest esse deus quia nihil creet.

Quarta regula.

Omnis terminus supponens a parte post in actibus: et a parte ante in
passivis respectu verborum vel terminorum potentium extendere actus
suum tam inens quam in non ens: ampliatur ad supponendum pro eo quod
est vel potest esse vel intelligi: ut intelligo chimera: supponit ly chime-
ra pro eo quod est vel potest esse vel intelligi vel imaginari chimera.

Idem dicas de istis verbis imaginor: colligo: cogito: significat et sup-
ponit. quicquid enim contingit intelligere contingit et significare et sup-
ponere. et iuxta hoc tres conclusiones conceduntur.

Prima conclusio Intelligo non ens.

Secunda conclusio Intelligo non intelligibile.

Tertia conclusio Intelligo chimera: quia nulla sit nec possit
esse.

Ex dictis sequitur quod a tertio adiacente ad secundum adiacens non
valet consequentia affirmativa in terminis ampliatis. unde non sequi-
tur. Adam est mortuus ergo adam est.

Sequitur secundo quod ista non est bona conversio: Adam est mortuus: er-
go aliquod mortuum est adam. sic dicitur converti: aliquod mortuum est vel fuit adam.
et ita observes in verbo de futuro et in ceteris ampliationibus.

Sequitur tertio quod iste non est bonus syllogismus: Omne futurum
est. Antichristus est futurus: ergo Antichristus est. quia ly Antichristus

in minori supponit ampliativē et nō in cōclusionē. et q̄ ly futurū in maiori est nomē et in minori ē participiū: q̄ q̄n participiū immediate nō postponitur verbo et nomē: q̄ tūc nō fit vnū ex verbo et participio: sō minor debuit esse ista: antichristus est aliqd futurū. et tūc minor esset falsa: vnde nō sequitur: Antichristus est futurus: ergo est antichristus futurus.

De appellatione

Appellatio est acceptio termini in ppositione limitati vel per verbū vel participiū: vt sor. est hō: ly sor. et ly hō appellat tps presens. i. supponit solum pro sorte qui est et pro homine qui est:

Appellatio

Ampliationis

Temporis

Forme

De appellatione ampliationis.

Appellatio ampliationis est exceptio termini in ppositione limitati per verbū ampliatiua pte ante et a pte post vel suū participiū vel verba le: vt sor. incipit esse papa: tam ly sor. q̄ ly papa stat ampliatiue pro eo qd est vel incipit esse: sed differēter: q̄ ly papa appellat inceptionē ita q̄ ly stat pro eo qd est vel incipit esse: tamen restringitur ad standū pro eo qd incipit esse: sor. vero stat absolute ampliatiue.

Regula.

Ois terminus sequens aliqd istoz verbor: incipit: desinit: pōt: contingit vel suoz participioz: vel verbalū significatiū aptitudine: appellat propriam ampliationē illoz: vt in exemplo patet superius posito.

De appellatione temporis.

Appellatio temporis est acceptio termini in ppositione limitati per terminū verbale sū naturā tēporalē verbi vel participij: vt sor. est homo supponit ly sor. et ly homo solū pro presenti sicut copula verbalis solum presentialiter significat.

Prima regula

Omnis terminus supponēs tam a parte ante q̄ a parte post respectu verbi de presenti: sine participio pteriti vel futuri: nullo etiam termino verbalī sequēte: appellat tēpus presens: vt aia petri est spūs: tam ly aia. q̄ ly spīritus et ly petri stat pro eo quod est tūc.

Secūda regula

Omnis terminus sequens verbum de preterito vel futuro vel suū participiū: appellat tempus preteritū vel futurū: vt sorteo fuit ab

13
bus: supponit ly albus pro eo solum quod fuit. Similiter sor, erit albus
supponit ly albus pro eo solum quod erit album.

Prima conclusio.

¶ Et ideo concedit qd aliquid albu fuit sortes: et tamen sortes non fuit ali-
quod albu: dato qd sortes nunc primo sit albus: et ante hoc fuerit niger.

Secunda conclusio.

¶ Similiter Episcopu videbis: et non videbis episcopum: dato qd videbis
sortem qui post hoc erit episcopus: et nunc sit laicus: et qd videbis: ipsu qd
erit laicus et non post.

De appellatione forme.

¶ Appellatio forme est acceptio termini in ppositione limitati per veri-
bum vel participium significans actum vel habitum mentis.

Regula.

¶ Omnis terminus non simpliciter demonstrativus: sequens verbum vel parti-
cipium significans actum vel habitum mentis appellat forme. i. significat li-
gnificatum suu sub propria ratione: ut cognosco sortem. ly sortes appellat suam
formam. i. significat qd cognosco sortem sub ratione qua sortes: sed dicendo co-
gnosco hoc: ly hoc non appellat: quia non est differentia inter significatum et rationem
propositam: ideo esset nugatio.

Prima conclusio.

¶ Ex quibus sequit qd xpm crucifixu de virgine natu adoravit Aristote-
les. id est non adoraverit xpm crucifixum de virgine natum. similiter.

Secunda conclusio.

¶ Patrem meum velle esse in fouea: et non velle patrem meum esse in fouea.

Tertia conclusio.

¶ Potum venenosum desidero bibere: tamen non desidero bibere potum
venenosum.

De probationibus terminorum

¶ Propositionum.

¶ Mediatum: est que habet
mediu quo potest probari.

¶ Immediatum: est que non habet
mediu quo potest probari. ut hoc est.

Mediatum quintuplex.

¶ Resolubilis. Exponibilis. Diffinitibilis. Describibilis. Probabilis per
causas veritatis.

De resolubili propositione.

¶ Resolubilis est triplex. scilicet indefinita. particularis: singularis non de-
monstrativa simpliciter: quod probatur sumendo duo propria demonstrativa simpli-
citer. primum comforme subiecto. propositio resolubilis. et secundum in recto. ut patet

¶ Indefinita
homo currit

hoc currit.

hoc est homo

ergo homo currit.

in exemplis.

C Particularis
Alquis homo currit

hoc currit.
hoc est aliquis homo.
§ alquis homo currit.

C Singularis
Sortes currit

§ hoc currit
hoc est sortes
§ sortes currit.

C Ampliative
Homo disputabit

§ hoc disputabit
hoc est vel erit homo
§ homo disputabit.

C Homo incipit currere

§ Hoc incipit currere
hoc est vel incipit esse homo
§ homo incipit currere.

C Ingentitudo casu
Angeli est bona societas

§ Dusus est bona societas
hic est angelus
§ angeli est bona societas

C In dativo casu
Deo placeo

§ huic placeo
hic est deus
§ deo placeo

C In adverbio
Aliquando lego

§ nunc lego
nunc est aliquando
§ aliquando lego

Cras disputabis

§ Tunc disputabis
tunc est vel erit cras
§ cras disputabis

homo vel
asinus
est asinus

C De disiuncto collectivè sumpto.
hoc est asinus
hoc est homo vel asinus
§ hō vel asinus est asinus. hec est falsa.
C De disiuncto distributivè tento.
hoc vel asinus est asinus
hoc est homo
§ hō vel asinus est asinus. hec est vera.

C Ita dicitur de copulato: vt sortes et plato currunt. et de conditionato
vt; sortes si est homo est risibilis.

De particulari indefinita et singulari negativa.

C Particularis vero indefinita et singularis negativa possunt probari
dupliciter: primo resolutive: et hoc ubi subiectum pro aliquo supponit:
ubi vero pro nullo supponit non potest probari resolutive: quia minor
est falsa. debet igitur tunc aliter probari. scilicet per suū contradictoriū: verbi gra
tia: chimæra non est homo: probat hoc modo: suū contradictoriū est falsum
ergo ista est vera. Et iuxta hoc conceditur primo.

Prima conclusio.

E Minori te et quolibet maiori te tu es maior.
Maiori te et quolibet minori te tu es minor. Et hoc sumendo istas ut sunt
de copulato subiecto.

Secunda conclusio

E Album potest esse nigrum. **E** Predestinatus potest esse predestinatus
E Iustus potest esse iniustus.

Tertia conclusio.

E Album fuit quando non fuit album.
E Iheri episcopus predicauit quando non predicauit episcopus.
E Iustus iustissime condemnabitur pro peccato suo.

De exponibili.

E Exponibilis propositio multas species: et primo de vniuersalibus af-
firmatiuis est dicendum.

De vniuersali affirmatiua.

E Vniuersalis affirmatiua exponitur per duas exponentes. scilicet per pre-
lacentem et vniuersalem negatiuam in qua ponit ly quin inter totum subiectum
et predicatum: et el subiungitur hoc pronomen relatiuum ille illa illud in casu co-
simili subiecto exponibilis. Ecce exempla

E Quilibet homo currit.

E Homo currit Et nullus est homo quin ille currat
E Quilibet hois interest legere.

E Hois interest legere Et nihil est ho quin illius intersit legere
Omnis sacerdos potest esse papa.

E Sacerdos potest esse papa Et nihil est vel potest esse sacerdos
E Ita dicatur de alijs verbis ampliatiuis gn ille possit esse papa
E Ubique tu es.

E Allicubi es Et necubi es quin ibi sis.

E Semper es.

E Aliquando es Et nunquam es quin tunc sis.

E Omnis homo vel asinus est asinus.

E Homo vel asinus est asinus. Et nihil est homo vel asinus quin
Et isto modo est falsa quia scilicet exponens est falsa. illud sit asinus.
Omnis homo vel asinus est asinus.

E Homo vel asinus est asinus Et nihil est homo quin illud vel asinus sit asinus.
Et hoc modo est vera: quia ambe exponentes sunt vere. nus sit asinus?
c ij

De vniuersali negatiua

E Vniuersalis negatiua nō exponitur: sed pbatur dupliciter. s. p̄r singulares vel per suum contradictorium.

Primo modo

Nullus homo est asinus.

Secundo modo

Nec iste hō est asinus nec iste hō
est asinus ⁊ isti sunt oēs hoīes
masculi. ergo nullus homo ⁊c.

Suū dīcoriū hui⁹ est falsum
s. illud: aliquis homo est asin⁹
⁊ illa vltis negatiua est vera.
nullus homo est asinus.

E Ex dictis infero aliquas conclusiones.

Prima conclusio.

E Omne quod deus fecit est in hoc instanti. Similiter.

Omne quod fuit ⁊ erit est nunc. Similiter:

Omne quod erat est nunc.

Secunda conclusio.

E Sortes est oīs homo hic: ⁊ tñ sortes hic nō est omnis homo. similiter

Tu es oīs hō hoc mō: ⁊ tñ hoc mō tu nō es oīs homo. similiter.

Tu es oīs hō vīdēs sortē: ⁊ tamē tu nō es oīs hō vīdēs hominem.

Tertia conclusio.

E Quelibet singularis huius vniuersalis oīs hō est vera: ⁊ tñ nō q̄libet singularis alicuius vniuersalis est vera. Similiter omis filius huius aialis est asinus: ⁊ tñ nō oīs filius alicuius aialis est asinus: iste oēs p̄positiones possunt p̄bri exponibiliter: l3 nō sint oēs vniuersales. Sed iō eas congregauī simul: quia multis locis deseruunt.

De positiuo.

E Positiuū cōpabiliter sumptū per equē: exponit per tres: exponētes: duas in q̄bus ambo extrema cōparationis cōueniūt ⁊ tertiā negatiuā p̄ negationē suā cōparatiui: salua suppositiōe terminorū. Exempla sunt ista

Tu es ita fortis sicut petrus.

Tu es fortis

Petrus est fortis

Non petrus est fortior te.

Tu es ita fortis sicut oīs hō.

Tu es fortis

Homo est fortis.

Non omnis homo est fortior te.

Prima conclusio.

E Tu es ita fortis sicut omnis homo mundi: ⁊ tamen non es ita fortis sicut aliquis homo mundi.

Secunda conclusio.

E Diabolus nō est ita malus sicut deus: ⁊ tñ diabolus est pessima creatura

Tertia conclusio.

E Campanile Dni marci est ita magnū sicut tu: ⁊ tamē tu nō es ita ma-

gnus sicut campanile Dni marci.

De comparatiuo.

Comparatiuum exponitur per tres exponētes: duas in quibus ambo extrema cōparationis eōueniunt et tertiā in qua scdm extremū negatur a primo per positiuum cōparabiliter sumptum: cū nota equalitatis salua suppositione terminorū. Exempla sunt ista.

Ego sū locūsus Tu es locūsus Nō tu es ita locūsus sicut ego
Tu es maior omni homine.

Tu es magnus hō est magnus Nō oīs hō ē ita magnus sicut tu

Prima cōclusio.

Ego sum maior oī hoīe mundi et sum minor oī homine mundi.

Secūda cōclusio.

Tu es melior oī hoīe mūdi: et tū nō oī hoīe mundi tu es melior.

Tertia cōclusio.

Ego sūz potētior te et leone: et tamē non sum potentior leone

De superlatiūo.

Superlatiuū pōt dupliciter sumi primo absolute: secūdo respectiue.
Exemplū primi: sortes est fortissimus. Exemplū secūdi: sor. est fortiss. il /
lorum. primo modo exponitur per duas exponētes: secundo, per tres:
semper salua suppositione terminorū.

Primo mō Sortes est maximus. Secūdo mō Sor. est maxim' istorū

Sortes est magnus

Sortes est magnus

Sor. nō pōt esse maior

Isti sunt magni

in sua latitudine.

Nō isti sunt ita magni: sed
valde minores sorte:

Prima cōclusio.

Edecē sunt genera generalissima: et nullū istorū est generalissimū illorū.

Secūda cōclusio.

Tu es fortissimus istorū: et tamen tu non es fortissimus.

Tertia cōclusio.

Tu es calidissimus oīz hoīum: et tū es frigidissimus omnium hoīz.

De differt: aliud: non idem.

Differt: aliud: non idem. exponitur per tres exponētes: duas affirmatiuas et tertiā negatiuā: salua semp suppositione terminorū: et tēporis idē titate.

Exempla sunt ista.

Sortes differt ab omni homine.

Sortes est

Homo est.

Et sortes non est omnis homo.

c ii

Sortes differt a platone.

E Sortes est plato est Sortes non est plato
Sortes differebat a platone.

E Sortes erat Et plato erat secum Et sortes non erat plato
Sortes differt ab antichristo

E Sortes erit Antichristus erit secum Et sor. nō erit antixps:
Prima conclusio.

E Tu es aliud a deo: et tamen tu nō es aliud ab aliquo ente
Secunda conclusio

E Tu nō es idem chimere: et tamen tu nō es non idem chimere.
Tertia conclusio.

E Licet in diuinis p̄ sit ali⁹ a filio: tñ p̄ nō est aliud a filio. Nā ista p̄
est ali⁹ a filio p̄batur sic: p̄ est: et filius est: et p̄ nō est fili⁹: et hoc est veruz:
sed illa p̄ est aliud a filio p̄batur sic: pater est: et filius est: et pater non est
eadē res que est filius. Et hoc est falsuz. vñ cōcedit̄ in diuinis q̄ p̄ ē idē
filio: et nō est idē filio: tenēdo ly idē in p̄mo in neutra genere: et in secunda
in masculino genere. et tō nō cōtradiciunt.

De exceptiue: et primo affirmatiua.

E Exceptiua affirmatiua exponit̄ per duas exponētes: in quarū prima
remouet̄ p̄dicatū a parte extra capta: et in secūda affirmatur idē p̄dicatū
sum de subiecto cum parte extra capta infinita. Exempla sunt ista.
Omnis homo preter sortem currit.

Sortes non currit Omnis homo nō sor. currit.
Ista vero. Nō ois homo preter sor. currit: p̄bat̄ per suū cōtradictoriū.
De exceptiua negatiua.

E Exceptiua negatiua exponit̄ per duas exponētes in quarū p̄ma affir-
matur p̄dicatū de parte extra capta: et in secūda negatur p̄dicatū de subie-
cto cū parte extra capta infinita. Exempla sunt ista.
Nullus homo preter sortem currit. Ois homo preter sor. nō currit.

Sor. currit: et Nullus hō nō sor. cur. Sor. currit: et Ois hō nō sor. nō
currit.

De exceptiua propria.

E Ad exceptiuam propriā requirūtur duo.

Primū q̄ illud a quo fit exce- Secūdū q̄ pars extra capta sit minus
ptio stet confuse distributiue communis illo a quo fit exceptio.

E Correlatiuz. Non ois exceptiua repugnat sue prelacenti. patet de ista

omne ens preter chimeram est ens. Aliud conelarium.

T Dictio exceptiua h3 vim inobilitandi terminū pcedētes. patet de illa oīs hō preter sor. cur. ly hō supponit cōfuse distributiue inobilititer: qz si descēderetur fieret exceptiua ipropria ppter defectū pme conditionis: et non habet illā vim ab aliquo signo nisi a ly preter vt patet.

Conclusiones.

Tu nō differs nisi ab asino: et nō a nullo nisi ab asino differs. prima pars p3 qz differs ab asino: et nō differs ab alio q̄ ab asino. prima exponēs p3. s. tu differs ab asino: et secunda pbat: qz si nō deē oppositū. tu differs ab alio q̄ ab asino. q̄ tu non es aliud q̄ asin⁹: qd est falsū. p3 cōia ab exposita ad vnā suarū exponentiū. Deinde pbat qz nō a nullo nisi ab asino differs: qz si non deē oppositū qz a nullo nisi ab asino differs: igit a nullo nō asino differs. p3 cōia vt p̄us. et cōis s̄m ē: qz suū dīctoriū ē verū. s. ab aliquo nō asino differs: qz ab equo. et iō cedit qz nō differs ab alio q̄ ab asino: et tñ ab alio q̄ ab asino differs.

De exclusiuis.

T Quinqz modis exclusiue fieri possunt sine negatione sequēte. primo cum nota exclusionis pcedit et cadit supra subiectū tñ: et exponitur per copulatum. exēplū: tñ sor. currit. sortes et nihil non sor. currit: ita qz sit copulatum et nō copulatiua. Secundo cū cadit supra totū. et tunc exponitur per copulatiua.

Exemplum.

T tñ sortes currit.

T Sortes currit.

Et nihil non sor. currit.

illa vocatur preiacens.

illa est negatiua de subicō infinito:

T Tertio cū nota exclusionis cadit inter partes subiecti et tunc exponitur per copulatiua. verbī gratia.

T Sortes tñ disputans placet.

Sortes disputans.

Et non non disputans placet.

T Quarto cuz nota est inter subiectū et p̄dicatū: siue pcedat siue seq̄tur. copulā principalē et tunc probatur per copulatiua. verbī gratia.

T Sortes tñ est homo.

Sortes est homo.

T Sortes est tñ homo

Et sortes non est non homo: ita

qz vna negatio sit ad verbū p̄ncipale et alia infirmitatio ad predicatum.

T Quinto cū nota exclusionis est inter ptes p̄dicati: et tunc exponitur per copulatiua. & gr̄a.

Sortes est aīal tñ bipes.

Sortes est animal bipes

Et sor. non est aīal non bipes ita

qz cadat infirmitatio vbi nota exclusionis prius erat.

T Ultra istos qnqz modos sine negne sequēte: fiunt alij q̄ttuor cū negne sequēte de qbus p ordinē dātur exēpla et expositiones: p̄mo cū nota p̄cede et solus cadit supra subiectū: et tunc exponitur per copulatiua. & gratia.

c lllj

E Tm sortes non currit.

E Sortes

Et nill non sortes nō cur.
Et ista significat q̄ illud quod est sortes ⁊ non aliud q̄ sortes id dico non
currit. Secundo cum cadit in totam propositionem. ⁊ tunc probatur per
copulatiuam mediante signo distributio affirmatiuo hoc modo

E Tm sortes non currit

E Sortes non currit

Et quodlibet nō sor: cur.

E Tertio cū cadit iter ptes subiecti ⁊ tūc pbat p copulatū: vt in exēplo

E Sortes tm disputans nō currit.

E Sortes disputans

Et non nō disputans non currit

E Quarto. cum nota est inter subiectum ⁊ predicatum ⁊ precedit copu-
lam tunc probatur per copulatiuam.

E Sortes tm non ē disputans

Sortes nō ē disputans

Et sor. ē quodlibet non disputans

E Quinti modi nō potest dari regula cū negatione sequente: quia tunc
neg. sequeret. verbiū principale: ⁊ sic eēt potius infinitatō q̄ ne°. Et si dicit
q̄ posset adhuc dari alia exclusiua que nō esset aliq̄ dictōrū. ix. modorum.
i. cū ly tm sequeret totā propōnem. vt dicendo hō ē ridens tm huic dicit
q̄ illa reducitur ad quartū modū pri° positū. naz ista equivalent ad bonum
intellectū. sor. est ridens tm. ⁊ sor. est tm ridens: itaq. ix. exclusiuarum sūt
ordines seu modi inuicē nō coincidentes: ⁊ nō pnt esse plures: quia nō vi-
detur quomodo aliter possit exclusionis nota in propositione poni.

Prima conclusio

E Tu tm es homo. ⁊ tamen non tantum tu es homo

Secunda conclusio

E Tm sor. currit. ⁊ nō tantum sor. currit. dato q̄ ly tantum cadat 'so-
lum supra subiectum in prima: ⁊ in secunda supra totam propositionem

Tertia conclusio

E Ista propositio hō ē asinus p̄ se significat verum ⁊ f̄m: possibile ⁊ im-
possibile: imo necessarium ⁊ impossibile.

E Postremo hic aduerte q̄ dictio exclusiua quando cadit supra tertius
pluralis numeri potest exponi dupliciter. primo per notam infinitatis se-
cundo per notam pluralitatis. verbi gratia.

E Tm duodecim sunt apli dei.

E Duodecim sūt apli dei.
⁊ nulla non duodecim sunt
apli dei. ⁊ bec est falsa

E Duodecim sunt apostoli dei.
⁊ nou plures q̄ duodecim sunt
apostoli dei: ⁊ hoc modo est vera

De reduplicatiuis

E Nota quod iste note siue dictiones. s. inq̃tum: prout: per se: fm q̃d: p̃nt
teneri dupliciter. primo specificatiue. sc̃do reduplicatiue: primo modo nō
exponuntur sed describuntur: sicut ego peto a te pecuniam inquantuz be
res. i. ego peto a te pecuniam ea ratione quā heres. Secundo modo expo
nuntur per tres exponentes duas absolutas et tertiam conditionatas trā
scenderet: vt in exemplis p̃z manifeste.

Et sine negatione sequente.

E Sortes inq̃tum homo est animal.

Sortes ē homo Sortes ē animal Et si aliquid ē hō illud est al.

E Homo inq̃tum homo nō ē angelus Cū negatōe sequēte

Hō est homo Hō non ē angelus Et si aliquid ē hō id nō ē angelus

E Si vero negatio precedit notam reduplicatiōis: tunc nō exponitur
sed pbatur vel improbatu p̃ suū cōtradictoriū. verbi gratia: volo probare
q̃ bec est vera: sortes non inq̃tum homo est sortes. arguo sic: suum con
tradictorium est falsum scilicet sortes inquantum homo ē sortes. q̃ bec ē
vera scilicet for. non inq̃tum homo est for. consequentia tenet per legem
contradictorium. aīcedens patet exponendo.

Prima conclusio.

E Deus homo est infinitus et inensius: et tamen deus homo non inq̃tum
homo est infinitus et inensius.

Secunda conclusio

E Sortes inq̃tum homo est risibilis: et tamen sortes non inq̃tum ani
mal est risibilis.

Tertia conclusio.

E Aliqua inq̃tum conueniūt differūt: et tñ nō aliq̃ inq̃tum conueniunt
differunt: tenendo in prima ly inq̃tum reduplicatiue: et in secunda speci
ficatiue. **E** Similiter cōceditur q̃ ens inq̃tum ens ē subiectu metaphi
sice: tenendo ly inq̃tum specificatiue: et tamē ens non inq̃tum ens ē sub
iectum metaphisice: tenendo ly inq̃tum reduplicatiue.

De immediate

E Immediate exponitur per duas exponentes: videlicet per primam h̃
lacentē: et secundam vniuersalem negatiuā sibi correspondentem in h̃ic
modum. Sine negatione sequente et de futuro:

E Immediate post hoc erit antichristus.

Post hoc erit antichristus

Et nullum erit instans post hoc
quin inter illud et hoc erit antichristus

De immediate sine negatione de <sup>prete
rito.</sup>

E Immediate ante hoc fuit antichristus.

Ante hoc fuit antichristus

Et nullum fuit instans ante hoc: quoniam inter illud et hoc fuerit antichristus sequens.

De immediate cum negatione sequenti.

¶ Immediate post hoc tu non eris papa

Post hoc tu non eris papa

Et nullum erit instans post hoc: quoniam inter illud et hoc tu non eris papa

Ita dicatur de preterito suo modo.

¶ Si vero negatio precedat tunc non exponitur sed more consueti probatur per suum contradictorium: ut hec est falsa. Immediate post hoc tu eris papa. si ista negatiua est vera: non immediate post hoc tu eris papa. si ista est falsa Immediate post hoc tu non eris homo ergo ista est vera: non immediate post hoc tu non eris homo.

Prima conclusio

¶ Immediate post hec duo contradictoria inuicem: si dicentia erunt vera et falsa: et tamen non sunt erunt vera nec falsa.

Secunda conclusio

¶ Immediate post hoc erit aliquod instans: quod non immediate sed mediate post hoc erit.

Tertia conclusio

¶ Immediate post hoc aliqua pars huius spatij erit pertransita: et tamen nulla pars huius spatij immediate post hoc erit pertransita

De necessario

¶ Necesario exponitur per duas exponentes. scilicet per primam prefacientem et secundam per oppositas qualitates. secundum exigentiam verbi: ut in exemplo patet.

De necessario de presenti affirmatiue

¶ Necesario deus est.

Deus est

Et non potest esse quin deus sit.

Cum negatione sequenti et de presenti

¶ Necesario vacuum non est.

Vacuum non est

Et non potest esse quod vacuum sit.

De preterito affirmatiue

¶ Necesario deus fuit

Deus fuit

Et non potest esse quin deus fuerit

De futuro cum negatione sequenti.

¶ Necesario chimera non erit

Chimera non erit

Et non poterit esse q chimera erit

¶ Si vero negatio pcedat: tunc nō expōitur: sed p suū cōdictoriū pbatur vel improbat. verbi grā: hec ē vera: nō necessario chimera ē: quia hec est falsa: necessario chimera ē.

Prima conclusio

¶ Non necessario tu es: et tamen necessario tu es sumendo ly necessario in pma adverbialiter: et in scda noialiter et casus ablativi: q sic d3 resolut

Secunda conclusio

¶ Necesario aliquid est quod cōtingenter ē et tñ nībil quod necessario ē cōtingenter ē

Tertia conclusio

¶ Necesario tu curris vel tu non curris: et tamen nec necesario tu curris: nec necesario tu non curris.

De cōtingenter.

¶ Cōtingenter sūtr exponitur p duas exponētes: primā preiacentem et secundam per oppositas qualitates sūm exigentiam verbi.

De cōtingenter affirmatiue de presenti.

¶ Cōtingenter fortis est.

¶ Fortis est

Et potest esse q fort. non sit:

De preterito affirmatiue

¶ Cōtingenter antichristus non est

Antichristus non est.

Et potest esse q antichristus sit:

De preterito affirmatiue

¶ Cōtingenter adam fuit.

Adam fuit

Et potuit esse q adam non fuerit

De futuro negatiue

Cōtingenter tu non saluaberis.

Tu non saluaberis

Et poterit esse q tu saluaberis

¶ Si vero negatio pcedat nō exponit sed more pdcō p suū cōtradictoriū pbatur vel improbat. ubi grā: hec ē va. Cōtingēter. fortis nō saluabitur q hec ē falsa. Nā cōtingēter fortis nō saluabit

Prima conclusio

¶ Omnis homo cōtingēter est: et tamen nō cōtingēter: imo necessario omnis homo est.

Secunda conclusio

¶ Cōtingenter tu curris: et tamen nō cōtingenter tu curris vel tu non curris

Tertia conclusio

¶ Cōtingēter deus fuit in a instāci: et tñ in a instāci deus necessario fuit

De ab eterno.

¶ Ab eterno noialiter resoluit: sed aduerb ialiter pro eternaliter exponit per duas exponeres fm exigentiā verbi hoc modo. Exemplū de preterito.

¶ Ab eterno deus fuit.

Ante aliquod tempus deus fuit

Et nō est vel fuit aliqd tps finitū quin ante illud de^o fuerit

De futuro.

¶ Ab eterno aīa intellectiua erit.

¶ Post aliqd tps aīa itellectiua erit

Et nō ē vel erit aliqd tps finitū quin p^o illud aīa itellectiua erit

¶ Si vero negatio sequeretur eodē modo exponit. si vero pcedit per suū contradictoriū probatur vel improbatur.

Prima conclusio.

¶ Ab eterno tu fuisti: et tamen non eternaliter tu fuisti.

Secunda conclusio.

¶ Ab eterno fuit aliquod instās. et tñ nullā instās fuit ab eterno.

Tertia cōclusio.

¶ Eternaliter erit aliquid quod nō eternaliter erit.

De semper.

¶ Semper sumitur duobus modis pmo simpliciter pro omni tpe differentia: et sic semp propositio talis in qua ponitur ly semp est falsa. scdo respectiue non pro omni tēpore sed fm exigentiā verbi. & gratia

De semper absolute.

¶ Semper deus fuit.

Aliquando deus fuit

Et nō ē vel fuit vel erit aliqd aliquādo qñ tunc deus fuerit

De semper respectiue de presenti.

¶ Semper tu es.

Aliquando tu es

Et nō es aliqd aliqñ qñ tunc tu sis

De preterito.

¶ Semper deus fuit

Aliquādo deus fuit

Et nō fuit aliqd aliqñ qñ tñc deus fuerit

De futuro.

C Semper deus erit

Aliquando deus erit

Et nō erit aliqđ aliquādo qñ tūc deus erit.

C Sine negatio sequitur eodē mō expōitur. si vero pcedat pbatur vt prius dictū est. s. cōtradictōz suū.

Prima conclusio

C Semper fuit aliqua dies: et nulla dies semper fuit.

Secunda conclusio

C Omne quod mouetur semper se habet vno modo

Tertia conclusio

C Semper erit aliqđ hō: et tamē nullus hō viuet vltra ducentos annos.

De totis

C Totus dupliciter pōt teneri: pmo mō sincathegorematicē: et tantum valet quātū hoc cōplexū quelibet ps: et tūc est exponibilis sicut vti, affirmatiua implicite. scđo cathegorematicē et valet tñ quantum ens completum siue pfectū cui nihil deest. Tenet aut pmo mō quādo pcedit nullo cathegoremate pcedente implicite nec explicite: vt totus sortis est albus. Secundo mō tenet qñ aliqđ cathegorema pcedit ly totus: vt sor. est totus albus. i. sor. ē quoddā ens pfectū cui nihil deest in albedine. sor. totus est hō. vel sor. est totus hō. i. sor. est hō pfectus cui nihil deest in hūanitate

De totis sincathegorematicis ^{ce sine negatione sequenti.}

Totus sortis est aliquid sortis

Pars sortis est aliquid sortis

Et nulla est pars sor. qñ i^o sit aliqđ sor.

C Si vero negatio sequitur ly totus: vt totus sor. nō ē albus. nō exponit: q: equalet vti negative: sed probat p singularia vel p cōtradictōz: vt dēz fuit supra Similiter si negatio pcedit ly totus probat p cōtradictōz

Prima conclusio

C Licet totus sortis sit aliquid sortis: nō tamē totus sor. est minor sorte q: aia intellectua nō est minor cū nō sit quanta: et corpus totum sor. non ē minus sorte

Secunda conclusio

C Licet totus sortis sit pars sortis: non tamen totus hō est pars sortis

Tertia conclusio

C In capite tuo est totum quod est in mundo: similiter in anima tua est tota sapientia mundi: nō tñ totum quod est in mūdo ē in capite tuo. nec tota sapientia mundi est in anima tua.

De infinito

C Infinitus sifr pōt teneri duplr: sincathegorematicē et cathegorematicē. cathegorematicē valet tantum quantum vnū ens sine pncipio et finē

fine. et tunc non exponitur. ¶ Si cathegorematice quoniam precedit nullo cathegoremate precedente. et tunc potest dupliciter exponi:
1^o modo in singulari Infinitum tempus est elapsum 2^o modo in singulari

Aliquantum tempus est elapsum
Et dupliciter ad illud: et tripliciter
ad illud: et sic in infinitum.

Aliquantum tempus est elapsum: Et
nullum est vel fuit aliquantum tem-
pus finitum elapsum quoniam malum
illo sit elapsum.

1^o modo in plurali numero ¶ Infinita sunt finita 2^o modo in plurali numero

Finita sunt finita: et in duplo
plura: et in triplo plura: et sic in
infinitum sunt finita.

Finita sunt finita: et non sunt
tot finita quoniam plura illa sunt
finita

¶ Si vero negatio sequatur aut precedat probatur sicut totus.

Prima conclusio

Infinitum corpus potest dominus producere: et non tamen non potest producere cor-
pus infinitum: quia omne corpus est figuratum. ergo finitum. quia terminum. vel ter-
minis clausum.

Secunda conclusio

¶ Infinitus numerus est finitus. et tamen nullus numerus finitus est infinitus
sicut infinitis finita sunt plura: et tamen nulla finita plura sunt infinitis.

Tertia conclusio

¶ Infinitum numerum potes numerare: et tamen non potes numerare
numerum infinitum.

De officiabilibus

¶ Propositio officiabilis est cuius dictum sine omni infinitiva determinat /
natur per terminum modalem vel concernentem actum mentis in sensu
composito: hoc modo.

¶ Possibile est sor. currere.

Hec propositio est possibilis: sor. currit que significat adequate sor. currere

¶ Necessesse est deum esse

Hec propositio est necessaria: deus est que adequate significat deum esse
per se homo est animal

Hec propositio est per se: homo est animal que adequate significat hominem
esse animal.

¶ Per se primo homo est risibilis

Hec propositio est per se primo: homo est risibilis que adequate significat homines esse
risibiles.

¶ Per se non primo sor. est risibilis

Hec propo^o e per se no p^o: soz. e risibilis que adequate significat soz. e^o
risibilem.
¶ Per accedens homo est albus

Hec propo^o e per acc^ons. ho e albus q^a adequate significat hoies e^o albus
¶ Scio deum esse

Hec propo^o e scita a me. deus e que adequate significat deum esse
¶ Intellectum e a me soztem sedere

Hec propo^o e intellecta a me: soz. sedet q^aadequate significat soz. sedere
¶ Dubium e mihi regem sedere

Hec propo^o e mihi dubia: rex sedet que adequate significat regē sedere
¶ Prima conclusio

¶ Album pot^o esse nigrum: et tñ impossibile e album esse nigrū. Similiter
predestinatus pot^o esse prescitus: et tñ impossibile e predestinatus esse prescitus
¶ Secunda conclusio

¶ Omnem hoiem cōtingens e esse: tamen necesse e oēm hominem esse:
sicut impossibile e oēm hoiem non esse: et tñ omnem hoiem possibile e nō
esse.
¶ Tertia conclusio

¶ Tu scis alterū istorū eē verum: demonstratis duobus cōtradictorijs
tibi dubijs: et tamen neutrum illorū scis esse verum: Similiter soz. scio eē
coram me: et tamen nescio soztem esse in rerum natura

Hic nota q^d isti termini: necessarium: contingens etc. pñt sumi duobus mo
dis. primo resolubiliter: vt sunt quedam adiectiua substantiuata in neu
tro genere. secundo officia biliter vt determinant orationē infinitiuam
quasi suum substantiū siue subiectū. Et iuxta hoc cōceditur q^d necessari
um est q^d deus nunq^m fuit nec erit nec ē: et tñ necessariū ē deū fuisse fore et
eē. Si t^r possibile ē q^d nihil fuit nec erit nec ē: et tñ impossibile ē nihil fuisse
fore et eē. ¶ Similiter ly necessario pot^o teneri dupliciter. s. resolubiliter
vt sit casus datiu vel ablatiu: et exponit^r vt pri^o patuit. et iuxta p^odicta oce
duntur alique conclusiones quarum prima est illa.

¶ Prima conclusio
¶ Necessario tu fuisti productus: et tamen non necessario: imo contin
genter tu fuisti productus.

¶ Secunda conclusio
¶ Necesse ē te fuisse et tamen non necessario: imo contingenter: tu fuisti.

¶ Tertia conclusio
¶ Necessario aliquid est quod contingenter est: et tamen nihil quod ne
cessario est contingenter est.

De descriptibili propositione

C Propositio descriptibilis est in qua terminus concernens actum mentis determinat incomplexum: Et potest esse dupliciter: quia vel illud incomplexum non est signum complexi vel est signum complexi

Si incomplexum non est signum complexi: sic describitur

C Cognosco sor.

Cognosco aliquid ea ratione qua sor.

C Intellego bonum

Intellego aliquid ea ratione qua bonum.

C Desidero scientiam

Desidero aliquid ea ratione qua scientia

C Recordor matris mee

Recordor alicuius ea ratione qua mater mea

C Imagino montem aureum

Imagino aliquid ea ratione qua mons aureus

C Si vero incomplexum est signum complexi: sic describitur:

Scio a propositione

Scio adequatum significatum a propositione quod scio adequate significari
C Dubito a et b propositiones per a

Dubito significata adequata a et b propositionum que scio adequate significari per a et b propositiones

C Credo hanc propositionem

Credo adequatum significatum huius propositionis quod scio adequate significari
Isti credunt multas propositiones per hanc

Credunt isti adequata significata multarum propositionum que ipsi credunt adequate significari per illas

C Nota quod ista verba: scio: credo: dubito non possunt determinare nisi complexum implicite vel explicite: unde non bene dicitur: scio sortem: sed alia verba ut intellego: cognosco: possunt indifferenter determinare complexum et incomplexum: nam indifferenter possumus dicere: intellego sortem: intellego a propositionem: et intellego sortem currere

Prima conclusio

C Deum trinum et unum cognovit aristoteles: et tamen aristoteles non cognovit deum trinum et unum

Secunda conclusio

C Et si iudeus odit christum: tamen christum non odit sed amat.

Tertia conclusio

C Venientem cognosco: et tamen non cognosco venientem.

De probabilibus per causas veritatis

C Probabilis per causas veritatis est illa propositio que habet multas causas veritatis disiunctive superius: sicut incipit: definit: et ablatius in consequentia.

De incipit.

144
Incipit probatur per disiunctiuam compositam ex duabus copulatiuis
quarum prima fit ex affirmatiua de presenti: et negatiua de preterito: et secunda ex
negatiua de presenti: et affirmatiua de futuro vr:

Sortes incipit esse albus

Sortes est albus: Et non im
mediate ante instantis quod est presentis
sortes fuit albus.

vel

Sortes non est albus: Et im
mediate post hoc instantis quod est
presentis sortes erit albus.

Prima conclusio

Tu incipis esse albus: et non incipit esse coloratus

Secunda conclusio

Incipit esse omne quod est: et tamen non omne quod est incipit esse: nec inci
pit esse aliquid quod est: licet aliquid quod est incipit esse

Tertia conclusio

Tu incipis videre quemlibet hominem: et nullum hominem incipis
videre: nec aliquem hominem incipis videre: nec incipis videre aliquem
hominem.

De desinit

Desinit probatur per disiunctiuam compositam ex contradictorijs copulatiuis
ad incipi: quarum prima fit ex affirmatiua de presenti et negatiua de futu
ro: et secunda ex negatiua de presenti et affirmatiua de preterito verbi gratia:

Sortes desinit esse

Sortes est. et immediate post
instantis quod est presentis sortis non erit

vel

Sortes non est. et immediate
ante hoc instantis quod est presentis sortis fuit

Prima conclusio

Deus desinit esse in hoc instanti: et tamen in hoc instanti deus non desi
nit esse.

Secunda conclusio.

Licet deus desinat esse in hoc instanti: tamen non desinit esse in aliquo
instanti.

Tertia conclusio

Tu desinis scire omnem propositionem: et non desinis scire aliquam
nec aliquam desinis scire.

De ablatiuo in consequentia

Ablatiuus in consequentia probatur per disiunctiuam ex temporali:
condicionali et causali compositam. verbi gratia

Sole oriente fit dies

Quia sol oritur fit dies vel Si sol oritur fit dies vel Quoniam sol oritur fit dies

Prima conclusio

Non aliquo homine currere tu es asinus. nec nullo homine currere tu es asinus
Non sequitur non aliquo homine currere tu es asinus. ergo nullo homine currere tu es asinus

d

Secunda conclusio.

Et nō aliq̄ boie currēte tu es asin⁹. tñ aliq̄ boie currēte tu nō es asin⁹.
Nota q̄ q̄cūq; ppō pbat̄ copulatiue siue resoluibiliter siue exponibiliter siue officiabiliter siue descriptibiliter ei⁹ dīctoriū est p̄abile p̄ cās veritatis. s. p̄ disiunctiua cōpositā ex partib⁹ dīctoriis. & ḡra bec ppō: sor. nō currit pbat̄ per hāc disiunctiua hoc nō currit vel hoc nō est sor. q̄ bec ppō sor̄es currit: que est sua dīctoria pbat̄ p hāc copulatiua: hoc currit & hoc est sor. & ita dicas de officiabilib⁹ expōibilib⁹ & descriptibilib⁹.
Nota q̄ omnia verba preter substantiua dicuntur adiectiua: & possūt adiectiua probari resolutorie per sum es est: & participium proportionatum. verbi gratia: probatur sit resolutorie

Sor̄es est currens.

ḡ sor. currit. ecōuerso sequit̄.

Sor̄es currit

ḡ sor. est currens.

In prima arguitur a resoluēte ad resolutā in sc̄da ecōuerso.

Post oīa p̄dicta debes diligēter aduertere cuz pponit̄ tibi aliq̄ ppō statim debes videre an sit mediata an imediata. si est imediata nō potest pbari: q̄ ad sensus vel intellectū est per se nota: & negātes p se nō nō est amplius disputādū. si vero est mediata debes videre an sit affirm̄ vel negatiua. si est negatiua debes eā p̄bare p cās veritatis: aut per dīctoriū: aut p singulares: vt superi⁹ dictū est. si vero ē affirmatiua tūc vide an sit cathēgorica vel ypothetica. si cathēgorica vide primū terminū mediatus: & ab eo debes inchoare ppōns p̄bationē: q̄ a p̄mo termino mediato sēper inchoanda est ppōns p̄batio: & nō per saltū debes ppōnes p̄bare: q̄ sunt multe deceptions exponēdo ppōnē nō exponibile sed resoluibile & ecōuerso. & ḡra. ista ppō aliq̄d albū incipit esse sor̄es: est resoluēda rōne de ly aliq̄d albū & nō p̄bāda rōne de ly incipit per causas veritatis. Appello autē primū terminū nō fm sitū. sed fm denoiationē: vt in modalibus sepe modus fm sitū est vltimus: & tñ sc̄ds denoiationē est primus. similiter in ypotheticis nota ypothetica fm sitū quasi semp est media: & s̄ denoiationē est p̄ma. Facta autē p̄batiōe primi termini debes gradatim pcedere ad aliū si q̄s est: & si donec oēs termini mediati ppōns cathēgorice fuerint fm exigentiā dēclarati. si vero ppō fuerit ypothetica tūc vide an sit cathēgorice vel ypothetice p̄bāda. si cathēgorice: tūc p̄ba eam si cut dixi de cathēgorica. & ḡra. Necessario tu curris vel tu nō curris: si ly necessario cadat in totū: ista sit ypothetica disiunctiua cū in ea confirmantur plures cathēgorice per notam disiunctionis: tñ nō est ypothetice disiunctiue p̄bāda: sed cathēgorice exponibiliter hoc modo.

Necessario tu curris vel tu nō curris.

Tu curris vel tu nō curris

Et nō potest esse quin tu curras vel tu non curras.

C Similiter ista: necessarium est te moueri si tu curris: si ly necessarius cadat in totum: lz sit ypothetica conditionalis: tamen non est ypothetice conditionaliter probanda: sed more cathegorico officiabiliter offerenda hoc modo. Hec propositio est necessaria: tu moueris si tu curris que adquate significat te moueri: si tu curris. ergo &c.

C Ubi vero sit ypothetica ypothetice probanda: tunc aut copulatiue aut disiunctiue aut conditionaliter fm q dictum est in capitulo de ypotheticis debes inferre ypotheticam esse veram vel falsam: possibile vel impossibile: necessariam vel contingentem. verbi gratia: Altera pars principalis huius disiunctiue affirmatiue est vera. ergo hec disiunctiue est vera. & sic nulla ppō erit q tibi occurret: si sit probabillis: quam statim inferre non possis.

De psequentiis tractatus quartus.

C Consequentia est illatio consequentis ex antecedente: vt homo currit ergo animal currit. Antecedens est illud quod precedit notā illationis. Cōsequēs est illud qd sequit. Ly ergo vel ly igitur est nota illatiōis.

C Consequentiarū alia.

C Bona ē illa in q oppositū cōsequentis repugnat aīti: vt hō cur. ergo aīal currit: qz hec repugnant homo currit & nullum aīal currit.

C Mala ē illa in q oppositū consequentis non repugnat antecedēti siue stat cū eo: vt tu es homo & tu es rex. quia nō repugnat te esse hominem & non regem.

Bonarum alia.

C Formalis est illa in qua oppositum cōsequentis formaliter repugnat antecedenti. vt tu curris ergo tu moueris. qz te currere & non moueri formaliter repugnant

C Materialis est illa in qua oppositum cōsequentis materialiter repugnat antecedenti: vt nullus deus est: ergo nullus homo est: qz nullū deū esse & aliquē hominē cē materialiter repugnant.

C Illa dicuntur formaliter repugnare que nec realiter nec conceptibiliter possunt simul stare absq contradictione manifesta: vt te currere & non moueri.

C Illa autem dicuntur materialiter repugnare que lz realiter non possunt simul stare: conceptibiliter tamen possunt simul stare absq contradictione manifesta vt nullum deum esse & aliquem hominem esse: que nō possunt simul stare realiter. quia nullum deum esse est impossibile. tamē apud intellectum non manifeste repugnant: sicut apud illos qui negant deum esse.

C Consequentie bone & materialis sunt due regule.

d ij

Prima regula.

Ex impossibili sequitur quodlibet: vt homo est asinus ergo tu curris.

Secunda regula.

Necessarium sequitur ad quodlibet: vt tu curris ergo homo est animal;

Pro quibus regulis nota qd impossibile cuiuslibet repugnat: immo sibi ipsi: quia impossibile non potest esse ergo cuiuslibet illarum contrarium oppositum contris repugnat anti: Et intelliguntur iste due regule dummodo non arguatur secundum aliquem modum alicuius contris bone et formalis de quibus modis inferius dicitur. ubi gratia: homo est asinus ergo homo est animal: illa consequentia et bona et formalis: non obstante qd ante sit impossibile et contris necessarium: qd arguitur ab inferiori ad suum superius sine impedimento.

De diuisione consequentie et bone ^{for} ^{mal}

Bonarum formalium.

De forma est illa cui quolibet contris in forma est bona. vt homo currit ergo animal currit: qd sequitur albedo videtur ergo color videtur: Tu curris ergo tu moueris.

De materia est illa cui non quolibet contris in forma est bona. vt hoc est animal ergo hoc est homo demum? hoc est? non sequitur sic demum? p ly hoc asinum.

Ille contris sunt conformati in forma que sunt conformati modum arguendi: et antea et consequentia eiusdem denotationis: non quo ad verum vel falsum possibile vel impossibile necessarium vel contingens: sed quo ad alias denominationes proportionales: sicut qualitatem quantitatem: de secundo vel tertio adiacente: de simplici vel composito: subiecto vel predicato.

Correlariu. Omnis consequentia bona de forma est formalis et non e converso: unde quilibet istarum est formalis et non de forma: tamen principium est ergo non tamen principium est: tamen pater est ergo non tamen pater est. et sic de alijs correlatiuis. Similiter tu credis precise qd aliquis homo decipitur ergo aliquis homo decipitur: Tu credis precise qd tu deciperis ergo tu deciperis. Similiter tu scis te esse lapidem ergo tu non scis te esse lapidem. et sic de alijs conformati.

Generales regule contrariorum bonarum ^{ru} ^z ^{for} ^{malium}.

Prima regula.

Si alicuius contris contradictorius consequentis est illa tamen contradictoria antecedentis contris est bona: vt homo currit ergo animal currit. qd bene sequitur: nullum animal currit. ergo nihil quod est homo currit.

Correlariu Si alicuius contris contradictorius contris non est illa tamen contradictoria antea contris non valet: vt tu loqueris ergo tu disputas. qd non sequitur: tu non disputas ergo tu non loqueris.

Secunda regula.

Si alliculus consequentie bone antecedens est verus: et consequens similiter

est verum. Ex falsis verū ex veris nil nisi verū: vt patet per Aristotelem in libro prior.

Prīmū cor.^m ¶ Si alicuius cōtē bone cōsequēs est falsus: et aīis similiter est f; vt tu es asin⁹ q̄ tu nō es hō. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē verū et cōis fīm: cōia nō valet: iō nō sequit^r tu q es deus nō es hō: q̄ tu nō es hō. Tertia regula.

¶ Si alicui⁹ cōtē bone aīis ē necessariū: et cōis fīr est: necessariū: vt hō est: ergo animal est. Prīmū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē bone cōis nō est necessariū et aīis nō ē necessarium: vt tu es hō ergo tu es aīal. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē necessariū et cōis nō ē necessariū cōtia nō valz: ideo nō sequit^r. oīs homo est aīal: ergo iste homo est animal.

Quarta regula.

¶ Si alicui⁹ cōtē bone aīis ē possibile: et cōis ē possibile: vt tu es papa: q̄ tu es summus sacerdos. Prīmū conelariū.

¶ Si alicuius cōsequētē bone cōis nō est possibile: nec aīis: vt hō ē asin⁹ ergo homo est rudibilis. Secundū conelariū.

¶ Si alicuius cōtē aīis ē possibile: et cōis impossibile cōia nō valet: vñ nō sequitur: omne vigilās est asinus: q̄ sores vigilans est asinus.

Quinta regula.

¶ Si aliqua cōia est bona et aliquid sequitur ad cōsequēs illud idē sequitur ad antecedēs. vnde bene sequitur homo currit ergo animal currit ad qd sequit^r q corpus currit. iō ad illud aīis hō currit: sequit^r q corpus currit.

Prīmū conelariū.

¶ Quicqd antecedit ad aīis cōsequētē bone: antecedit ad cōsequēs: qz sequit^r hō currit: q̄ aīal currit: et sores currit: antecedit ad illā: hō currit. iō antecedit ad cōsequēs: qz bene sequit^r: sores currit: ergo aīal currit.

Secundū conelariū.

¶ A primo ad vltimū qñ oēs cōsequētē intermediē sunt bone: et formales: et nō variate est bona cōsequētia et formalis: vt hō currit: ergo animal currit: aīal currit: ergo corpus currit: iō sequit^r hō currit: q̄ corpus currit. Sūt etiā cōsequētē bone intermediē et nō variate: qñ cōsequēs prioris cōsequētē est precise antecedēs posterioris cōsequētē. ideo nō sequitur: si in nullo loco es tu nō es rome: si nō es rome et es alibi: ergo alicubi es. alii cubi es: ergo in aliquo loco es. et tamen nō sequitur de pmo ad vltimū: si in nullo loco es in aliquo loco es. Sexta regula.

¶ Si aliqua cōsequentia ē bona et aliqd stat cū ante illud idē stat cū cōsequētē. v. grā: oīs hō currit: q̄ hō currit cū ante stat q nullus asinus moueat. iō stat cū cōtē. Conelarium.

¶ Quicquid repugnat cōsequentī cōsequentē bone: repugnat antecedēti: vt tu curris: ergo tu moueris: te non moueri repugnas cōsequentī: ideo repugnat antecedenti.

Septima regula.

d lii

C Si aliqua cōsequentia ē bona: & scita a te esse bona: & aīis ē cōcedendū: cōsequens sīr est cōcedendū. Et notāter dī scita a te esse bona. qz hui⁹ cōsequētie bone. luna eclipsatur. ergo terra interponit inter solem & lunā. antecedens est concedendum etiā a rusticis. & tñ consequens non est concedendum nisi a sapientibus.

C Primū correlariū. Si alicuius cōsequentie bone scite a te esse talis consequens est negandum. antecedens similiter est negandū. vt hō est asinus. ergo homo est rudibilis.

C Secundū correlariū. Si alicuius cōne. aīis est concedendum & consequens negandum. consequentia nō est bona: vel nescita.

Octava regula

C Si aliqua cōsequentia est bona. scita a te eē bona. & antecedens ē scitū a te cōis sīr est scitum a te. **Primum correlariū.**

C Si alicuius cōsequētie bone. scite a te esse bone. consequēs ē a te nescitum. & antecedens ē a te nescitū: vt sortes est pdestinatus: ergo morietur in gratia.

Secundum correlariū

C Si alicuius cōsequētie antecedens est a te scitum. & cōsequens nescitū: consequentia nō ē bona vel nescita.

Regule particulares pñaruz bonarū formalium.

Prima regula

C Ab inferiori ad suū superius. affirmatiue. & sine distributione: & sine signo cōfusionis impediēte. est bona cōsequētia. vt hō currit ergo animal currit.

Secunda regula

C Ab inferiori ad suū supi⁹ distributiue. nō valet cōia. vt null⁹ hō currit ergo nullū aīal currit.

Tertia regula

C Ab inferiori ad suū supius cōfuse tñ mobiliter: est bona cōia. qz bene sequit oīs hō ē aīal. ergo oīs hō est substantia. sīr sequit tñ hō currit. ergo tñ aīal currit.

Quarta regula

C Ab inferiori ad suū superius cōfuse tñ immobiliter nō valet cōsequentia vnde nō sequit. si tu es asinus tu es rudibilis: ergo si tu es aīal tu es rudibilis. contingenter iste hō est aīal. ergo contingenter hō est animal.

Quinta regula

C Ab inferiori ad suū superius negatiue postposita cū debito medio est bonū argumētū. vt sortes nō currit. & sortes est hō. ergo hō nō currit. sed sine medio nō valet argumentū: vnde nō sequit sortes nō est aīal. ergo hō nō est aīal. qz antecedens est possibile & cōsequens impossibile.

Sexta regula

C A superiori ad suū inferius affirmatiue. & sine signo distributionis nō valet cōsequentia qz nō sequitur aīal currit. ergo hō currit.

Septima regula

C A superiori ad suū inferius distributiue affirmatiue. & cum debito medio: valet cōsequentia. vt oīs hō currit. sortes est hō. ergo sortes currit.

rit. sed sine medio non valet. quia non sequitur. omnis homo est. ergo iste homo est: similiter tu differas ab asino. ergo tu differas a brunello. sed oportet addere. et brunellus est asinus.

Octava regula

CA superiori ad suum inferius negative distributive est bonum argumentum. unde bene sequitur. nullus homo currit. ergo iste homo non currit. Nec hic opus est medio. sed oportet quod negatio distribuat: quia non sequitur non nullum animal currit. ergo non nullus homo currit. sicut non sequitur aliquod animal currit. ergo aliquis homo currit.

Nona regula

CA superiori ad suum inferius confuse tamen mobiliter non valet argumentus. unde non sequitur tamen homo currit. ergo tamen sortis currit.

Decima regula

CA superiori ad suum inferius confuse tamen immobiliter. nec cum medio. nec sine medio valet argumentum. unde non sequitur: necessario homo est animal sortis est homo. ergo necessario sortis est animal.

Regule consequentiarum formalium circa propositiones quantas.

Prima regula

CAb universali ad suam subalternam est bonum argumentum. ut omne animal currit. ergo aliquod animal currit. sicut nullum animal currit. ergo aliquod animal non currit.

Secunda regula

CA particulari vel indefinita ad suam universalem non valet argumentum nisi forte gratia materie. quia non sequitur: aliquis homo currit. ergo quilibet homo currit. sicut non sequitur: aliquod animal non est asinus. ergo nullum animal est asinus. semper tamen valet de secundo adiacente gratia materie. ut aliquid quod est homo est ergo omnis homo est. sicut aliquid quod est homo non est. ergo nihil quod est homo est. quia sic arguendo semper vel consequens erit necessarium vel antecedens impossibile.

Sexta regula

CAb universali affirmativa ad omnes suas singulares est bonum argumentum. tam collectivae quam divisiuae. et hoc cum debito medio. Exemplum collectivae: omnis homo currit. et isti sunt omnes homines. ergo iste homo currit et iste homo currit et sic de singulis. Exemplum divisiuae: omnis homo currit. iste est homo. ergo iste currit. sed sine medio non valet nisi gratia materie: unde non sequitur: omnis homo est animal. ergo iste homo est animal. et iste homo est animal quia antecedit esset necessarium. et consequens contingens. sequitur tamen de materia sine medio. ut omnis deus est. ergo iste deus est. quia deus est simpliciter necessarium. etiam sequitur sine medio. omnis homo est asinus ergo iste homo est asinus. quia antecedit est impossibile.

Quarta regula

CAb universali negativa ad quolibet suarum singularium. siue cum medio siue absque medio. est bonum argumentum. ut nullus homo currit ergo nec iste homo currit. nec iste homo currit: et sic de singulis.

a lllj

Quinta regula

Ab omnibus singularibus sufficienter enumeratis: ita affirmatiue & negatiue cum debito medio. ad suam ylem est bonū argumentum: vt iste homo currit: & iste homo currit: & sic de singulis: & isti sunt omnes homines masculi: ergo quilibet homo currit: Similiter bene sequitur. nec iste homo currit nec iste homo currit: & sic de singulis: & isti sunt omnes homines masculi: ergo nullus homo currit: sed sine medio cōsequentia non valet: qz non sequitur: nec iste homo currit: nec iste homo currit: ergo nullus homo currit: quia post mille annos antecedens erit verum: & cōsequens falsum sed bene sequitur. & isti sunt omnes homines masculi.

Sexta regula.

A particulari ad suam indefinitā & econuerso: tam affirmatiue quam negatiue: est bona cōsequentia: vt animal currit: ergo aliquod animal currit: & animal non currit: ergo aliquod animal non currit: & econuerso.

Septima regula.

A particulari vel indefinita. cū debito medio. ad oēs suas singulares disiunctiue sumptas: est bona cōia: vt homo currit: & isti sunt oēs homines: ergo iste homo currit. vel iste homo currit: & sic de singulis: & sine medio non sequitur homo est animal: ergo ista homo est animal vel iste homo est animal. qz animal est necessarium & cōsequens cōtingens. qz est vna disiunctiua cuius quilibet pars est cōtingens & nulla alteri repugnat: nec opposita illarū partium repugnant.

Regule de ppositiōibus nō quātis.

Prima regula.

Ab exclusiua affirmatiua: ad vniuersalē affirmatiuā de terminis trāspōsitis: est bona cōia: & econuerso: vt tūc homo currit: ergo oēs currēs est homo: & econuerso.

Secunda regula.

Ab exceptiua negatiua: ad exclusiua affirmatiuā: cuius pars extra capta exceptiue fiat subiecti exclusiue: & aggregatū ex subiecto & pto exceptiue fiat pti exclusiue: sic paise significādo & supponēdo ē bonū argumentum: vt nullus homo pter sor. currit. qz tūc sor. est alius homo currēs: sed non sequitur nullū animal pter hominem intelligit. ergo tūc homo intelligit. qz ex subiecto & pto exceptiue non fit pti exclusiue: sed bene sequitur qz tūc homo est animal intelligēs. Similiter non sequitur: nullus homo pter sor. currit: ergo tūc sor. est homo currēs dato qz de masculis non currat nisi fortes: & cū eo multe mulieres currant: qz antecedens esset verū & cōsequens falsū. qz non saluaretur suppositio.

Tertia regula.

Ab inferiori ad suū superius a pte subiecti: dictiōe exclusiua addita subiectis: est bona cōia: vt tūc homo currit: ergo tūc animal currit: qz arguitur ab inferiori ad suam superius cōfusa tūc mobiliter.

Quarta regula

Ab inferiori ad suū superius a pte pti: dictiōe exclusiua addita subiectis: non valet cōsequentia: vt tūc homo currit: ergo tantum homo mouetur: qz

arguitur ab inferiori ad suū ſuplus cōfuſe diſtribuitur. At ecōtrario cuſ
de bito medio valet argumētū. vt tñ hō currit. ⁊ hoc eſt currēs. ergo tñ
hō eſt. hoc currens. qz ſic arguit a ſuperiori diſtributo ad ſuū inferius ſi
ne impedimento.

Quinta regula.

Et termino ſtante cōfuſe tñ vel determinate. ad eundem ſtante diſtri
butiue non valet argumentum vnde non ſequitur. hō eſt animal. ergo tā
tum homo eſt animal. tu diſfers ab omni hoīe. ergo tu diſfers ab hoīe.

Sexta regula.

Et termino ſtante diſtributiue ad eundem ſtante determinate valet
conſequentia. vnde bene ſequit oīs hō currit. ergo homo currit.

Septima regula.

Et termino ſtante cōfuſe tñ ad eundem ſtante determinate. reſpe
ctu eiſdem ſigni non valet argumētū. vt oīs homo hz caput. ergo caput
habet omnis homo.

Regule pertinentium ⁊ impertinentiū.

Prima regula.

Et ab affirmatiua vnius deſpati ad negatiuā alterius eſt bona cōtra. vt tu
es albus. ergo tu non es niger. ſed nō ecōuerſo. qz ex negatiua non ſequi
tur affirmatiua. ſtat enim te non eſſe. ⁊ ſic añs eſſet verū ⁊ cōſequēs falſū.

Secunda regula.

Quādoquē ſunt due ppoſitiōes quarū ſubiecta atqz pta ouertuntur
manēte oſiti denotiatiōe ac ſuppoſitiōe. ab vna ad reliquā ē bona cōtra. ⁊
cōuerſo. qz ab vno ouertibili ad reliquū eſt bonū argumētū. vt hō currit.
ergo riſibile currit. ſed nō ſequit. qlibet hō currit. ergo oīs hō currit qā
nō ſaluat ſuppoſitiō. qz in vna ſupponit ly hō p mafeulo tñ in alia vero
p vtroqz ſexu.

Tertia regula.

Et ab vno correlatiuorū ad reliquū. de ſcdo adiacēte ⁊ econuerſo. eſt bo
na conſequentia. vt duplū eſt. ergo dimidiū eſt. ⁊ eſ. ſed non ſequit. mun
dus eſt duplus. ergo mīdus eſt. dimidiū eſt. pater eſt barbatus. ergo fili
ē barbatus. qz arguit ab vno correlatiuorū ad reliquū d tertio adiacēte.

Quarta regula.

Et tñio pūatiuo ad tñinū iſinitū ē bōa cōtra. ⁊ nō ecōuerſo. vt hō ē cec
ergo hō ē nō vidēs. ⁊ nō. ecōuerſo.

Quinta regula.

Et ad affirmatiua de pto pūato vel iſinito. ad negatiuā de pto finito. ē
bona cōtra ⁊ nō ecōtra. vt tu es cec? g tu nō es vidēs. etiā ſeqt tu es nō vi
dēs g tu nō es vidēs. ſi tu es nō hō. ergo tu nō es hō. ſz eſ nō valet. qz ex
negatiua nō ſeqt affirmatiua: niſi arguat a negatiua de predicato finito
ad affirmatiua de predicato iſinito. cū debito medio. qz bñ ſequat. tu
nō es hō. ⁊ tu es. g tu es nō hō.

Regule de pbatōibz ppoſitionū.

Prima regula.

E Ab oibus exponētibus simul sumptis ad suā expōitā ē bona dīa. vt homo currit: et nībīl nō homo currit: ergo tñ homo currit. et econuerso.

Secunda regula.

E Ab omni exponibīli ad quālibet suarū exponētū diuīsiue est bona cōsequentia. et nō ecōtra. vnde bene sequit: quilibet hō currit: ergo nullus ē homo quin ipse currat. sed nō ecōtra: qz ex negatiua nō sequit affirmatiua et dato q nullus masculus eet in mūdo: anis esset verū et cōsequēs falsus.

Tertia regula.

E Ex cuiuslibet exponētis dīdicto: sequitur dīdictorū expōitū: et nō ecōtra. nā bñ sequit. aliquid nō hō currit. q nō tñ hō currit: sed nō ecōtra qz ex negatiua nō sequit affirmatiua.

Quarta regula.

E A resolūētibus ad resolutā est bona dīa et nō ecōtra: vt hoc est hō: et hoc est aīal. ergo homo est aīal et nō ecōtra: qz anis esset necessariū et cōis contingens: nisi fiat resolutio verbalis: qz ibi sequit et ecōtra. vt hō currit: ergo hō ē currēs. et ecōtra.

Quinta regula.

E Ab officiālibus ad officiātā est bona cōsequentia: et nō ecōtra. vt hec est vera deus ē: q̄adequate significat deū esse. q̄ verū ē deū esse. et nō ecōtra: qz anis esset neccessariū et cōis cōtingēs.

Sexta regula.

E A describētib⁹ ad descriptā ē bona cōsequentia. et ecōtra: vt cognosco aliquid ea rōne: q̄ for. q̄ cognosco for. et ecōtra.

Septima regula.

E Ab vna cā. veritatis ad ppōnē habētē illā ē bona dīa. et nō econtra: vt si hō cur. risibile cur. q̄ hōie currēte: risibile cur. s; nō sequit. te existēte ego suz: q̄ si tu es ego suz. anis enī est verū ppter tpalē et cōis falsus: qz ē cōditionalis impossibilis.

Octaua regula.

E A sensu cōposito ad sensus diuīsus nō valet argumētū: nec ecōtra: vt albu possibile ē esse nigrū: q̄ possibile ē albu esse nigrū: nec ecōtra: vt necesario hō ē aīal. q̄ hō necessario ē aīal.

Nona regula.

E Ab actiua ad suā passiua ē bonū argumētū. et ecōtra: vt ego diligo deum: q̄ a me diligit deus. et ecōtra.

Decima regula.

E A tertio adiacente ad scdm adiacens: affirmatiue et sine termino distrahente: est bona cōsequentia. vnde sequit tu es hō: ergo tu es. sed nō sequitur negatiue: deus non est lapis: ergo deus nō est: nec cū termino distrahente: vt antichristus est futurus: ergo antichristus est.

Regule ypotheticarum.

Prima regula.

E A coplatiua affir⁹ ad quālibet partē ei⁹ pncipalē est bona dīa: et non ecōtra nisi a parte ante ad quālibet partē: vñ bñ sequit tu curris et tu diuisputas. q̄ tu curris. et nō ecōtra nisi mō p̄dicto. q̄ ḡra: tu curris q̄ tu curris et tu moueris. et notant dixi affir⁹ qz nō sequit negatiue: nō tu es hō et tu es asinus. ergo tu es asinus.

Secunda regula.

T A toto copulato diuisim tento ad quālibet eius partē est bonū argu-
mentū z nō ecōtra: vt sortes z plato currūt: ergo sortes currūt: z nō econ-
tra: nisi vna pars antecedit ad quālibet: qz bene sequit̃. tu es homo. g̃ tu
es homo z animal.

Tertia regula.

T A pte pncipali diuisiue affirmatiue ad totā diuisiuiā est bona cōtra
z nō ecōtra: nisi ad partē sequētē ex q̃lib et parte diuisiue: vt tu currīs
ergo tu currīs vel tu es albus sed nō econtra nisi mō p̃dicto: vt tu cur-
ris vel tu moueris: g̃ tu moueris.

Quarta regula.

T A parte diuisiue diuisiue tēti ad totā diuisiuiā est bona cōtra. z non
ecōtra. vt hō currīt. g̃ hō vel asinus cur. z notāter dico diuisiue tēti: quia
nō sequit̃ collectiue: asinus est asinus: ergo iste hō vel asin⁹ est asinus. te-
nēdo totū diuisiuiā collectiue pro subiecto: qz asin⁹ est verū z cōtra falsum:
nā significat. q̃ ille qui est homo vel asinus: demonstrādo fortē: est asinus.

Quinta regula.

T A diuisiuiā affir⁹ cū destructione vni⁹ partē pncipalis ad alterā par-
tem est bona cōtra: vt tu es hō vel tu es asinus: sed tu nō es asin⁹: g̃ tu es hō
tu nō es hō vel tu nō es asinus: sed tu es asinus. ergo tu non es homo.

Sexta regula.

T A copulatiua negatiua ad diuisiuiā affirmatiuā factā de partib⁹ dī-
dictorijs copulatiue negatiue: est bona consequētia. z ecōtra. s̃lt̃ a diuisi-
ctiua negatiua ad copulatiuā affirmatiuā factā de partibus cōtradictō-
rijs diuisiue negatiue z ecōtra. ē bonū argumētū. **R**atio harū regu-
larū ē qz copulatiua z diuisiuiā cōposite ex partib⁹ dīdictorijs dīdicūt: s̃
negatio p̃posita facit eqpollere suo dīdictorio. g̃ regule vere. vnde bene se-
quit̃ nō tu es hō z tu es asinus. ergo tu nō es hō vel tu nō es asinus. z ecō-
tra. s̃lt̃ nō tu es asin⁹ vel tu es capra. ergo nec tu es asinus nec tu es cap.
seu tu nō es asinus z tu nō es capra: quod pro eodē habeo.

De conditionalibus.

Prima regula.

T A conditionalī affirmatiua cū positione antecedētis ad cōsequēs est
bona cōsequētia: vt si tu currīs tu moueris. sed tu currīs. ergo tu moue-
ris.

Secunda regula.

T A conditionalī affirmatiua cū destructione cōsequētis ad destructio-
nē antecedētis est bona cōsequētia. vt si tu currīs tu es: sed tu nō es: ergo
tu nō currīs.

Tertia regula.

T A cōditionali affir⁹ ad diuisiuiā affirmatiuā factā ex dīdictorio ante-
cedētis z cōsequētē eiusdē cōditionalis est bona cōsequētia: saltē de mā-
qz q̃libet talis diuisiuiā est necessaria cū suū oppositū sit ipossibile. s̃. co-
pulatiua facta ex ante z cōtradictorio cōsequētis cōsequētie bone. exem-
plū. vt si tu es hō tu es aīal. ergo tu nō es hō vel tu es animal.

Quarta regula.

T A conditionalī negatiua ad aduersariuā affirmatiuā factam ex ante

z dictorio nris: cū nota possibilitatis ē bona nra. vt nō si tu es hō tu vi
gilas. ergo quē tu sis homo stat vel pōt esse q nō vigilas.

Tractatus quintus de obligatiōibus

Obligatio est oratio cōposita ex signis obligationis z obligato. vt po
no tibi illam: tu es rome: admitto. signa obligationis sunt ista tria. s. pono
depono: z admitto. signa obligati sunt: propono: cōcedo: nego: dubito v
distingo: Tota igitur illa oratio dicit obligatio. ly pono z admitto sunt
signa obligationis. primū ex parte opponentis est. secundum ex parte re
spondentis. ly tu es rome: est obligatum.

Obligatio.

positio est oratio cōposita
ex signis positionis z posito

Depositio est oratio composita ex
signis depositionis z deposito.

Positionis sunt nouem regule.

Prima regula.

Omne possibile positū: scitū a te esse tale est a te admittendū: aliē esset
fuga bazanorum.

Secunda regula.

Omne tibi positū: z a te admissū: ē a te cōcedendū donec obligatio du
ret: pz qz est illud idē. Durat aut obligatio ab instanti admissionis. vsqz q
opponēs dicat cedat tps obligationis seu obligatio: vel transferat se ad
aliā materiam.

Tertia regula.

Omne sequēs ex solo posito z admissio: aut cū concessio: aut cū conces
sis: est cōcedendū. exēplū primi: admissio q oīs hō currat: est cōcedendū q
oīs hō moueat. exēplū secūdi: admissio q oīs hō currat: z cōcessio q tu es
homo: ē cōcedendū q tu curris. exēplū tertij: admissio q oīs hō studens sit
laudatus: z cōcessio istis duobus q tu es homo. z q tu es studēs: cōceden
dus est q tu es laudāus. Rō regule ē q cuiuscūqz cōsequētie cōcedēde
antecedēs est cōcedendum z cōsequēs similiter est concedendum.

Quarta regula.

Omne repugnans posito solum: aut posito z cōcessio: aut posito z con
cessio est negandū: patet quia suū cōtradictorium ē concedendū per terti
am regulam.

Quinta regula.

Omne sequens ex posito cum opposito bene negati: vel oppositis be
ne negatorum: est concedendum. Exemplum primi: posita z admissa hac:
omnis homo currit: si proponatur tu curris ē negāda: quia falsa z imper
tinēs. deinde si proponat tu non es homo: est concedenda: quia bene se
quitur. omnis homo currit. tu non curris: ergo tu non es homo: in baro
cho. z antecedens est concedendum: nam maior est posita z admissa: z mi
nor est opposita bene negati. ergo conclusio est concedenda. Exemplum
secundū. pono tibi illam: tu es seruus: vel rex: vel episcopus: qua admissa
quia possibilis: propono tu es seruus: est neganda quia falsa z impertinens

deinde tu es cōs: ē negāda per eādē causāz. tūc si pponit illa. tu es rex: est
cōcedēda. vñ bene sequit̃: tu es seruus: vel rex: vel cōs: sed tu nō es seru⁹
nec cōs: ergo tu es rex. a disunctiua cū destructione duarū partiū ad ter-
tiam.

Sexta regula.

¶ Omne repugnās posito ⁊ opposito bene negati: vel opposito bene ne-
gatorū: ē negādū p qz suū dīctoriū ē cōcedēdū per quinta regulam.

Septima regula.

¶ Ad oē imprinēs respōdēdus ē fm̃ sui qualitātē. i. si scitū esse verū cō-
cedenduz: si falsuz negandū: si dubium dubitandum.

¶ Est autē imprinēs qd nō sequit̃ nec repugnat aliquo modoꝝ prius di-
ctoꝝ. prinēs vero ē ecōtra qd sequit̃ vel repugnat aliquo mō prius dicto
vñ oē illud qd pponit̃: aut ē prinēs sequēs: ⁊ ita cōcedēdū q̃tūcūqz fal-
sum: aut prinēs repugnās: ⁊ sic ē negandū q̃tūcūqz verū. Aut ē imprinēs
⁊ sic debes ad eā libere rñdere fm̃ sui qualitātē: ⁊ sicut extra obligationē
Id nō sequit̃. tu negas verū ergo male rñdes. s. bñ sequit̃. tu negas verū
nō repugnās: g male rñdes. Similiter nō sequit̃. tu cōcedis falsuz. g ma-
le respōdes. sed bene sequitur tu concedis falsum sequens ergo male re-
spondes. Similiter sequit̃. tu negas verū ⁊ nō es obligat⁹. ergo male rñ-
des. Similiter sequit̃ tu negas verū ⁊ ipertinēs: g male rñdes. Similiter
sequit̃. tu cōcedis falsuz ⁊ imprinēs. g male rñdes.

Octava regula.

¶ Propter possibīle tibi positū: nō est ipossibile cōcedēdū nec necessari-
um negandū. p qz nullū repugnās ē cōcedēdū neqz sequēs negandū. S. z
ipossibile cui⁹ repugnat. ⁊ necessariū sequit̃ ad qdlibet. g. ⁊c. Quoties g
proponit̃ aliqua illarū deus ē ⁊ hō ē asinus. pma ē semp cōcedēda: scda
vero semper neganda.

¶ Sed nota qd duplex est necessariū. s. p se ⁊ per accidēs. Necessariū p se
est cui⁹ significatū adequatū nō potest nec potuit nec poterit nō esse vt
deus ē. Necessariū per accidēs ē cui⁹ significatū adequatū nō pōt nec po-
terit s. bñ potuit nō esse: vt cesar fuit. Et ppositū duplex ē ipossibile. s.
p se ⁊ p accidēs. Impossibile p se est cui⁹ significatū adequatū nō potest
nec potuit nec poterit esse: vt nullus de⁹ ē. Impossibile p accidēs ē cui⁹
significatū adequatū nō pō nec poterit s. potuit esse: vt cesar nō fuit. Et
semp duoz dīctorioꝝ: si vnū est necessariū reliquū ē ipossibile: ⁊ ecō-
uerso. Et si vnū est per se tale: reliquū est per se tale ⁊ si per accidēs pacci-
dens. Intelligit̃ ergo regula de necessario ⁊ de ipossibili per se ⁊ nō p ac-
cidēs: qz nō est incōueniēs propter possibīle positū concedere ipossibile
per accidēs ⁊ negare necessariū p accidēs. verbi gratia: si nūc pmo sortes
nascat̃. pono tibi illā sor. nūc fuit: est admittēda: qz nō solū est possibit̃
sed vera: deinde ppono eandē certū est qd est cōcedēda: qz posita ⁊ statiz
est facta impossibilis: qz in rei veritate iam sortes fuit per hoc modicum
spaciū tps ab instanti admissiōis vsqz nūc: ⁊ cōsequēter sua opposita. s.
sortes fuit: est neganda: ⁊ in est necessaria: sed hoc nō incōuenit: qz est ne-

Nona regula.

¶ In obligationib⁹ maxie ordo ē attēdēdus: q̄ sepe vna p̄pō vno ordine
p̄posita ē p̄tīncē sequēs: q̄ alio ordine cēt repugnāsvl ip̄crrīnēs. vñ po-
sito ⁊ admisso q̄ oīs hō sit rome tūc quelibet istaz: sortes ē hō: z sortes est
rome imēdiate p̄posita cēt imptīncens. s̄ si post illā for. ē hō p̄poneret alla
sortes ē rome: cēt se quēs: ⁊ cō: si post p̄positā illā ⁊ negatā iortes est rome
p̄poneret illa: sortes ē homo: cēt neganda tanquā repugnans.

Contra primam regulam.

Responsio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. M.7.27 (b)

impossibile: qz vna pars repugnat alteri. nā oē positū aut est possibile aut impossibile: z oē admittēdū est possibile sicut nō amittēdū ē impossibile vñ impossibile: repugnat ergo ista duo qz sit nihil positū nisi possibile: z qz id nō sit admittēdū: qz si illud nō est admittēdū illud est impossibile: z ex alia parte est possibile: qz est positū solū possibile. ergo idē positū esset possibile z impossibile: quod ē impossibile.

Contra eandē regulā arguitur.

Pono tibi oē possibile si nō admittis: ergo nō oē possibile est a te admittendū: quod ē contra regulā. si admittis propono quelibet illarum tu es z tu nō es a te cōcedenda. z p q sic: qz oē possibile est tibi positum z a te admissum: quelibet istarū est possibile: igitur tibi posita z a te admissa z oē a te admissus ē cōcedēdū a te: sed quelibet illarum est a te admittenda. si negas cōtra. quelibet pars est concedenda. ergo z tota si cōcedis: z est impossibile simpliciter ergo propter possibile positum est impossibile simpliciter concedendum.

Responsio.

Respondetur multipliciter. quidam dicunt cū dicis pono tibi oē possibile non respondeo: ita qd illam: nō teneor respondere nisi ponat p. positio. vñ illa tu curris vel sibi similis. vñ si dicis pono tibi ppositiones non responderar nisi ponat ppositio aliqua: tu curris vel similis. ita in proposito non teneor respondere nisi ponatur propositio possibilis.

Alter dicunt alij z ferē in idē redeunt cū dicitur: pono tibi oē possibile dicunt pone z respondebimus: z si dicis pono: respōdet qz si poneres libenter respōderemus. z breuiter nūqz respōderet: nisi pderet ppositio.

Alij verodiciūt qz oē possibile est admittēdū: sed nō est admittēdū omne possibile sicut ois homo est animal: sed nullum animal est ois homo. Cum ergo dicitur pono tibi omne possibile: qz lypono stat determinate dicitur nō admittendo esse possibile: z cū dicitur ergo non omne possibile est a te admittendū dicitur negando cōsequentia. sic nō sequitur nullum caput habet omnis homo: ergo non omnis homo habet caput.

Contra secundā regulā.

Pono tibi illā: reliquū istorū est hō: demonstrādo sortē z brunellū: quā admittis qz possibilis: ppono. hoc istorū ē hō demonstrādo sortē: certū est qd ē cōcedēda: qz vera z ipertinēs: deincep ppono: reliquū istorū est hō: si negas: ergo cōtra regulā: qz negas positū. si cōcedis: cōtra reliquū istorū ē hō: z nō est reliquū istorū nisi brunellus: ergo brunellus est homo.

Responsio.

Respōdet admittēdo positū: z cōcedo qz hoc istorū est hō demonstrādo sortē. z cū dicitur. propono reliquū istorū est hō. nego: z cū dicis qz nego positū: dicis qz nō est incōueniens negare positū: cum nō est ppositum in eadem forma sub quo fuit positum. Sūt autem positum particiue: quā

in principio casus non potuit tenere relative cum non haberet an: postea fuit positum relative. id non inconueniens est ipsius negare. Posset etiam distinguere cum proponit illa reliqua istorum est homo an teneat partitue: an relative si. primo modo concedo: si secundo nego. Contra tertia regulam.

C Omne sequens ex solo posito et admissio aut cum concessio aut cum concessio est concedendum. Contra. Sit rei veritas quod tu sedes: pono tibi illam: tu sedes et illa propositio tu non sedes: sua dictoria sic precise significatio est tibi posita et a te admittenda: casus est possibilis: quia una pars istius copulatiue obligat te ad propositionem et alia ad rem. Si enim ambe partes princeret ad rem: aut ad propositionem: casus esset impossibilis: quo ergo admissio arguo sic. Illa propositio tu sedes non est concedenda: et tamen sequens ex posito tanquam a copulatiua ad alteram partem. ergo non omne sequens est concedendum: quod est contra regulam.

Responsio.

C Respondet admittendo positum: et concedo quod illa tu sedes non est concedenda noialiter. ceterum casu sequatur quod sua dictoria sit concedenda. et contra nego quod sequatur ex posito: et cum dicitur quod sequitur ex illa copulatiua concedo istud. scilicet nego quod illa copulatiua sit posita: sed solus secunda pars eius est mihi posita. et hoc nego non tanquam falsum: sed tanquam repugnans. et si poneret quod illa copulatiua sic precise significatio sit mihi posita: non amitto casum: quia utraque pars princeret ad propositionem ut prius dictum est. et in hoc casu quotiescunque proponitur illa: tu sedes debes dicere concedo: et negare quod tu non sedes quod hoc spectat ad rem. Si vero querit an illa negatiua tu non sedes est concedenda noialiter dicitur quod sic: et contra quod illa affirmatiua tu sedes: est neganda noialiter. Et si arguitur sic: illa propositio tu sedes est neganda: et cum proponitur tu non negas eam. male respondens dicit negando: quia non est inconueniens quod una propositio sit concedenda noialiter: et tamen continuo dum proponitur sit neganda participialiter.

Contra quartam regulam.

C Omne repugnans posito solum aut posito et concessio aut posito et concessio est negandum. Contra. Pono tibi illam: tu non es obligatus casus est possibilis: quia possibile est quod nemo te alloquatur et quod tu non respondeas: quo admissio propono tibi illam: tu es obligatus: si concedis habeo contra regulam: si negas tu es obligatus ad illam. si tu non es obligatus: ergo tu es obligatus.

Responsio.

C Respondet admittendo positum: et nego illam tu es obligatus: et si dicitur quare negas. hic sic cautus in respondendo: quia non debes dicere quod id negas quia est repugnans quibus hoc sit verum. quia ex isto sequeretur quod esses obligatus. scilicet dicas quod tu negas quia est falsa quia non es obligatus. Et si dicat in rei veritate tu es obligatus ut patet ergo tu negas verum et non es obligatus ergo male respondens. hic dicit negando quod in rei veritate sum obligatus nec hoc patet oppositum. Similiter dicas ad istam pono tibi illam: nihil est tibi positum: aut tu non es et similes que omnes sunt amittende: quia possibilis. et cum proponitur aliqua illarum ego posui tibi illam. si nihil est tibi positum aut tu respondes bene aut male omnes sunt negande non tanquam repugnantes quia hec repugnat scilicet tanquam false sed non sunt

15
false in rei veritate: et in hac parte obligatiōis opz cōcedere id quod ē rei
falsitas pro rei veritate. et negare illud qd est rei veritas pro rei falsitate:
et hoc nō incōuenit: qz vbi esset ita qd nihil esset mihi positū et qd ego nō es-
sem obligatus certū ē qd tūc esset verū qd nō esses obligatus et qd nō respon-
derē bene nec male: ideo nō est mirū si bene respōdeo dicēdo qd in rei ve-
ritate nō sum obligat⁹ qz respōsio v3 fieri ac si foret ita quāuis nō sit ita.

Contra quintam regulā.

C Omne sequēs exposito cū opposito bene negatū vel cū oppositis be-
ne negatorū ē cōcedēdū. Cōtra. Ex ista sequit⁹ qd admissio quocūqz contin-
genti falso foret quodlibet aliud cū qz cūcūqz falsus cōcedēdū: probat⁹
sic. pono tibi illā tu es rome. qua admissa ppono illā copulatiuā. tu es ro-
me et tu nō es papa. et p3 qd est neganda: qz falsa et imptinēs. tūc ppono tu
es papa. si negas habeo cōtra regulā: qz sequit⁹ exposito et opposito bene
negatū. nā bene sequit⁹ tu non es rome: vel tu es papa sed tu es rome: ergo
tu es papa. Ista cōsequētia est cōcedēda a disiunctiua cū destructiōe vni-
us partis ad alterā: et aīa est cōcedendū: maior est opposita bene negatū: et
minor est posita. ergo cōcedendū cōsequēs. si ergo cōcedit⁹ qd tu es papa
tunc habeo intētū. qz sicut pbaui qd tu es papa sic pbarē quodlibet aliū
cōtingēs nō ipossibile posito dūmodo imēdiate postpositū pponeretur
copulatiua facta exposito et opposito istius quod vis probare.

Responso.

C Respōdetur cōcedēdo totū multoties vna ppositio per se solā est i-
pertinēs alteri que post aliquod aliud negatū vel cōcessus est facta perti-
nens eiusdē sicut in casu nostro. illa ppositio tu es papa est impertinēs il-
li tu es rome p se sola: sed post negatā copulatiuā factā exposito et oppo-
sito istius tu es papa est ptinēs facta sequēs. Et posset illud breuius dedu-
ci preponēdo imēdiate post positū illaz disiunctiua tu nō es rome: vel tu
es papa: que est concedēda: qz imptinēs vera ex qua statim sequitur qd tu
es papa. arguēdo vt p3 a disiunctiua cū destructiōe vni⁹ partis sup aliā.

C Sed aduerte ne tibi pbetur per hanc viā qd tu es asinus sic proceden-
do admissio qd tu sis rome pponatur hec copulatiua tu es rome et tu non
es asinus et patet qd est neganda qz falsa et imptinēs ex hoc sequitur qd tu
es asinus arguēdo qd tu es asinus ex opposito bene negatū sic. tu nō es ro-
me vel tu es asinus sed tu es rome per positum ergo tu es asinus.

C Huic dicit⁹ admissio posita et cōcedo illā copulatiuā tu es rome et tu nō
es asinus et cū dicitur qd est imptinēs hoc negat⁹ imo est pertinēs sequens
qz arguitur a parte copulatiue antecedente ad quālibet partē ad totā co-
pulatiuā et sic arguēdo est bona cōf. Hoc aīa sic declarat⁹. nā bene sequit⁹
tu es rome. ergo tu es rome ab eodē ad idē. similiter sequit⁹ tu es rome. et
tu nō es asinus: qz sequit⁹ tu es rome. ergo tu es a tertio adiacente ad scd3
adiacens sine impedimēto et vltra tu es: ergo tu es tu: qz dictoriā conse-
quētis non est intelligibile cum antecedente. Et vltra tu es tu. ergo tu es
iste homo a cōuertibile ad cōuertibile et vltra tu es iste homo ergo tu es

homo ab inferiori ad suum superius affirmatiue: et cum omnibus condi-
tionibus requisitis et ultra tu es homo: tu non es asinus ab affirmatiua vnus
desperati ad negatiua alterius: et sic patet quod ex illa tu es rome sequitur
quolibet parte illius copulatiue tu es rome et tu non es asinus: et consequen-
ter tota copulatiua proposita. et ideo tanquam pertinens sequens est conceden-
da. non sic autem erat in casu superiori: quia copulatiua non erat sequens sed
quolibet partem exposito. et cum esset impertinens falsa. ergo erat negan-
da ut patet consideranti.

Contra sextam regulam.

COmne repugnans posito et opposito bene negati vel oppositis bene ne-
gatorum est negandum. Contra: presupposita primo comuni regula quod omnes
responsiones sunt retorquende ad idem instantis hoc stante. Pono tibi illam dis-
iunctiuam tu curris vel rex sedet qua admissa: quia possibile propono nullus
rex sedet. et patet quod est dubitanda quia dubia est et impertinens: tunc propono
tu curris: patet quod est neganda quia falsa et impertinens: quia arguendo a dis-
iunctiua cum dubitatione vnus partis super aliam non valet consequen-
tia: sed bene cum de destructione. tunc propono illam rex sedet: et patet quod
est concedenda. quia sequens exposito et opposito bene negati: nam sequit
tu curris vel rex sedet: sed tu non curris ergo rex sedet: tunc propono illam
nullus rex sedet: si negas eam et prius dubitasti. ergo male respondes. tenet
consequentia per regulam presuppositam. si ergo dubitas habeo contra sex-
tam regulam. nam illa nullus rex sedet est repugnans posito et opposito be-
ne negati: quia suum contradictorium. scilicet rex sedet est sequens ut probatum est:
ergo per regulam esset neganda et non dubitanda.

Responsio.

Respondetur admittendo positum et dubitando illam nullus rex se-
det cum primo proponitur quia est impertinens falsa et cum proponitur il-
la nullus rex sedet semper est neganda et sua opposita scilicet rex sedet est
concedenda: et hoc quia illa rex sedet est facta pertinens sequens et nullus
rex sedet est facta pertinens repugnans et cum dicitur quod hoc est contra regu-
lam dicitur quod non est quia nulla regula eget duabus limitationibus. primo
quod intelligit de responsionibus quo ad concedere et negare et non aliter quia
non inconuenit vnā propositionem primo dubitare et postea concedere vel ne-
gare. et hoc quia primo fuit impertinens dubia et modo est facta sequens vel
repugnans sicut in exemplo prius dicto. admissa illa disiunctiua tu curris
vel rex sedet quolibet illarum est dubitanda rex sedet quia impertinens
dubia: et dubitato vno contradictorium oportet dubitare reliquum. De in-
de proposita illa tu curris et negata. quia falsa est et impertinens: oportet
deinceps concedere illam rex sedet tanquam sequentem exposito vel opposi-
to bene negati: quia bene sequitur tu curris vel rex sedet. sed tu non cur-
ris. ergo rex sedet et consequenter suam oppositam. scilicet nullus rex sedet oportet
negare tanquam repugnantem. secunda limitatio est quod nulla fiat mutatio ex
parte rei unde si ponatur illa tu es rome qua admissa a me amittente et ha-

bente ambas manus apertas: tunc si pponatur ista: nulla manus mea est clausa: dico qd est concedenda quia vera et impertinens. Deinde me claudente man^o propono man^o mea est clausa: et patet qd est concedenda et hoc propter mutationem factam ex parte rei: et si dicitur hoc repugnat concessio ergo non est concedendum: negetur consequentia: quia si repugnet concessio. ergo non est concedendum: negetur consequentia: quia si repugnet concessio hoc tamen non inconuenit quando illud concessus fuit impertinens et non est factum aliunde pertinens et facta est mutatio ex parte rei. et sic patet qd non est contra regulas propter primas limitationem.

Contra septimas regulam.

C Ad omne impertinens respondendum est secundum sui qualitatem. Contra. Pono tibi illam: tu es rome: et illa tu es rome est impertinens simpliciter casus est possibilis: quia possibile est qd tu sis rome et sis obligatus te currere: et tunc illa propositio tu es rome est omnino impertinens. Admissio ergo casu propono tibi illam tu es rome si concedis vel dubitas ergo contra regulas quia non respondes ad impertinens secundum sui qualitatem. nam per casum illa est impertinens et extra casum neganda quia falsa. ergo non est dubitanda vel concedenda sed neganda: si ergo negas contra illa est sequens. ergo est concedenda consequentia tenet et antecedens probatur: nam sequitur tu es rome et ista tu es rome est impertinens simpliciter. ergo tu es rome illa consequentia est concedenda a copulativa ad alteram eius partem: et antecedens est concedendum quia positum. ergo consequens est concedendum.

Responsio.

C Huic dicitur amittendo positum et cum proponitur illa tu es rome concedo illam: quia in rei veritate est sequens sed non debet dicere qd sit sequens quod esset repugnans: et cum dicit qd vario responsione non respondeo ad impertinens secundum sui qualitatem hoc negat imo dico qd respondeo secundum sui qualitatem: et cum dicit qd illa est impertinens et extra casum falsa nego illam copulativam pro secunda parte imo dico qd in rei veritate est vera: ideo concedo ipsam: quia et impertinens et hoc oportet concedere. non tanquam verum sed tanquam sequens. et ideo dico qd est concedenda tanquam vera et impertinens. Et cum dicitur qd ista tu es rome est concedenda tanquam sequens negetur illud tanquam repugnans. nam ista repugnat illa propositio tu es rome est impertinens simpliciter et est sequens: et cum flebat consequentia a copulativa ad alteram partem dicitur qd illa consequentia est concedenda: sed negetur qd antecedens sit concedendum tanquam positum. sed bene sequitur qd est concedendum tanquam verum et impertinens: et si dicitur cedat tempus obligationis amittatur. et cum queritur utrum sit vera: tu es rome dicitur qd non unde non est inconueniens in obligatione negare rei veritatem cum sit repugnans sed extra tempus obligationis semper rei veritas est fatenda.

C Alius casus huic similis posset fieri et eodem modo est respondendum ut si ponatur qd tu sis rome et non sis obligatus vel nihil sit tibi positum in quo casu elicias responsionem ut dictum est.

etj

C Sit etiā alius casus cōis pono q tu sis rome quo admissio: quia possi-
bile propono tu es rome in hoc instanti r pz q est negāda qz falsa r ipertu-
nēs q sit falsa est manifestum r q sit impertinens probatur. nam non se-
quitur nec repugnat: q non sequatur. patet quia non sequitur tu es ro-
me. ergo tu es rome in hoc instanti. quia potest stare oppositū consequētia
cum antecedēte. nā hinc ad vñ annū posset esse q tu esses rome r non in
hoc instanti demonstrādo per lyhoc instās q est p̄sens: que tūc hoc instans
erit elapsum: nec etiā repugnat. qstat te esse rome in hoc instanti. patet q
q est impertinens falsa ergo neganda.

Si ergo negas: oē qd ē rome ē rome in hoc instanti. sed tu es rome. q tu
es rome in hoc instanti pbatur maior. oē qd ē rome ē rome in aliquo instā-
ti presenti. sed tu es rome: ergo tu es rome in aliquo instanti presenti. r tūc
vltra tu es rome in aliquo instanti presenti sed nullum qd ē instās p̄sens
nisi hoc. ergo tu es rome in hoc instanti quod erat probandū.

C Respōdetur anmittendo positū r negādo illā tu es rome in hoc instan-
ti: qz ē impertinens falsa vt pbatum ē: r negat q omne quod ē rome ē ro-
me in hoc instanti tanq̄ repugnās: r ad p̄bationē negetur ista q nullum
ē instās p̄sens nisi hoc tanq̄ repugnās: r si dicitur. ergo ē aliquod istās
p̄sens quod non ē hoc. dicit cōcedo. r si dicit q ē illud. dicit q est a vel
b. r nō determinet aliter talis questio: sed nō cōcedas qd ē aliud instans
q hoc qz ex hoc sequeretur q hoc instans esset quod ē repugnās: r pz conse-
quentia: quia alietas r differentia nō cadūt nisi interētia simul. quia alie-
tas dicit relationē. relatio autē exigit extrema simul sunt. paternitas exi-
git partē r prolē r iuxta hoc cōcedendū q tu nūc seu in hoc instanti non
habes oculos neqz pedes r nunc nūc sis. imo nūc nō ē deus neqz aliqd
in rerū natura: quod pz qz cōtradictoria illarum sunt neganda: sed nō p-
pter hoc conceditur q nūc sis cecus nec nūc oblitus sis oibus proposi-
tionibus. quia ille sunt affirmatiue false. Et aduerte q in casu isto posset
ordo variari ita q esset cōcedendū q tu es rome in hoc instanti vt si po-
natur q tu sis rome: quo admissio pponat immediate postpositum hoc in-
stans ē. r pz q ē concedendum: quia verū r impertinens. tunc si propōat
tu es rome in hoc instanti est concedendum tanq̄ sequens: nam bene se-
quit tu es rome r hoc instans p̄sens ē. ergo tu es rome in hoc instanti
presenti: quia nō possunt esse plura instantia simul: r ideo multum debet
attendī ordo in obligationibz vt prius dictus ē: nā admissio q ois homo
sit rome si immediate pponitur tu es rome ē neganda tanq̄ imp̄tinēs fal-
sa: r consequenter ē negādū q tu es homo tanq̄ repugnās posito r oppo-
sito bene negati. vbi vero fuisset ordo variatus r immediate postpositum
fuisset proposita ista tu es homo fuisset concedenda tanq̄ vera r imp̄ti-
nens r oīter fuisset cōcedēda illa tu es rome tanq̄ sequens exposito r cō-
cesso. ecce quomodo ordo ē valde obseruandus in obligationibus.

Contra octauam regulā.

C Propter possibile tibi positum non est impossibile concedendus nec

necessarium negandum. Contra. Pono tibi illam impossibile simpliciter est tibi positum & a te admissum si non admittis contra possibile est quod tu male admittas: quia potes in respondendo errare cum non sis deus. Iam si admittatur casus sicut est admittendus: propono impossibile simpliciter est a te concedendum si negas tu negas sequens exposito. nam omne tibi positum & a te admissum est a te concedendum.

C Sed impossibile simpliciter est a te concedendum quia est tibi positum & a te admissum. si ergo concedis habeo intentum: quia propter possibile tibi positum tu concedis quod impossibile simpliciter est a te concedendum.

C Ad hoc dicitur quidam quod non est inconveniens quod propter possibile positum impossibile simpliciter est concedendum non aliter: sed non participialiter: & sic inteligitur regula. Alii vero dicunt quod nullo modo propter possibile positum impossibile simpliciter est concedendum neque non aliter neque participialiter et hoc respondere bene admittente sicut intelligitur regula. sed respondente non bene admittente non est inconveniens sicut est in casu predicato. nam cum ponitur impossibile simpliciter. respondens bene respondendo non debet admittere & cum dicitur quod ipse non est deus & potest errare: ergo potest admittere impossibile simpliciter.

Responsio.

C Huic dicitur concedo quod potest admittere sed non bene respondendo sicut intelligitur regula. Sed si ponatur quod impossibile simpliciter sit tibi positum & a te bene admissum dicitur non admittendo quod hoc est impossibile. Eodem modo respondens ad illam pono quod ista homo est asinus sit tibi posita & a te admissa sic precise significando: & ad similes harum responsionum prima vadit magis ad verba: secunda autem ad intellectum regule.

Contra nonam regulam.

C Concessa qualibet parte copulatiue concedenda est illa copulativa cuius ille sunt partes & concessa una parte principali disjunctiue concedenda est tota disjunctiva cuius illa est pars. Contra. Pono tibi istam omne vigilans est asinus. quo admissio quia possibile. propono illam copulativam omne vigilans est asinus? & tu es vigilans. si concedis sequitur quod tu es asinus: si negas habeo intentum: quia copulativa est neganda & tamen qualibet pars est concedenda. prima tanquam posita & admissa. secunda tanquam vera & impertinens.

Responsio.

C Respondetur admittendo positum. & cum proponitur illa copulativa nego ipsam & consequenter nego quod quilibet pars sit concedenda imo secunda pars est neganda tanquam repugnans quia sua opposita est sequens exposito & opposito bene negati. nam bene sequitur omne vigilans non est asinus? vel tu non es vigilans. sed omne vigilans est asinus? per positum. ergo tu non es vigilans.

Contra regulam.

C Pono tibi illam omnis homo currit qua admissa quia possibile propono illa in copulativa tu es homo & tu curris. & patet quod est neganda quia falsa est impertinens non enim sequitur omnis homo currit: ergo tu es homo & tu curris. quia cum toto antecedente stat te non esse nec etiam repugnat

e 11j

vt patet: et tamen quolibet eius pars est concedenda. prima tanquam vera tu es homo. secunda tanquam sequens expositio et prima parte copulatiue. ergo etc.

Responsio.

Et Respondetur admittendo positum: et nego illam copulatiuam immediate propositam tanquam falsam et impotentem: et nego quod quolibet pars concedenda imo dico quod prima pars est neganda tanquam repugnans quia sua opposita est sequens exposito et opposito bene negati. nam sequitur formaliter omnis homo currit tu non es homo vel tu non curris. ergo tu non es homo quia illa tu non es homo sequitur exposito et tota disiunctiua: Assumptum patet. nam sequitur omnis homo currit et tu non es homo: ergo tu non curris a copulatiua affirmatiua ad alteram partem: similiter sequitur omnis homo currit tu non es homo: ergo tu non es homo: sequitur formaliter ex copulatiua disiunctiua omnis homo currit et tu non es homo vel tu non curris: ergo tu non es homo. ergo sua opposita est neganda tanquam repugnans.

De conuertibilibus.

Et Sub hac prima specie sunt due alie. scilicet conuertibilium et similitudo de quibus est dicendum: et primo de conuertibilibus pro quibus sit hec prima regula.

Prima regula.

Et Si ponatur due propositiones conuertere sic adequate significando sicut ceteri solent quarum una est necessaria et alia impossibilis: vt deus est et homo est asinus: vel una necessaria et alia contingens: vt deus est et tu curris: vel una possibilis et alia impossibilis: vt tu curris et homo est asinus. vel una alteri contradictorie repugnans casus est impossibilis et nullatenus admittendus: quia multa sequeretur inconuenientia nam primo quero utrum hec sit vera deus est: si dicat quod sic: ergo et alia homo est asinus: secundo conuertibilis est vera significans adequate hominem esse asinum: ergo homo est asinus: et sequitur quod illa homo est asinus est falsa significans adequate deum esse ergo deus non est: quod est impossibile. Item sequitur quod in consequentia bona ex vero sequitur falsum. nam factio ista consequentia deus est. ergo homo est asinus: et patet quod est bona a conuertibili ad conuertibile et antecedens est verum: quia suum significatum est verum. scilicet deus esse et consequens falsum cum significet adequate hominem esse asinum. Item sequitur quod in consequentia bona et formaliter ex necessario sequitur impossibile. vt patet in predicta consequentia cuius antecedens est necessarium: quia significatur adequatum est necessarium: et consequens est impossibile: quia suum significatum est impossibile. Similiter probatur secunda pars regule. nam opposito dato sequitur quod in consequentia bona: ex necessario sequitur contingens per sic arguendo. deus est. ergo tu curris et est bona consequentia a conuertibili ad conuertibile: et antecedens est necessarium: vt patuit et consequens contingens cum significatum suum adequatum sit contingens. scilicet te currere. Sequitur etiam quod illa deus est significans adequate deum esse est contingens vel quod illa tu curris significans adequate te currere est necessaria. Similiter probatur tertia pars regule quod dato opposito sequitur quod in consequentia bona ex possibili sequitur

tur impossibile et quod eadem propositio est possibilis et impossibilis. Similiter probatur quarta pars regule quod dato opposito sequitur quod duo contradictoria sunt simul vera vel simul falsa: quod quarto si illa duo convertuntur sic adequatè significatio tu curris et tu non curris: utrum prima sit vera vel falsa. si vero ergo et alia est vera tunc convertantur. si falsa ergo et alia est falsa et sunt duo contradictoria inuicem contradicentia. ergo duo contradictoria sunt simul vera vel falsa quod est impossibile. quod autem sint inuicem contradictoria patet. quia ante casum erant contradictoria et tunc significabant precise sicut nunc. ergo et nunc sunt contradictoria. Et notatur dicitur in quarta parte regule contradictorie repugnantes: quia ibi due propositiones contrarierentur in materia contingenti etiam sic adequate significando casus debet admitti et negari utraque illarum tanquam falsum. sicut si ponatur illa converti sic adequate significando sic quilibet homo est christianus nullus homo est christianus casus debet admitti et utraque illarum negari. non enim inconuenit duo contraria esse simul falsa: sed bene simul vera. sed duo contradictoria non possunt esse simul falsa nec simul vera. et sic per tota regula quod ad quattuor partes eius principales.

Secunda regula.

C Si ponatur aliquæ propositiones converti non faciendo mentionem qualiter ille significet casus est admittendus et quo ad concedere et negare debes ad illas quoadcunque proponuntur respondere intus sicut extra: sed quo ad verum vel falsum necessarium vel contingens possibile vel impossibile. Ad primum debes respondere sicut ad impertinentes et ad secundam sicut ad primum tanquam sequens. verbi gratia: si ponantur ista converti deus et homo est asinus non faciendo aliquam mentionem de earum significatio admittitur casus et quotienscunque proponitur illa deus est debet concedi. et alia homo est asinus debet negari: quia sunt impertinentes. ut patet ergo non debet variari responsio aliter quam extra si vero proponatur an illa sit vera deus est: conceditur tanquam verum et impertinens. et consequenter quod illa est vera homo est asinus. et si arguitur sic. hec est vera homo est asinus: ergo homo est asinus: negatur omnia: et oportet addere quod adequate sic significet hominem esse alium quod negatur. Si vero e contra fuerit primo proposita hec est propositio: homo est asinus: est falsa et impossibilis conceditur consequenter quod ista deus est: est falsa et impossibilis: et si ex illo concluditur quod sit falsum et impossibile deum esse negetur consequentia: sed oportet addere quod sic adequate significet quod negetur. Et si dicitur quid ergo adequate significat dicitur quod significat falsum et impossibile. et si dicitur an illa sit concedenda deus est primo loco proposita dicitur quod sit: et contra quod illa homo est asinus est concedenda et tunc quotienscunque proponitur est a te neganda. est enim concedenda nominaliter et neganda participialiter. Et si arguitur sic tu concedis unum convertibilem et negas reliquum. ergo male respondes dicitur negando consequentiam. sed bene sequitur tu concedis unum convertibilem esse verum et aliud falsum: aut unum esse possibile et aliud impossibile: aut unum necessarium et aliud contingens: aut unum concedendum nominaliter et aliud negandum nominaliter. et male respondes. et sic patet quod non sequuntur aliqua inconuenientia que sequebantur in prima regula quod non

manet vna necessaria et alia contingens: aut vna possibilis et alia impossibilis nec remanet contradictoria: sed sunt conuertibiles propositiones: et ideo ratio regule est: quia propositiones in voce et in scripto significant ad placitum: satis enim possibile est quod omnes conuertantur non faciendo mentionem de antiqua significatione autentica ipsarum: et si a prima inpositi one ista: homo est asinus significasset deum esse adequate continue fuisset vera.

Tertia regula.

Et si ponatur due propositiones impertinentes conuerti etiam sic adequate si significatio casus deus admitti et ad primam deus rideri intus sicut extra: et ad secundam consequenter sicut ad primam. verbi gratia. si ponatur ista conuerti adequate significatio tu es episcopus et tu es albus admittit: et si proponitur tu es episcopus deus negari et consequenter deus negari: quod tu es albus: et si ponatur an hec sit vera tu es episcopus negatur et consequenter conceditur quod hec est falsa: tu es albus. Si vero variatur ordo. et primo proponitur an hec sit vera tu es albus concedit tamenque vera et impertinens et consequenter quod est vera tu es episcopus cum conuertatur cum illa. et consequenter oportet concedere quod tu es albus et episcopus tamenque sequens. cum quolibet illarum significet sicut cum communiter solet. Ex predictis sequitur quod si ponatur quod iste terminus asinus conuertatur cum isto termino homo adequate significando casus non deus admittit: sed non facta mentione significationis authentice casus debet admitti: et cum proponitur ista: homo est asinus debet negari et concedi quod est vera sed non significat adequate hominem esse asinum: licet hominem esse hominem vel asinum esse asinum. Similiter si proponitur quod a sit nomen tuum vel deus vel leo vel gallus casus debet admitti et debet concedi quod ista est vera: tu es a vel deus vel gallos vel leo. ex quibus non sequitur quod tu sis a vel leo vel gal lus. quia nulla illarum sic adequate significat: sed solum adequate significat: te esse te. Ita dicatur si ponatur quod nomen tuum sit sine nomine concedo quod hec est vera tu es sine nomine et negando quod tu es sine nomine et sic de alijs infinitis.

De similibus.

Prima regula.

Et si ponatur aliquae propositiones esse similes sic adequate significando quarum quolibet sit alteri impertinens casus est amittendus. Et ad primam respondendum est sicut ad impertinentes: et ad secundam sicut ad pertinentes sequens et intelligitur propositiones esse fides in veritate falsitate necessitate contingetia possibilitate impossibilitate concedendo negando dubitando nominaliter sed non particulariter. exemplum regule. Si ponatur ista esse similia sic adequate significando tu es papa et tu es elbus admittendus est casus: et si proponitur primo tu es papa est neganda tamenque falsa et impertinens et contra ista alia tu es albus est neganda tamenque sequens. Si vero fuisset primo proposita ista tu es albus conceditur tamenque verum et impertinens: et consequenter alia tu es papa. et ultra quod est vera tamenque consequens ut patet.

Secunda regula.

C Si ponant aliquę ppositiōes esse similes sic adequate significando quarū vna est necessaria: et alia impossibilis. vel vna ē necessaria et alia contingens. vel vna possibilis et alia impossibilis. vel vna alteri contra dictoria repugnans. casus nō est admittendus ppter incōueniētia multa que sequuntur sicut paruit in prima regula cōuertibilii. Ideo nō oportet replicare. vbi vero triē repugnarent possent esse similes false et in mā cōcōtingenti vt ibidē patuit.

Tertia regula.

Si ponant due pponēs esse similes nō faciendo mētionem de adequate significatiōe earū casus est admittendus. et q̄libz illarū quo ad concedere negare respōdendū est intus sicut extra. s. q̄no ad verū vel falsum possibile vel impossibile cōtingens vel necessariū cōcedendū dubitādū nomināliter sumptū.

Responsio.

C Ad primū rōndendū ē sicut est veritas et ad fm cōter sicut ad p̄mum huius rei exēplū habuisti in 3a regula cōuertibilii. vt si ponatur iste cē similes deus est et hō ēē asinus rē. **Quarta regula.** **C** Si ponant due ppositiōes esse similes sic p̄cise significādo quarū vna sic se hēat ad illam positū oppositū antīis ad cōis. vt tu nō curris et tu moueris. vel tu es albus et tu es coloratus. vel tu nescis tibi cōcludi et tibi cōcludi admittitur casus. et q̄libz illarū ē cōcedenda esse vera. possibile. n. est q̄ tu nō curris et tu moueris. et q̄ nō sis albus et sis coloratus. et q̄ tibi cōcludat licet q̄ tu nescis illud q̄ forte nō intelliges argumētū. sed caue ne cōcedas q̄ aliq̄d istorū sit falsum. q̄ si illa esset falsa tu nō curris. ergo sua dīctoria vera tu curris. et tūc fieret illa cōia tu curris. q̄ tu moueris illa cōia ē bona et anis est verū p rōsionē q̄ et cōis. s. tu moueris et ex alia pte erat falsa q̄ ille erat similes in falsitate tu non curris: et tu moueris. q̄ eadē ppositio esset simul falsa et vera et seq̄ q̄ in cōia bona ex vero seq̄ falsū q̄ est impossibile.

Contra regulam.

C Sed contra hāc regulā arguit et pono q̄ for. non sit hō et sit aīal sint similia sic significādo p̄cise casus p regulā possibilis et admittendus q̄ admisso p regulā sunt abo vera. q̄ hec ē vera tū es aīal significās adequate te esse aīal. tūc vltra tu es aīal. q̄ tu es tu es. q̄ tu es tu es tu es q̄ tu es iste hō tu es. iste hō ergo tu es hō. oēs iste cōie facte sūt bone et formales et anis but? vltime cōie facte est verū. ergo et cōis est verū. s. tu es hō. et ex alia pte illa ē vera tu nō es hō. et sūt dīctoria ad inuicē. q̄ duo dīctoria ad inuicem sunt simul vera.

Responsio.

C Respondetur ergo q̄ regula nō intelligit qualitercūq̄ ponat oppositum antecedentis et consequēs esse similia sic significādo obere admittit. sed solum quando ex opposito antīis et consequente sit copulatiua p̄cise possibilis nā iste due spēs obligatiōis similitū et cōuertibilii sunt spēs p̄cise p̄cise. In p̄cise autem nihil debet admitti nisi possibile vt patuit supra. **C** Si ponant p̄cise ppositiōes ēē similes quarū vna se habet ad aliam sicut oppositum consequentis et antecedens casus est admittendus et vtraq̄ illarū est neganda et concedenda esse falsa: vt tu curris et tu nō moueris

et tu es albus et tu non es coloratus. tu scis tibi concludi et tibi non concluditur.
 Prima pars regule patet dum homo suauiter deambulat utraque illarum est falsa tu
 curris et non moueri. et sic dicas de alio. Secunda pars regule probatur nam si hec est
 vera tu curris. ergo et ista a tu non moueris sibi similis est vera tunc facio illas
 duas tu curris. ergo tu moueris. ista contra est bona et alia est verum per rationem. ergo et contra
 ergo illa sunt similes haec et tu moueris et tu non. sic significando quod est impossi-
 bile cum sint contradictoria. Sequitur et quod eadem propositio est vera et falsa. nam ista est ve-
 ra tu moueris ut probatur. sed propositio quod est falsa: quia sua contradictoria est vera. ergo
 ipsa est falsa. alia pars per rationem. Et sequitur tertio quod in contra bona ex vero sequitur
 falsum. nam isti contra bonae tu curris. ergo tu moueris. alia est verum per rationem
 et contra falsum: ut nunc probatur est cum sua contradictoria. scilicet tu non moueris sit vera er-
 go etc.

De similibus.

Dicuntur propositiones dissimiles quando una est vera et reliqua falsa. una neces-
 saria vel impossibilis alia contingens vel possibilis. una concedenda alia neganda
 vel dubitanda nominaliter. et tunc hec sit prima regula. Prima regula.
 Si ponantur due propositiones esse dissimiles sic adequate significando qua-
 rum una est alteri ipertinens casus admitti dicitur. Et ad primam rationem est intus si-
 cut extra cum sit ipertinens. et ad alia dissimilem ut admissio quod ille sint dissim-
 iles tu es albus et tu vigilas. et quocumque primo loco proponit dicitur concedi et
 alia negari: et ubi utraque extra casum esset falsa. tunc prima dicitur negari et haec con-
 cedi ut tu curris et tu es papa. Si ponantur due propositiones esse dissimiles
 sic adequate significando quarum una antecedit ad aliam et non est casus est admit-
 tendus in maiori contingenti. et alia ubique proponit est neganda. et contra conceden-
 dum ut tu cur. et tu moueris. In contra. n. bona ex falso alia sequitur verum. sed caue-
 ne concedas alia. quia tunc oportet concedere contra et contra quolibet illarum esse veram
 nec nunc esset dissimiles quod est de casu. Si ponantur due propositiones esse dissim-
 iles sic adequate significando quarum una est necessaria et alia impossibilis vel co-
 tingens admissio casu semper dicitur negari contingens impossibile et concedi neces-
 saria. quia non est inconueniens proponere contingere esse falsam sed caue ne concedas pro-
 positionem contingentes quatuorquocumque extra casum esset vera. quia tunc oportet negare pro-
 positionem necessariam sic adequate significando et concedere ipsam esse falsam quod est
 impossibile. Si ponantur due propositiones esse dissimiles sic adequate significan-
 do que conuertatur non est admitteendus casus. sicut sunt iste duo homo cur. nisi
 bilis cur. aut ubi una antecedit aliam et est ut deus est homo est. quia necessarium sequi
 ad quolibet casus non est admittere deus. quia si concederes unam esse veram oportet negare
 re aliam esse veram: et sic non conuerterentur: et ab uno conuertibili ad reliquum non
 esset bona contra. et oportet concedere quod propositio necessaria sic precise significando esset
 falsa. nam si illa esset vera deus est alia esset falsa. scilicet homo est sic adequate signifi-
 cando cum sit sibi dissimilis et tunc est necessaria cum suo significato adequa-
 tum sic necessarium sic significando precise. Si ponantur due propositiones esse dis-
 similes non faciendo mentionem de earum significato casus est admit-
 tendus et quo ad concedere et negare ad quolibet earum respondeatur intus
 sicut extra sed quo ad verum vel falsum ad primam respondeatur sicut

ad impe retinens et ad secundā dissimiliter. verbi gratia admissio quod iste sunt dissimiles deus est et homo est. tunc quilibet illarum extra casum est concedenda in casu tamen que primo loco proponitur est concedenda esse vera et que secundo neganda cum sit ei in casu dissimilis. exemplū est si scire casu quod iste sunt dissimiles deus est et homo est primo loco proponatur ista deus est concedatur tanquam verum et impertinens. et consequenter quod illa est falsa homo est cum sit sibi dissimilis. et oportet etiam negare quod adequate significat hominem esse. immo significat adequate unum falsum. si queritur quod sit illud non est certificandum nisi hoc modo stet quod sit a vel b. et sic de alijs significatis falsis. Et de similibus hec dicta sufficiant. De depositioe

¶ Depositio est obligatio opposita positioni. nam non est aliud unam propositionem deponere quam sua opposita latenter ponere. et ideo cum oppositorum sit eadem disciplina facile est hanc speciem obligationis intelligere post primam speciem. sit igitur hec prima regula. Prima regula.

¶ Omne depositum ex admittendum nisi sit necessarium. patet quod quodlibet aliud apud logicum non implicat esse negandum. Secunda regula.

¶ Omne depositum et admissum a te infra tempus obligationis propositum est negandum nam hoc petit deponens. Tertia regula.

¶ Omne per se antecedens ad depositum aut cum concessio vel concessis opposito bene negat aut oppositis bene negatorum semper est negandum verbi gratia deposita et admissa ista tu moueris est neganda ista tu curris. quia eo concessio oportet concedere depositum quod est contra secundam regulam. similiter deposita et admissa ista aliquis homo non currit. et concessa ista tu non cur. quod est impertinens et vera. et ultra si proponitur ista tu es aliquis homo est neganda. quod cum uno concessio antecedit ad depositum. nam bene sequitur tu non cur. et tu es aliquis homo. ergo aliquis homo non cur.

¶ Quarta regula. **¶** Omne repugnans deposito. et omne sequens ex illo per se cum concessio vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est concedendum. verbi gratia deposita et admissa ista aliquis homo non currit si proponatur sua contradictoria quilibet homo cur. est concedenda cum suum contradictorium sit negandum. et si proponitur ista quilibet homo. mouetur est concedenda tanquam sequens per se nam bene sequitur quilibet homo cur. ergo quilibet homo mouetur. et si proponatur tu es aliquis homo est concedenda tanquam vera. et impertinens. et contra est concedendum quod tu curris tanquam sequens ex opposito depositi cum uno concessio. nam bene sequitur quod homo cur. tu es aliquis homo. ergo tu cur. Quinta regula.

¶ De repugnans contradictorio depositi per se. aut cum concessio vel concessis opposito bene negati vel oppositis bene negatorum est negandum. ut si in casu primo proponitur ista aliquis homo non mouetur. aut si per concessa illa tu es aliquis homo. proponatur illa tu non curris ambe sunt negande. primo. quia repugnat contradictorio depositi per se. et secunda quia repugnat eidem cum uno concessio.

¶ Sexta regula. **¶** Ad omne sequens et ad omne impertinens rudentum est secundis sui qualitate. ut deposita et admissa ista. tu es albus si ponatur ista tu es coloratus est concedenda. quod non est inconueniens in omnia bona negare alius et de

dere dñs. qz ex falso sequit̃ ver. ⁊ si pponat̃ ista tu cur. est negāda t anq̃
 imptinēs falsa: ⁊ in hac specie obligatiōis dñs iptinēs qđ non sequit̃ adde/
 positū necanēcedit ad ipm nec eidē repugnat nec sequit̃ ad oppositū depo/
 sitū nec eidē repugnat p se vel cū alijs sicut deposita ista: scilicet currit tūc
 ista papa currit ei erit oīno iptinēs.

C Et ut iptinēs	Añs	Añs	Negādum.
C Cōcedēdum	ōdictoriū	depositū	negādū.
C Concedēdū	sequēs	sequēs	sicut iptinēs.

C Nūc ad exercitiū iuuenū aliq̃ exēpla in mā dispositiōis volo deducē
 ⁊ pmo deposita i illa aliq̃ ppō nō est vera q̃ admissa ppono tibi illā q̃libz
 ppō ē vera: ⁊ p q̃ est cōcedēda postq̃ est negādū q̃ aliq̃ ppō nō est vera
 tūc arguo sic qualibet ppō ē vera illa est ppō. f. aliq̃ ppō nō ē vera. q̃ ista
 est vera. tūc vltra ista ē vera: ⁊ significat p̃cise q̃ aliq̃ ppō nō ē vera. q̃ aliq̃
 ppō nō est vera ista cōtra cōcedēda ⁊ añs est cōcedēdū: q̃ ⁊ añs. sed añs ē
 depositū. q̃ depositū cōcedēdū ē: q̃ ⁊ c. **Rñsio.** **C** Rēpōdet̃ admittēdo
 depositū ⁊ negādū q̃ ista sic p̃cise significet qđ ē possibile cāu ⁊ si p̃creē
 in p̃ncipio casus nō admittet̃ vt patebit in mā isolubillū. **C** Scđo de/
 pono in illā tu es hō vel tu curris q̃ admissa qz ē disjunctia cōtingēs ppo /
 no tu es hō. ⁊ p q̃ est cōcedēda. qz iptinēs vera q̃ cōcessa ppono: tu es hō
 vel tu cur. ⁊ p q̃ est cōcedēda a pte disjunctiue ad totā ⁊ est depositū: q̃ de/
 positū est cōcedēdū. **Rñsio.** **C** Rēpōdet̃ admittēdo depositū ⁊ cū p
 ponit̃ ista tu es hō negat̃ qz oē añs ad depositū ē negādū p tertiā regulā
 ⁊ cū dñs q̃ ē iptinēs hoc qz negat̃. In hac spē obligatiōis dñs iptinēs qđ n̄
 seq̃ nec anēcedit ad depositū nec eidē repugnat nec seq̃ ex opposito depo/
 sitū vt p̃ dñm ē. vñ p regulā ē obseruādū q̃ deposita aliq̃ disjunctia q̃libz
 elus ps p̃ncipal̃ est negāda. In copulatiua vero hoc nō ē necessariū qz pōt
 negari copulatiua: ⁊ cōcedi altera ps nisi eēt coplatiua cui vna ps eēt neces/
 saria ⁊ alia cōtingēs. tūc. n. negata coplatiua oī negare p̃tē cōtingētē q̃rūcū
 q̃ foret vera. **C** Tertio depono tibi illā antip̃s nō ē alb⁹ vel antip̃s nō
 ē colorat⁹ cāu ē admittēd⁹. qz est disjunctiua cōtingēs cū q̃libz ps sit cōtin/
 gens ⁊ nulla alēi repugnās. eo igit̃ admissio ppono tibi illā antip̃s ē colo/
 rat⁹ si cōcedis ⁊ tu cōcedis añs ad depositū. q̃ male rñdes si negas. ⁊ tu ne/
 gas sequēs ex opposito depositū. q̃ male rñdes. p: cōtra p q̃rā regulā ⁊ pro/
 bat̃ añs nā bene seq̃ antip̃s est alb⁹ ⁊ antip̃s nō est coloratus. q̃ antip̃s
 est albus ⁊ vltra antip̃s est albus. q̃ antip̃s est coloratus. q̃ de p̃mo ad
 vltimū antip̃s est albus. ergo est coloratus ⁊ sic sequitur vndiq̃ agustī.
Rēpōsio. **C** Rēpōdet̃ nō admittendo depositum quia est necessariū
 cum suum oppositum sit impossibile. ⁊ cum dicitur q̃ est disjunctiua
 cōtingens qz vtraq̃ ps ē cōtingēs ⁊ nulla alteri repugnās rēpōdet̃ negā/
 do cōnam qz ad contingentiam disjunctiue regunt̃ tria pmo q̃ vtraq̃ ps
 sit cōtingēs. scđo q̃ nulla repugnet alēi: tertio q̃ dīctoria illaz p̃tū n̄ re/
 pugnet ad iuicē q̃r n̄ ē i pposito. **C** Tractat⁹ de isolubill⁹ sext⁹. **C** In/
 solubile ē ppō dñs q̃ sit m̃tio i alq̃ certo cāu q̃ si ⁊ eo. cāu ponat̃ significare

precise vt verba eius cōter prēdunt ex sic esse sicut adequate significa-
 tur p ipaz seqt nō sic esse sicut adequate significat p istā r ecōtra. Casus
 de insolubili: ¶ Casus vero de insolubili est ille in quo sit mētiō de aliq
 certa ppōne q si cū eodē cāu ponat significare pēise sicut verba eius cōi-
 ter prēdūt r sic eē sicut adequate significat p ipaz sequat r eē. Exēplū
 vtriusq si ponat q sor. sit ois sor. r dicat illā r nullā aliā sor. di. falsuz q
 sit a sic significantē tot' iste casus. dī casus de insolubil. r illa ppō sor. di.
 fal. dī insolubilis ppō. nā si cū toto casu pōeret q illa sig. pēise. vt cōter
 solet seqt q sic ita r q nō ē ita sicut adequate sig. p ipaz r eē nā qro vtz
 a sit vera vel fal. si vera ergo ita ē sicut pēise sig. s3 sig. pēise q sor. di. fal.
 ergo sor. di. fal. r si di. nisi a. ergo ē a fal. si dī q ē fal. ergo sig. aliter q est
 sed illa sig. pēise q sor. di. fal. ergo nō ē ita q sor. di. fal. r nō di. nisi a. ergo
 a' nō ē fal. q b ē dīctio: Jō p bona rñsione in ista materia aduerte cū sit
 casus de solu. aut sit mētiō qtr i solu. sig. aut nō. si nō tūc sit i ista pma re-
 gula. Prima regula: ¶ Quod ad insolū. primo lo. ppositū rñdendū ē oī-
 nō sicut extra casū: r rō ē qz tūc ē impti. verbi grā si ponat q vnus papa
 sit ois papa r di. ista r nullā aliā. papa di. fal. et nō fiat mētiō qualr ista p-
 positio sig. tūc si ppōit pmo loco papa di. fal. ē dubitāda qz est ipti. et ex-
 tra cāuz dubia nō. n. seqt vnus papa ē ois papa dicēs illā. et nullā aliā
 papa di. fal. ergo papa di. fal. qz cū toto ātestaret q ista papa di. fal. signi-
 fica. deū esse adequate nec ēt repu. qz staret illā significā. hoies esse asinu-
 adeqte. et tūc dicē. istā diceret fal. s3 si ponat q adā dicat istā et nullam
 aliā adā di. fal. tūc si ppōatur illa primo lo. adā di. fal. ē negāda. qz ē ipti.
 r fal. si ponat q ista sit sola in mōdo fal. ē tūc pposita ista pmo loco fal.
 ē cceden. qz ē iptinens et extra cāu cōcederet. si vero fiat mētiō qualr
 illa sig. tūc vel pōit q significet pēise sicut verba eius cōter prēdūt vt
 sic et nō pēise. si primo mō sit bec fa re. q casus nullo mō ē admitten-
 dus. qz sequitur ex illo formaliter contradictio. vt si pōat q ista vnuer-
 salis sit ois ppositio scilicet ois ppositio ē fal. et significet. pēise sic s3
 q ista indefinita sit sola in medio falsuz ē. s3 mītr ista indefinita sit sola
 in mūdo sic pēise significādo ppositio indefinita nō ē vera. s3 ista sin-
 gularis hoc ē falsuz vel hoc nō ē. verū se. ipa demonstrata sic precise si-
 gnificādo. s3 ista exceptiua nulla ppō pp exceptiua ē falsa sit sola ex-
 ceptiua in mūdo. sic pēise significādo aut ista exclusiua tñ exclusiua
 ē falsa sit sola exclusiua sic pēise significādo nullus illorū casuū ē admit-
 tēdus qz quocūqz admissio seqt formalr dīctio vt facile patz itaenti.
 ¶ Si vero pōat significare sic verba eius cōter prēdūt sed non pēise
 sic casus ē admittēdus et insolubile vbicūqz pponit ē oīe. et cōceden-
 dum ē ipsuz esse fal. et negandū ipm esse verū vt si ponat q sortes di.
 illā et nullā aliā sor. di. falsuz sic sig. vt solet. s3 nō pēise et sit a admit.
 casus et cōcedit a quicūqz pponit et dī q'a ē falsū et neget q a sit ve-
 rum. Ista regula h3 tres partes prima pbat sic oē sequēs ē cōcedēdus
 sed insolubile in tali casu ē sequēs. ergo ē cōcedendū. pbat minor. et fa

clo ista q̄ dñam: sortes dicit solū nā illā sortes dicit falsum sic r nō p̄cise sic
 significantē. ergo sortes dicit falsum. ista dñā est cōcedēda r añs ē cōcedē
 dū q̄ positū ergo r dñs ē cōcedendū r dñs est insolubile est cōcedēdū q̄
 autē dñā illa sit cōcedenda p̄ q̄ oppositū dñtis r añs repugnant. s. q̄ sor
 tes dicat illā sortes dicit falsū r nullā aliā sic r nō p̄cise sic significantes r
 sortes non dicat falsum. nam si nō dicit falsum. r dicit a propōnez. ergo
 a p̄pō est vera: ergo q̄ illa sig. assertiue ita est. s. ista sig. assertiue q̄ sor
 tes dicit. falsum: ergo sortes dicit falsum q̄ ē dīctio. r sic p̄ prima pars
 regule q̄ insolubile ē cōcedendū tanq̄ sequēs. ¶ Deinde pbat̄ fa pars
 regule faciliē. nā segtur sortes dicit falsum: r nō dicit nisi a. ergo a est fal
 sa: ista dñā est concedēda r añs est cōcedendū. nā maior est insolubile r mi
 nor est cāus: ergo r dñs ē cōcedendū r dñs ē fa ps regule. ergo rē. ¶ Ex
 illa sequit̄ statim tertia ps regule. nā si ipm insolubile cōcedēdū ē esse fal
 sum. ergo negandū est ipm esse verū r si ps tota regula quo ad oēs partes
 eius q̄ sūt tres. Et si arguit̄ sic hec ē falsa sortes dicit falsū. ergo significat
 aliē quā est. sed ista significat q̄ sortes dicit falsū. ergo aliē ē quam sortes
 dicit falsū: huic dī negando fam dñam sicut nō sequit̄ ista p̄pō bō est a si
 nus sig. aliē quā est. sed ista sig. hoīez esse. ergo aliē ē q̄ bō sit. s. oz adde
 re q̄ p̄cise significet: r si illud addit dñā ē bona s. bona r si q̄rat qd
 ergo signi. p̄cise ista sor. dicit. falsum. dī q̄ illa significat p̄cise q̄ sor. dīc
 falsum. r q̄ ipsa ē vera r nō ē falsa p̄ primo significato s. p̄ ho sig. Cōtra
 p̄dicta arguit̄. ¶ Sed otra p̄dicta arguitur mltipl̄r nam posito q̄ ista
 vniuersalis sit sola in mūdo ois p̄pō ē falsa sic significādo r nō ponendo
 p̄cise q̄ nō admitteret cāus r sit a fm regulā a ē falsa. Sed volo p̄bare q̄
 a est vera r fatio istā dñāz hoc ē falsū r hoc ē a. ergo a est falsa. s. a ē ois
 p̄pō vniuersalis. ergo ois p̄pō vniuersalis ē falsa. ista dñā est bona a re
 solutib⁹ ad resolutā. q̄ vniuersal p̄pō pōt resolui q̄ vniuersalis habet
 vnū suppositū tm r añs est verū. ergo r dñs: r dñs ē a: ergo a est verū. Se
 cūdo arguit̄ sic p̄pō vniuersalis ē falsa r nulla est p̄pō vniuersalis quin il
 la sit falsa. ergo ois p̄pō vniuersalis ē falsa. ista dñā ē bōa ab exponētib⁹
 ad expositā r añs est verū. ergo r dñs q̄ ē insolubile. ergo rē. Itē tm fal
 sum est p̄pō vniuersalis. q̄ ois p̄pō vniuersalis ē falsa. ista dñā est bōa ab
 exclusiua ad vniuersalē de terminis trāspōsitis. r añs ē verū. vt ps p̄ expo
 nētes: ergo r cōsequens. q̄ est a. Secundo arguitur.
 ¶ Secūdo p̄ncipalr arguit̄ de insolubili p̄ticulari r de indefinito dato q̄
 a sit illa p̄ticularis vel indefinita aliq̄ p̄pō p̄ticularis ē falsa: vel ista p̄pō
 indefinita est falsa r sit sola in mūdo sic significādo r dī. tū ē p̄ regulā q̄
 a est falsū. Sed otra arguit̄ sic. hoc ē falsū demonstrādo a r hoc ē p̄pō p̄t
 icularis vel indefinita. ergo aliq̄ p̄pō p̄ticularis vt indefinita ē falsa. ista
 dñā ē bōa a resolutib⁹ ad resolutā. r añs est verū vt ps. ergo r dñs: r dñs
 ē a. ergo a ē verū: Itē ois p̄pō p̄ticularis est falsa. ergo aliq̄ p̄pō p̄ticularis
 ē falsa dñā ē bona a subalternāte ad subalternatā r añs est verū vt ps
 p̄ exponētes. ergo r dñs q̄ ē a. Itē fatio istā dñāz p̄pō p̄ticularis ē falsa. q̄

aliq ppō pticularis ē falsa. ista cōia ē bōa ab īdefinita ad suā ptictares: r
aīis ē verū p resoluētes. g r cōis q ē a. g rē. Tercio arguitur.
¶ Tercio pncipalr arguit pōno q sotes dicat illā sor. dicit falsū r nul
lā aliā sic significāte: q sit a r cōm ē q a est falsū: Sz s volo pbare q ē ve
rū: r arguo sic falsū dī a sor. g sor. dicit falsū. ista cōia ē bōa a passua ad su
am actiua: r aīis ē verū. vt pz resoluēdo. g r cōis q ē a. Itē oē dicēs a dīc
falsū: sed sor. dicit a: g sor. dicit falsū: ista cōia ē bōa īdantj r aīis ē verū. vt
pz: g cōis qō ē a. Itē dīctoriū a ē falsū. g a ē verū ista cōia ē bōa r aīis ē ve
rū: nā ista ē falsa: sor. nō dicit falsū: qz p rāionē sor. dicit falsū. g ista ē ve
ra sor. dicit falsū q ē a: r pz cōia: qz ista dīcīt sor. dicit falsū: r sor. nō dicit
falsū. qz ī singularib⁹ nō refert preponere r postponere negationem.
¶ Quarto arguit: ¶ Quarto pncipalr arguit pōno q tu r sor. sitis oēs lo
quētes r sotes dicat istā r nullā aliā de⁹ ē r tu dicas istā hōi tm sor. dīc
verū: r sit a sic significādo r nō pccise: r volo pbare q a ē verū. nā oē dī
cēs verū ē sor. g tm sor. dicit verū ista cōia ē bōa ab vniuersali ad suā ex
clusiua de tms trāspōsitis r aīis ē verū. g r cōis qō ē a: g a ē verū. Itē sor.
dicit verū r nībil nō sor. dīc verū. g tm sor. dīc verū. ista cōia ē bōa ab ex
ponētib⁹ ad expositā. r aīis ē verū. g r cōis qō ē a: g rē. Itē nībil pē sor. dīc
cīt verū. g tm sor. dicit. verū ista cōia ē bōa ab exceptia negatia ad exclusi
uā affirmatiua sibi correspōdētē r aīis ē verū. g r cōis qō ē a. g rē. Itē ar
gumētū posset fieri de exceptia ponēdo q tu dīceres solū istā null⁹ hō p
ter sor. dīc verū. r arguit ad ipaz suo mō sic factū ē de exclusiua. Quinto
arguit. ¶ Quinto pncipalr arguit sic nā ex ista positiōe seqt q nullā ē īsolu
bile sine cāu. pz p dīffinitionē īsolubil⁹ supi⁹ posita: r tm mltā sūt īsolubilia
sine casu sic vniuersalia: vt oīs ppō ē falsa r nulla ē vera. Sitr ista singu
laria hoc ē falsū hoc nō ē verū scīpo demonstrato: r maxie de ista ego dīco
falsū vbi nō oī pōere: qz p ly ego demonstrer ego. qz p nom pme pōe sūmīt
demonstrationē ex loquēte sz cōez cōsuetudiez. Sexto arguit. ¶ Sexto
pncipalr arguit s istā ppōnē: qz ipa pōit volūtariē qz quodlibz īsolubile
significet vltra significatū cōe qz ipm ē verū r nullā cām addit qre sic si
gnificet. Sep. ar. ¶ Septio r vltio arguit qō mltā sūt īsolubilia alia q
ista q cōcernūt verū vel falsū sic sūt ista hoc ē nescitū demonstrato scīpo
r. nulla ppō ē negatia r silia: r tm nulla ē facta de istis mētio. Pro solu
tiōe. ¶ Pro solutiōe horū argumētōrū notāda sūt aliq. pmo qō ppō ve
ra nō bz aliqō significatū assertiui falsū: pz alit ex hō seqret falsū in cōia
bōa r formalī: simplr pz ī oīb⁹ ppōnib⁹ veris: nā ista de⁹ ē hō ē aīal r sic
de singlis hnt aliqō significatū assertiui falsū: r si dīcīs ista ppō nullus
hō ē asin⁹ ē hā r tm significat hōiez eē asinū qō ē falsū: huic dī q nō signi
ficat assertie hōiez eē asinū: sz solū rēpēntatiue: qz ex negatia nō seqt af
firmatia: voco aut significatū assertiui illd qō. formalr legē ex aliq. ppō
ne. eō hō ppō falsa pōt hēre mltā significata assertiua vera. pz s ista hō
ē asin⁹ q significat assertie hōiez eē. r hōiez eē aīal rē. r nō icōuēit ex fal
so seq verū ī cōia bona: r formalī vt patuit in regulis consequentiarum.

CSecundo non sequitur ista propositio est falsa. quod non est ita sicut illa significat
 nam ista homo est asinus est falsa. et tamen est ita sicut illa significat quia significat
 hominem esse. sed bene sequitur ista propositio est falsa. ergo significat aliter quam est sicut
 sequitur negative ista propositio est falsa. quod non est ita sicut illa adequate seu precise si-
 gnificat. sicut non sequitur ista propositio significat aliter quam est. sed ista significat
 assertive. sic ergo non est sic. sed oportet in minori addatur precise. verbi gratia.
 non sequitur ista propositio homo est asinus significat aliter quam est. sed ista signifi-
 cat assertive quod homo est. ergo non ita quod homo est. sed oportet in minori addere quod
 significat adequate vel precise quod homo est quod est falsum. bene autem se-
 quitur ista propositio est vera et sic assertive significat. ergo sic est sicut illud signifi-
 catum assertivum sic adequatum principale vel secundarium. et hoc est. quia pro-
 positio vera non habet aliquod significatum assertivum falsum. sed propositio
 falsa habet multa significata assertiva vera id est principale sit falsum ut ponit
 primum notabile. Tertio notandum quod quatuor sunt modi argumentandi contra
 qui videntur esse convertibiles et non sunt et duo illorum sunt boni et duo mali
 primus bonus est iste. Si aliqua consequentia est concedenda et ans est conce-
 dendum est et ans concedendum similiter sic patet in consequentijs. Secundus bo-
 nus est iste. Ista consequentia est bona et ans est verum. ergo et consequens. et ista
 etiam est una de generalibus regulis consequentiarum Alii vero duo sunt ma-
 li primus est iste ista contra est concedenda et ans est verum ergo et contra est verum. nam
 ubi ponatur quod ista propositio homo est asinus significat adequate hominem esse asinum. tunc ista
 contra est concedenda. homo est risibilis. quod homo est asinus quod extra casum concederet. et ans
 eius est verum cum non mutet significatum et tamen contra est falsum cum suum significatum
 adequatum sit falsum ut patet. secundus est malus est iste ista contra est bona et ans est con-
 cedendum. ergo et contra. nam ubi ponatur quod ista deus est et homo est asinus convertantur ans est ve-
 rum et contra falsum. ut patet. Cave igitur diligenter ab istis duobus modis malis arguendi.
Quarto nota quod sicut aliud est concedere proponere. et aliud est concedere ipse esse
 verum ita aliud est concedere contra et aliud concedere ipse esse bonum. unde si ponatur
 quod ista propositio homo est asinus significet adequate deum esse. tunc si ponatur ista homo est asinus
 continuo est neganda. et si ponatur an sit vera conceditur. et ratio ista quod homines esse asi-
 num est impossibile. sed illa propositio homo est asinus esse verum non est impossibile ita dicas
 consequentia. unde si ponatur ista convertitur deus est et homo est asinus. tunc ista
 consequentia semper est neganda deus est. ergo homo est asinus sicut extra casum continuo
 negaretur et tamen concedenda est esse bona. quia arguitur ab uno convertibili ad
 reliquum. Contra vero si ponatur quod ista. homo est asinus significet adequate hominem
 esse asinum ista consequentia homo est. ergo homo est asinus semper est concedenda sicut extra
 casum. et tamen esse bona est neganda. quia ans est verum et contra falsum. Istis igitur premissis
 primo dicitur in summa visum quod quantum argumentum principale quod omnes iste contra facite
 sunt concedere quod extra casum concederetur. sed nunc in casu insolubili omnes sunt
 male seu nihil valent non sunt bone. sed seriatim respondendo dicitur ad primum primum argu-
 menti principalem quod resolutionibus ad resolutionem quam propositio est universalis non
 valet argumentum nisi cum duabus limitationibus. scilicet quod habeat unum suppositum et quod
 est categorice significet. ubi vero habeat plura supposita non est proprie resolu-

bilis s3 exponibilis: vb' etiā ypothetice significet ē ypothetice pbāda non
 resolubiliter. Eodē mō dicit ad secūdū q nō arguit ab exponētib' ad ex
 positā: q ē vlis apparēter: sed in rei veritate ē ypothetica copulatiua: iō
 nō est exponibilis: ppterca illa cōia nō valet l3 sit cōcedēda. Similiter dī
 citur ad tertiū q illa nō est exclusiua sua: q exclusiua mere cathegorice si
 gnicat r vlis ypothetice. iō nō valet cōia. ¶ Ad scdm principale parit
 rñdēt q pma cōia facta nō est bona nec arguit a resoluētib' ad resolutā:
 q ista nō est resolubilis cū nō sit cathegorica: r ita ad scdm nō valet cōia a
 subalternāte ad subalternatā nisi ambe significēt cathegorice. Et ad terti
 um etiā dicit q nō valet cōia: q ista nō est sua indefinita cū indefinita signi
 ficet cathegorice: particularis hō ypothetice cū sit insolubilis. ¶ Ad ter
 tiū principale silt rñdēt cōcedēdo primā cōiam r negādo ipsaz esse bonā: q
 illa nō est sua passiua cū passiua sit cathegorica r actiua ypothetica. Silt
 secūda cōia nihil valet nec est in dāri: q. r. r. ix. sillogismoꝝ cathegoricoꝝ
 3° nō d3 significare ypothetice s3 solū cathegorice: iō dicitur cathegorice
 sillogismi. ¶ Ad tertiū dicit q dīctio a: nō est illud. for. nō dicit falsuz:
 sed illud nō for. dicit falsuz. ita q semp pponat negatio vel si est pposita
 auferat: mō illa est vera: nō for. dicit falsuz: q significat disūctiue dīc
 mō ad a: nā a significat copulatiue q for. dicit falsum r q a est verū r sua
 dīctio disūctiue: q for. nō dicit falsuz vel q a nō est verū. r huius significa
 ti disūctiz scda pars ē vera r cōter tota ppō culus ē illud significatū est
 vera. ¶ Et hec snia ē tenēda in oib' insolubilib' q dīctoriū d3 semper
 assignari p negationē ppositā: vt hoc nō ē verū: h3 pro dīctorio: nō hō nō
 est verū: r sic de alijs. Et qñ dicit q in singlibus non refert pponere vel
 postponere negationē dicit q refert qñ ppō singularis significat ypothe
 tice sicut ē in ppo. ¶ Et si dicit dīctoriū istius aliqua ppō est falsa: v
 det eē illud nulla ppō ē falsa: q per rñsionē suū dīctoriū est istud: nō ali
 qua ppō ē falsa: sed illa equivalent per negationem prepositam: ergo r. c.
 ¶ Huic dicit q ista regula egpolētiāz nō t3 nisi ambe cathegorice signi
 ficent qualiter nō est in pposito: q vlis negatiua significat cathegorice r
 particularis ypothetice. iō r. c. ¶ Ad quartū principale silt dicit q illa pri
 ma cōia nō est bona: q ista vlis nō rñdet illi exclusiue cū sit vlis cathego
 rica r exclusiua ypothetica. Similiter nec scda cōia est bona: q ista nō ē
 exponibilis exclusiua cū sit ypothetica copulatiua simplicite. Et ita dicit
 ad tertiū q ista consequentia nihil valet: q exceptina significat cath
 gorice r exclusiua ypothetice q est insolubilis. Et si dicit quō ergo est p
 banda vel improbāda. dico q isto modo: suū significatū adequatū est ve
 rum: ergo est vera: r p3 q anis est falsum: q significat adequate copulati
 ue falsum pro secunda parte. Si vero vis probare q est falsa. similiter p
 cedas vt sit in ypothetice.

¶ Ad quintū principale dicit cōcedēdo q nullū insolubile est sine casu
 explicito vel iplicito: vnde ist insolubilia vlia: ois ppō est falsa: nulla p
 positio ē vera exigūt q nō sit aliqua vlis nisi ipsa. Et illa singularia: hoc

est falsum: hoc non est verum: exigunt seipsa demonstrari. Illud vero insolubile: ego dico falsum: habet casum implicitum ex eodem modo loquendi quod vult quod pro nomine demonstrativum per se primo capiat significationem ex loquente.

¶ Ad sextum principale dicitur quod non est voluntarium imo rationabile quod insolubile non significans precise significet sicut verba illius contra pretendunt etiam cum hoc quod ipsum est verum: quod ubi insolubile significat precise ut verba eius contra pretendunt: tunc planum est quod insolubile significat ut verba eius contra pretendunt: et etiam quod ipsum est verum: quod propter hoc significat quicquid sequitur ad eas: et ideo non est amittendum quod solum significet ut verba eius contra pretendunt: Sed si ponatur quod significet sic: et cum hoc quod ipsum est verum: casus est admittendus. et ideo rationabile est quod magis significet sicut solet et quod ipsum est verum et aliter. Ista ratio est satis persuasiva sed non demonstrativa.

¶ Ad ultimum principale dicitur quod multa sunt insolubilia non concreta verum vel falsum: et omnia sunt in diffinitione insolubilis accepta: quod non restringitur ad verum vel falsum: sed dicitur in generali quod ex sic esse sicut per ipsum adequate significatur: sequitur non sic esse sicut per ipsum adequate significat. et converso. per quod datur intelligi multa esse insolubilia alia: sicut sunt ista: hoc est nescitum se demonstrato quod si ponatur significare precise non datur admitti: quod ex esse scito: sequitur ipsum esse nescitum. et converso: nam si est scitum ergo est verum. ergo ita est sicut adequate significat: sed ista adequate significat quod hoc est nescitum: ergo est nescitum quod est contradictio. Si dicitur quod est nescitum. contra tu concedis hoc et non es obligatus ergo hoc est scitum ergo si est nescitum est scitum. Idem dicas de illo insolubili: tu es plurius: dato quod tu iures te esse plurius et nihil aliud iures: tunc si ponitur significare precise sequitur contradictio quod si es plurius non es plurius: et converso. Ita dicas de istis que implicite circumferunt verum vel falsum. ut tu credis precise quod tu deciperis: dato quod tu credas precise istam tu deciperis: sic precise significando: et nihil aliud credas: quod ex ea sequitur quod si tu deciperis tu non deciperis et converso. Item dato quod quilibet dicens verum pertranscat pontem: vel habeat aurum: vel solum talis sit absolutus a suis peccatis: et quilibet dicens falsum non pertranscat pontem nec habeat aurum nec sit absolutus a suis peccatis: tunc si fortis dicat istam et nullam aliam sic precise significando: ego non pertransibo pontem: vel istam ego non habebam aurum: vel illam: ego non ero absolutus a meis peccatis: sequitur expresse contradictio. Nullus ideo istorum casuum si ponitur significare precise est admittendus oer secundam regulam: sed si ponitur sine precise casus debet admitti et concedi quod hoc est nescitum se demonstrato: et quod tu es plurius etc. sicut dicitur tertia regula. Et debet concedi quodlibet dictorum insolubilium: et negari ipsum esse verum: et concedi ipsum esse falsum: quia significat copulative duo: hoc est se esse nescitum et se esse scitum: similiter ipsum non esse plurius et plurius sic de aliis. Et est verum propter secundam partem quam de novo significat: et falsum propter primam: et ideo significatus suum copulativum compositum ex his est falsum: quia ad falsitatem copulativam sufficit unam partem esse falsam. Et semper contradictorium his

debet assignari per negationem prepositam toti. et significabit adequate disiunctive modo opposito contradictorio ad insolubile.

C Sed contra tertiam regulam et contra totum fundamentum insolubili-
um arguitur sic. scilicet quod insolubile non significans precise est concedendum tanquam
sequens. Nullum impossibile simpliciter est concedendum tanquam sequens
cum quolibet tale sit repugnans cuilibet: sed quodlibet insolubile non si-
gnificans precise sicut verba eius communiter pretendunt est impossibile
simpliciter: ergo non est concedendum. minor probatur quia cuilibet ta-
lis insolubilis significatum adequatum est impossibile simpliciter ut patet
per singula discurrenti: nam hoc est falsum: significat adequate hoc esse fal-
sum et ipsum esse verum. Similiter hoc est nescitum: significat adequate hoc
esse nescitum et hoc esse scitum. et sic de singulis ut patuit: sed certum est
quod quodlibet tale significatum est impossibile simpliciter. ergo et quodli-
bet id significans adequate est impossibile simpliciter: ergo non est conce-
dendum sed potius negandum.

C Huic dicitur quod non est inconueniens quod impossibile sit concedendum
quod extra casum non esset tale. verbi gratia: si ponatur quod ista propositio
homo est animal: significet precise hominem esse asinum: certum est quod ista
homo est animal esset concedenda: quia extra casum concederetur: et ta-
men suum significatum esset impossibile simpliciter ut patet per casum:
sed hoc non inconueniens quia extra casum esset possibile ut patet per casum:
quia significaret cathegorice simpliciter.

C Ad rationem cum dicitur omne impossibile simpliciter est negandum
tanquam repugnans: dicitur quod verum est dummodo extra casum esset tale ali-
ter non oportet.

C Aliter posset responderi ad istud argumentum negando istam conse-
quentiam: hoc est concedendum: et hoc est impossibile simpliciter. ergo im-
possibile simpliciter est concedendum. nec est syllogismus resolutorius imo
est ex quattuor terminis sicut non sequitur iste faber est bonus et iste faber
est homo. ergo iste est homo bonus. sed solum sequitur quod iste homo est fa-
ber bonus: quia adiectiuum aliud significat cum vno substantiuo et aliud
cum alio: sed ex illis premissis sequitur solum quod homo est faber bonus. sed
bene sequitur. iste faber est bonus et iste homo ut sic est faber. ergo homo
est bonus. sed minor est falsa. Ita in proposito sequitur hoc est conce-
dendum et hoc ut sic est impossibile simpliciter. ergo impossibile simplici-
ter: est concedendum. sed minor falsa est. Quia alia ratione est conce-
denda et alia ratione impossibile simpliciter: nam insolubile est conce-
dendum quia sequens est probatum fuit supra: et est impossibile simplici-
ter propter significatum ypotheticum copulatiuum.

C Vel dicas quod insolubile habet duplex significatum. scilicet autenticum siue
cathegoricum: et nouum siue ypotheticum: et penes primum cognoscitur impos-
sibilitas vel possibilitas insolubilis. Et penes secundum attenditur ve-
ritas ut falsitas. et secundum significatum potest vocari adequatam

partiale. Ex quo patet q non sequitur: significatum adequatum insolubi-
lis est impossibile simpliciter. ergo insolubile est impossibile simpliciter:
quia pences hoc non cognoscitur sua possibilitas vel impossibilitas. sed
debet sic argui. suū significatū autenticū est impossibile simpliciter: ergo
insolubile est impossibile simpliciter: sed aīa est falsum. Et hec de insolu-
bilibus dicta sufficiant: ad laudem virginis gloriose.

¶ Explicite logica magistri Pauli perguleſi. brevis z utilis: noua ac so-
lerti castigatione longe in melius redacta.

Finis.

Dum sepe numero cogitarem non mediocrē iuuenibus fructus
 afferre si cōpositionis et diuisionis materiā clarissime intelli-
 gerēt: hāc horā tibi petre de guidonibus hodie institui. vt bre-
 uissimo spacio: certoq; ordine infinitā pene difficultatem tibi
 eripiam. Non q; nouū aliquid me agere hodierna die arbitreris: s; q; alio-
 rum dicta in hac materiā tū confuse tum disperse bicul quadam tabella
 ordinatissime collegi: que si memorie cōmēdaueris: omnīū sophismatum
 ppleriones certissimis regulis q̄primū dissolutas videbis. ¶ Septem
 modis cōmittit fallacia cōpositionis et diuisionis: de quibus per ordinez
 videamus exempla. ¶ Primo mediantibus terminis modalibus posse
 esse vel non posse esse significantibus: siue sūmant noialiter siue verbaliter
 siue aduerbialiter: fit sensus cōpositus cū aliquis dictorū modorū seu
 terminorū precedit vel subsequitur dictū. ppōnis: diuisus vero cum me-
 diat inter partes dicti seu extremorū. et cū ly potest psonaliter tenetur: q;
 imperfonaliter facit sensum cōpositū. ¶ Differt sensus cōpositus a di-
 uiso in hoc primo mō tripliciter. Primo q; sensus cōpositus requirit hīfi-
 cationem instantaneā respectu totius cōpositionis sequentis: diuisus ve-
 ro non. Secūdo q; ppō de sensu cōposito d; poni in esse. sed de sensu di-
 uiso hoc nō regit: et tō cū d; cōit possibili i eē posito nullū seq̄t incōueniēt
 hoc intelligit de sensu cōposito. 3^o q; ppō d; sensu cōposito pbat officlabitr:
 sed de sensu diuiso fm exigentiā termini mediati precedentis si quis fuerit
 talis. ¶ A sensu diuiso ad sensum cōpositū in hoc primo modo et ecōtra
 valet argumētū tribus cōalicionibus obseruatis. Prima q; cōpositio sit
 verificabilis pro instāti et nō exigit tempus limitatū: ideo nō sequitur. tu
 potes proferre a propositionē. ergo pōt esse q; tu pferas a ppōnem. Se-
 cunda cōditio q; relatiuū implicās nō aliud denotet in sensu cōposito q;
 in sensu diuiso: ideo nō sequit. pōt eē q; tu sis homo qui sit rome. ergo tu
 potes esse homo qui est rome. Tertia q; fiat respectu terminorum nullo
 modo repugnantū. ideo nō sequit. iustus pōt esse iniustus. ergo pōt eē q;
 iustus sit iniustus: sed bene sequitur tu potes esse papa. ergo potest esse q;
 tu sis papa.

¶ Secūdo Mediantib; terminis cōfūdētib; cōfuse tm. Sit sensus cōpositus
 cū terminus cōis supponit cōfuse tm: diuisus hō cū supponit determinate.

¶ Differt sensus cōpositus a diuiso: q; sensus cōpositus nō requirit ve-
 rificationē disiunctiā respectu suorū suppositorū: diuisus vero sic.

¶ A sensu cōposito ad diuisus et ecōtra non valet argumētū de forma
 iō nō sequit promitto tibi denariū: ergo denariū tibi pmitto: semper fuit
 homo. ergo hō fuit semp. ois hō est hō: ergo hō est ois hō: ois hō currit.
 ergo currens est ois hō. et ecōtra. etiā nō sequit. vt aliquid incipit esse. er-
 go incipit esse aliquid. aliquis homo desinit esse. ergo desinit esse aliq; ho-
 mo. aliquid ens contingenter est. ergo contingenter est aliquid ens. et sic
 de similibus.

¶ Tertio Mediantib; terminis relatiuis grāmatalib;. fit autē sensus
 f iij

cōpositus ⁊ diuisus dupliciter. pmo mediante relatiuo implicante: sicut
 qui: que: quod sit sensus cōpositus. diuisus vero mediāte hac coniunctio
 ne ⁊: cū hoc pronomine demonstratiuo ille: illa: illud. Secūdo cū solo rela
 tiuo: qui: que: quod: ⁊ est sensus cōposit⁹ cū ly qui pcedit verbū principale
 ⁊ vnū suo antī. diuisus vero cū sequit⁹. ¶ Differt p̄mus sensus cōposit⁹
 a diuiso: quia qui que quod: refert ⁊ nō replicat cōpositionē sui antī. cui⁹
 sit in eadē cathēgorica ⁊ depēdētia cōstructibiliū fm bonā grāmaticā spe
 culatiuā. S; sensus diuisus cū ⁊ ille illa illud refert replicādo totā cōpo
 nem antī. q; est in diuersa cathēgorica siue ypothetica: ⁊ replicando sepe
 implicat multa ipertinētia primo sensui. ¶ Sed secūdus sensus cōposi
 tus differt a diuiso sicut minus distributū a magis distributo: vt dicēdo
 ois hō q; est prudēs ē iustus: ⁊ ois hō ē prudēs qui ē iustus. ⁊ sicut ois hō
 albus currit: differt ab hac ppōne: ois hō currit: ⁊ vlr sicut termin⁹ di
 strībutus cū restrictione differt ab eodē termino distributo simplr ⁊ ab
 solute sūpto. ¶ A resolutione de q; in ⁊: ⁊ ille illa illud valet argumentuz
 qnq; cōditiōibus obseruatis. p̄ma q; nō referat añs stās cōfuse tm. Jō nō
 sequit⁹ ois hō ē aīal qd ē rōnale. g; ois hō ē aīal ⁊ illud ē rōnale. q; scda re
 plicatio iplicat flm. scda qn nō pcedat termin⁹ distribut⁹. Jō nō sequit⁹ tu
 differs ab aīali qd ē asin⁹. g; tu differs ab aīali ⁊ illud ē asin⁹. q; h⁹ copula
 tiue. p̄ma pars ē flā. tertia q; hū p̄ncipale nō sit negatū. Jō nō sequit⁹. tu
 nō es hō qui ē fur. g; tu nō es hō ⁊ ille ē fur: q; h⁹ copulatiue p̄ma pars est
 flā. quarta q; nō pcedat terminus q; indifferēter pōt teneri cathēgozema
 tice ⁊ sincathēgozematice. Jō nō seqt⁹ infinitas partes hz for. q; sunt finite
 g; infinitas partes hz for. ⁊ ille sunt finite. quinta q; nō pcedat termin⁹ mo
 dalis de sensu cōposito. Jō nō sequit⁹. possibile ē q; antixps sit hō q; ē. ergo
 possibile ē q; antixps sit hō ⁊ ille ē. ¶ A sensu cōposito scdo ad sensuz di
 uisuz nō valet argumētū: s; bñ ecōtra. vñ nō sequit⁹: ois ppō cui⁹ dīcto
 ria ē hā ē flā. g; ois ppō ē flā cui⁹ dīctoria ē hā: s; bñ ecō. vñ bñ seqt⁹. ois
 ppō ē hā cui⁹ dīctoria ē falsa. ergo omnis propositio cuius dīctoria est
 falsa est vera.

¶ Quarto. Mediātib⁹ t̄mis q; aliqñ sincathēgozematice ⁊ aliqñ cathēgo
 rematice tenent sicut tot⁹: tota: totū: ifinit⁹: ta: tū. Sit sēsus cōposit⁹ qñ te
 nēt cathēgozematice. diuisus hō qñ tenent sincathēgozematice. Et tenent
 cathēgozematice qñ subsequitur hū p̄ncipale vl cū pcedit aliqd defmī
 nabile. sincathēgozematice vero qñ pcedūt nullo defmīnabili pcedente.
 ¶ Differt autē sensus cōposit⁹ a diuiso q; ly ifinitus cathēgozematice si
 gnificat aliqd defmīnatū ēē ifinitū. i. sine p̄ncipio ⁊ fine: s; sincathēgoze
 matice significat qd q; ente dato q; dari pōt mafus in oi p̄portōe possibi
 li. Et tot⁹ sincathēgozematice significat idē q; qlibet pars: sed cathēgoze
 matice sūt idē q; ens completū seu pfectū cui nihil deest. ¶ A sensu cō
 posito ad diuisuz ⁊ ecōtra nō valet argm: vñ nō seqt⁹: ifinitū numerū po
 tes nūerare. g; potes nūerare nūerū ifinitū. ⁊ ecō nō valet: vñ nō sequit⁹. tu
 vides totū qd deus pōt. pducere. g; totū qd deus pōt. pducere tu vides.

¶ Quinto. Mediātib⁹ his diuinctiōib⁹ et: et vl. fit autē sensus cōpositus
 qñ tenet collectivē: diuissus vero cū tenetur diuissive. Sit et aliqñ sensus
 cōposit⁹ qñ totū coplatū vel diuictū se t3 ex pte vnus extremi: diuissus
 vero qñ vna ps copulati vel diuicti se t3 ex pte vnus extremi et reliqua
 ex parte alteri⁹ extremi. **¶** Differt sensus cōpositus a diuiso quia sēsus
 cōpositus regit verificatiōem totius copulati vel diuicti sūt et nō, seorsū
 diuissus vero requirit verificatiōem cuiuslibet pti copulati vel diuicti
 seorsum vel diuissum et pte. **¶** A sensu cōposito ad diuissum et eo⁹ formatr
 in hoc quinto mō et cōtra nō valet argumentū: nec econtra formaliter.
 vñ nō sequitur sor. et plato trahunt nauim. q̄ sor. trahit nauim: sor. et plato
 nō sunt hic. q̄ sor. nō ē hic: nec sequit. pōt eē q̄ tu sis saluus et q̄ tu sis dā
 natus. ergo pōt eē q̄ tu sis saluus et damnatus. **¶** Notandū q̄ diuinctū
 ē superius ad q̄libet eius ptem: sequit enim. Hoc ē hō: ergo hoc ē hō vel
 asinus. et nō cōtra. Sitr sequit. hoc ē asinus: ergo hoc hō vel asinus. et nō
 econtra. sicut sequitur. hoc ē hō. ergo hoc ē al. et nō econtra: q̄ ly aial ē su
 perius ad ly hō. Et ex hoc notabili sequit q̄ a pte diuincti ad totum di
 lunctum cum termino distribuente nō valet argumentū. vñ nō sequitur.
 tu differs ab asino. ergo tu differs ab homie vel ab asino: sicut nō sequit
 tur. tu non es asinus ergo tu non es hō vel asinus. nam arguitur ab infe
 riori ad suum superius distributivē. **¶** Preterea aduertendū ē q̄ tales pro
 positōes sunt distinguēde fm sensū cōpositum et diuissum cum signo di
 strībutiuo vt dicendo. Ois ppō vel eius dīctoria est vera: homo ē asi
 nus ē ppō vel eius contradictoria. ergo. hō ē asinus ē vera. maior ē falsa.
 Ois ppō vel eius cōtradictoria ē vera: homo ē asinus est ppō. ergo hō est
 asinus vel eius cōtradictoria ē vera: maior ē vera. **¶** Dia duo et tria sūt qu
 que: quatuor sunt duo et tria. ergo q̄tuor sunt quinqz. **¶** Dia duo et tria sunt
 quinqz. duo sunt. duo. ergo duo et tria sunt quinqz: maior est vera.
¶ Sexto mediante illa determinatione ita fuit: ita erit: ita pōt esse: fit sē
 sus cōpositus cum summitur ppō cum dicta determinatione. diuissus
 vero cum summitur absolute. **¶** Differt sensus cōposit⁹ a diuiso: quia
 sensus cōpositus restringitur ad determinatum temp⁹ vel instans: di
 uissus vero absolute.
¶ Sexto A sensu cōposito ad diuissum fallit argumētū triplr. **¶** Primo cū
 termino distributo. vñ nō sequit. aliqñ fuit. ita q̄ adā est ois hō: q̄ adā fuit
 ois hō. **¶** Secundo mediante termino confundente confuse tm. vnde nō se
 quit: aliqñ erit ita q̄ aia antixpi necessario est. ergo aia antixpi necessa
 rius erit. **¶** Tertio respectu duplicis cōparationis. vñ non sequitur. aliquā
 do erit ita q̄ tu es tantus quantus est plato ergo tu eris tantus quantus
 ē plato. et econtra. etiā non sequitur aia antixpi contingēter erit. ergo ali
 quando erit ita q̄ aia antixpi contingēter est. sed in terminis simplicib⁹
 et sine distributione. et sine termino confundēte. respectu simplicis cōpa
 rationis: a sensu cōposito ad sensum diuissum: et econtra valet argumē
 tum. vñ bñ sequitur: aliqñ erit ita q̄ tu es papa. ergo tu eris papa. et econ

tra. Si tr sequitur aliquā erit ita q tu es maior vel minor platone. q tu eris maior vel minor platone. et contra. qz bec e comparatio simplex reducta ad vnā differētiā tps. vnde nō sequit. tu eris maior platone. ergo tu eris maior qz erit plato. nec ecōtra. ppōnes enim simplici s et duplicis cōparationis sunt sibi inuicem imptinentes.

Septio et ultio. Mediātib⁹ eminis mētalib⁹. Sit at sensus cōpositus cū terminus mentalis precedit vel sequitur dictum. ppōis: diuisus vero cū mediat inter partes illius dicti. **Differt sensus cōpositus a diuiso qz sensus cōposit⁹ est apr⁹ natus ad confusionem et appellationem rationis: dummodo terminus fuerit capax. diuisus vero hoc non exigit simpliciter. In hoc modo pp multiplices fallacias pono nouem regulas.**

Prima regula.

Prima regula est ista. a sensu cōposito ad sensum diuisum et ecōtra nō valet argumētū. vnde nō seqt. scio alterū istorum eē verū. qz alterū istorū scio esse verū: nec sequit⁹ alterū istorū dubito esse verum. ergo dubito alterū istorum eē verum: nisi in tribus casib⁹. primo cū terminus demonstratiuo simpliciter sumpto: vt hoc scio eē verū: qz scio hoc eē verū: qz nec cōfusio impedit nec appellatio rōis. Scdo cū pnomini demonstratiuo addit⁹ determinatio palā ouertibilis cū pto. Jō bñ seqt hoc albu scio eē albu: qz scio hoc albu eē albu. et ecōuerso. Tertio cū pnoī demonstratiuo addit⁹ determinatio palā superior pto. vt hoc coloratū scio eē albu. qz scio hoc coloratū esse albu. Fallit tñ regla respēu hōz et hōz dubito: credo: imaginor: suspicor: apparet a sensu cōposito ad diuisum. qz nō valet argm. vnde nō sequitur apparet qz hoc sit homo. ergo hoc apparet homo: quia stat apparere hoc esse: qz hoc nō sit. verū tñ cū oī termino mētalī in dictis trib⁹ casib⁹ valet. argumētū a sensu diuiso ad cōpositū.

Secunda regula.

Pro scda regula notādū q terminorū alq sunt oīno noti: aliqui oīno ignoti: et aliqui medio modo noti. Exēplū primū. vt Ens: aliquid: et hoc exēplū scdi vt a. b. x. et. exēplū tertij vt substantia corpus: aīal hō: sortes. A termino magis noto ad minus notū vel oīo ignotū i terminis mētalib⁹ nō valet argm: nec a minus noto ad magis notū: vñ non sequitur. scio qz hoc ē aīal: ergo scio qz hoc est hō. Similiter non sequit⁹ scio qz sor. est hoc qz scio qz sor. ē a. qzuis p ly hoc demonstrat a. Si tr nō sequit ecōtra cū istis verbis dubito: ignoro: nescio: vt dubito an hoc sit sor. qz dubito an hō sit hō et sic de sitibus nō valet argm.

Tertia regula.

Tertia regla casus d terminis oīo ignotis triplr pōt fieri pmo gñalit⁹ vt pono q a sit aliqua. ppositio et nescias q: tūc oēs iste sunt dubitande: a ē verū a est falsū est scitum: est dubitandum: a est nescitum: quia forte a est ista: deus ē. vel ista hō est asinus: vel ista rex sedet. secundo minus generaliter. vt pono q a sit altera istarū: deus ē et homo ē asin⁹: et nescias q tūc etiā ille ppōnes sunt dubitande: a est verum: a ē falsum: a ē scitū a ē nescitum: sed ista ē neganda a te a est dubitandū: quia nulla istarū est a te dubitāda. Tertio magis specialiter: vt pono q a sit altera istarū: de⁹

est: et homo est asinus. et sit ista deus: et nescias que istarum sit: tunc iste non sunt dubitanda a est verum: a est scitum: imo concedere: et ille negare: a est falsum: a est nescitum: a est dubitandum: quis sit negandum scias a esse verum. In his tamen omnibus casibus est concedendum quod scio a esse a: et in primo secundo et tertio casu nihil scio esse a: quia nec hoc nec hoc: sed in primo et secundo casu ista est dubitanda: a scio esse aliquid: vel verum: et in tertio est concedenda.

¶ Quarta regula. Postponendo terminum omnino ignotum respectu verbi significatio sciam quocumque existenti subiecto: in sensu diuiso: talis propositio est neganda. ut aliquid scis esse a. Similiter a scis esse a: quis sit concedendum quod scis a esse a: sed proponendo terminum omnino ignotum respectu huius verbi scis aliqui propositio est concedenda: aliquando neganda: aliqui dubitanda: ut dato quod a sit altera istarum deus est et homo est asinus: et lateat te que istarum sit: tamen sit ista deus est: tunc ista est concedenda: a scio esse aliquid: sed hec a scis esse a est tibi dubium: est neganda. ubi vero proponeret in generali quod a esset aliqua propositio vel altera istarum et nescias que: tunc ille sunt dubitanda: a est verum: a est scitum: a est nescitum: a est falsum.

¶ Quinta regula. A sensu diuiso ad sensum diuisum de forma non valet argumentum: unde non valet: a scio esse verum. ergo verum scio esse a. for. cognosco esse episcopum. ergo episcopum cognosco esse for. Et si dicitur argumentum valet per conversionem simplicem dicitur quod non bene convertitur: sed sic oportet conuertitur. ergo scitum esse verum est a.

¶ Sexta regula. Ex maiori de sensu composito cum minori de in esse simpliciter ad sensum compositum non valet argumentum. ut scio quod omnis mula est sterilis: ista est mula. ergo scio quod ista est sterilis. Sed ad concludendam propositionem de sensu composito oportet sumere maiorem de sensu composito cum eodem termino modaliter: et minorem cum hoc verbo scio. unde bene sequitur. scio quod omnis mula est sterilis: et scio quod ista est mula: ergo scio quod ista est sterilis. Et adhuc iste modus arguendi non valet de forma nisi in minori addatur ista dictio tamen vel nisi: unde non sequitur. dubito an iste christianus saluabitur: et scio quod ille christianus est aliquis homo: ergo dubito an aliquis homo saluabitur: sed minor oportet esse talis: et scio quod tamen iste est christianus: vel scio quod iste est omnis christianus: vel scio quod nullus est christianus nisi iste. ergo etc. argumentum est optimum cum omnibus terminis requisitis et pertinentibus ad cognitionem. Fallit iste modus arguendi sic limitatus cum verbis pertinentibus ad voluntatem: unde non sequitur: odio illi: et scio quod tamen ille est papa: ergo odio papa: valet tamen arguendo hoc modo. volo quod iste moriatur: et scio quod iste est papa: et volo quod sit papa: ergo volo quod papa moriatur.

¶ Septima regula. Ex maiori de sensu diuiso cum minori de in esse simpliciter optime sequitur propositio de sensu diuiso: unde bene sequitur: hoc scio currere: et hoc est a: ergo a scio currere. omnem mulam scio esse sterilem: a est mula: ergo a scio esse sterilem. quia primus est syllogismus resolutorius. secundus est in darsi.

¶ Octaua regula. Pulcherrime insertur propositio de sensu composito formando consequentiam bonam de inesse simpliciter: et modificando ante

cedens determinatione qua vis modificare consuquens: dūmodo consequentie sint bone non cōtradicientes regulis: verbi gratia. si vis probare q̄ scias sortem currere: inferas de in esse sortē currere hoc modo vel q̄ uis alio modo ex quo sequatur sor. currere: hoc currit: et hoc ē sortes: ergo sor. currit. Tunc procedas vltius sic. ista consequentia ē bona: scita a te esse bona: et antecedens ē scitum a te: ergo et consequens: significans adequate sortem currere. ergo scis sortem currere. Idem si vis probare istam: potest esse q̄ antichristus sit homo qui ē. argue sic antichristus est aliquis homo. ergo antichristus ē homo que ē. ista cōsequentia est bona et antecedens ē possibile. ergo et consequens ē possibile significans adeq̄ te q̄ antixps ē homo que ē ergo potest esse q̄ antixps sit homo que ē. Similiter si vis probare istam q̄ aliquando fuit ita q̄ adam ē omnis homo argue sic adam ē homo: et nihil ē homo quin adam sit illud. ergo adam est omnis homo. ista consequentia ē bona: et aliquando fuit ita sicut adequate significatur per ans. ergo tūc fuit ita sicut adequate significat per cōsequēs suū significans adequate q̄ adam fuit ois homo. ergo aliquando fuit ita q̄ adam ē omnis homo. Sed caue ne assūmas modū arguēdi nisi formalem: quia non ē regula q̄ si aliqua consequētia sit bona et antecedens sit contingens q̄ cōsequēs sit contingens. vel si antecedens sit dubium q̄ et cōsequēs sit dubium q̄ tuncunq̄ cōsequētia sit bona et scita esse bona. Et ista octaua regula deseruit pluribus modis sensus compositi et diuisi et presertim primo sexto et septimo modo.

C Nona regula. In hoc septimo modo sensus compositi et diuisi maxime ordo propositionū notandus ē et quid sit pertinens et impertinēs. Nā in hoc modo fere ois difficultas respōdendi ē ppter casus obligatorius: et fm variationem casus aliter: et aliter ē varianda responsio ad ppositionem propositam de sensu composito vel diuiso vt patuit in tertia regula huius septimi modi. Et ideo nō potest iste tractatus perfecte intelligi: nisi si post artē obligatoriā. aliter nemo sentiet quid dicatur in hac materia.

Finis.

Impressum venetijs Anno salutis. M. cccc. lxxxj. die. iij. octobris.



